वेद्मन्त्राः

Colophon

This document was typeset using X_{3} M_{E} , and uses the Siddhanta font extensively. It also uses several M_{E} macros designed by *H. L. Prasād*. Practically all the encoding was done with the help of Ajit Krishnan's mudgala IME (http://www.aupasana.com/).

Acknowledgements

The initial ITRANS encodings of some of these texts were obtained from http://sanskritdocuments.org/ and https://sa.wikisource.org/. Thanks are also due to Ulrich Stiehl (http://sanskritweb.de/) for hosting a wonderful resource for Yajur Veda, and also generously sharing the original Kathaka texts edited by Subramania Sarma. See also http://stotrasamhita.github.io/about/

FOR PERSONAL USE ONLY
NOT FOR COMMERCIAL PRINTING/DISTRIBUTION

अनुक्रमणिका i

अनुऋमणिका

रुद्रप्रश्नः	1
चमकप्रश्नः	9
पुरुषसूक्तम्	14
नारायणसूक्तम्	16
विष्णुसूक्तम्	17
भूसूक्तम्	18
दुर्गा सूक्तम्	20
श्रीसूक्तम्	21
मेधासूक्तम्	23
भाग्यसूक्तम्	24
पवमानसूक्तम्	24
आयुष्यसूक्तम्	27
नवग्रहसूक्तम्	28
नक्षत्रसूक्तम्	32

39
12
15
15
17
1 9
56
56
57
58
53
57
8
59
74
76
77
78
79
ر 81
33
34

अष्टाङ्ग-नमस्काराः	85
लघुन्यासे श्री रुद्रध्यानम्	86
लघुन्यासे देवता-स्थापनम्	87
कलशेषु साम्बपरमेश्वर ध्यानम्	89
षोडशोपचार पूजा	89
श्रीरुद्रनाम त्रिशती	90
प्रदक्षिणम्	97
नमस्काराः	98
•	100
प्रार्थना	105
श्रीरुद्रजपः	105
ध्यानम्	106
रुद्रप्रश्नः	108
चमकप्रश्नः	116
रुद्रपद्पाठः	122
मन्त्रपुष्पम्	134
द्शशान्तयः	136

॥ रुद्रप्रश्नः ॥

ॐ गुणानां त्वा गुणपंति हवामहे कविं केवीनामुंपमश्रं-वस्तमम्। ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत् आ नेः शृण्वन्नृतिभिः सीद् सादंनम्॥

ॐ महागणपतये नमः॥

ॐ नमो भगवते रुद्राय॥

नमस्ते रुद्र मन्यवं उतो तु इषंवे नमः। नमस्ते अस्तु धन्वने बाह्भ्यामुत ते नमः॥ या त इषुः शिवतमा शिवं बभूवं ते धनुं। शिवा शंरव्यां या तव तयां नो रुद्र मृडय॥ या ते रुद्र शिवा तुनूरघोराऽपांपकाशिनी। तयां नस्तनुवा शन्तंमया गिरिंशन्ताभिचांकशीहि॥ यामिषुं गिरिशन्त हस्ते बिभर्ष्यस्तंवे। शिवां गिरित्र तां कुरु मा हि रसीः पुरुषं जगंत्॥ शिवेन वर्चसा त्वा गिरिशाच्छांवदामसि। यथां नः सर्विमिञ्जगदयक्ष्म र सुमना असत्॥ अध्यवीचदिधवक्ता प्रंथमो दैव्यों भिषक्। अही ईश्च सर्वां अम्भयन्त्सर्वाश्च यातुधान्यः॥ असौ यस्ताम्रो अरुण उत बुभुः सुमङ्गलः। ये चेमा र रुद्रा अभितों दिक्षु श्रिताः संहस्रशोऽवैषा र हेर्ड ईमहे॥ असौ योंऽवसर्पति नीलंग्रीवो विलोहितः। उतैनं गोपा अंदशन्नदंशनुदहार्यः॥ उतेनं विश्वां भूतानि स दृष्टो मृंडयाति नः। नमों अस्तु नीलंग्रीवाय सहस्राक्षायं मीढुषे॥ अथो ये अस्य सत्वानोऽहं तेभ्योऽकरं नमः। प्र मुश्च धन्वंनस्त्व-मुभयोरार्हियोज्याम्॥ याश्चं ते हस्त इषंवः परा ता भंगवो वप। अवतत्य धनुस्त्व सहंस्राक्ष शतेषुधे॥ निशीर्यं शल्यानां मुखां शिवो नः सुमनां भव। विज्यं धनुः कपिर्दिनो विशल्यो बाणंवा उत्त॥ अनेशन्नस्येषंव आभुरंस्य निष्क्षिः। या ते हेतिर्मीदुष्टम् हस्ते बभूवं ते धनुः॥ तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमंयक्ष्मया परिञ्जा नमंस्ते अस्त्वायुंधायानांतताय धृष्णवे॥ उभाभ्यांमुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वंने। परि ते धन्वंनो हेतिर्स्मान्वृंणक्त विश्वतः॥ अथो य इंषुधिस्तवऽऽरे अस्मन्नि धेहि तम्॥१॥

नर्मस्ते अस्तु भगवन् विश्वेश्वरायं महादेवायं त्र्यम्बकायं त्रिपुरान्तकायं त्रिकालाग्निकालायं कालाग्निरुद्रायं नीलकुण्ठायं मृत्युञ्जयायं सर्वेश्वरायं सदाशिवायं श्रीमन्महादेवाय् नर्मः॥

नमो हिरंण्यबाहवे सेनान्ये दिशां च पतिये नमो नमों वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशूनां पतिये नमो नमेः सस्पिक्षराय त्विषीमते पथीनां पतिये नमो नमों बस्रुशायं विव्याधिनेऽन्नांनां पतिये नमो नमो हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानां पतिये नमो नमों भवस्यं हेत्ये जगतां पतिये नमो नमों रुद्रायांतताविने क्षेत्राणां पतिये नमो नमेः सूतायाहंन्त्याय वनांनां पतिये नमो नमो रोहिताय स्थपतिये वृक्षाणां पतिये नमो नमो मन्त्रिणे वाणिजाय कक्षाणां पत्ये नमो नमो भुवन्तये वारिवस्कृतायौषंधीनां पत्ये नमो नमे उच्चैर्घोषायाकुन्दयंते पत्तीनां पत्ये नमो नमेः कृत्स्रवीताय धावंते सत्वेनां पत्ये नमेः॥२॥

नमं आव्याधिनींभ्यो विविध्यंन्तीभ्यश्च वो नमो नम् उगंणाभ्यस्तृ हतीभ्यंश्च वो नमो नमों गृत्सेभ्यों गृत्सपंतिभ्यश्च वो नमो नमो व्रातेंभ्यो व्रातंपतिभ्यश्च वो नमो नमों गुणेभ्यों गुणपंतिभ्यश्च वो नमो नमो

विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो नमो महन्द्राः, क्षुल्लकेभ्यश्च वो नमो नमों रथिभ्योंऽरथेभ्यंश्च वो नमो नमो रथेंभ्यो रथंपतिभ्यश्च वो नमो नमः सेनाभ्यः सेनानिभ्यंश्च वो नमो नमंः, क्षत्तुभ्यंः सङ्ग्रहीतृभ्यंश्च वो नमो नम्स्तक्षंभ्यो रथकारेभ्यंश्च वो नमो नमः कुलांलेभ्यः कमरिंभ्यश्च वो नमो नमः पुञ्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यंश्च वो नमो नमं इषुकृद्धौ धन्वकृद्धंश्च वो नमो नमों मृगयुभ्यंः श्वनिभ्यंश्च वो नमो नमः श्वभ्यः श्वपंतिभ्यश्च वो नमंः॥४॥ नमों भवायं च रुद्रायं च नमंः शर्वायं च पशुपतंये च नमो नीलंग्रीवाय च शितिकण्ठांय च नमः कपर्दिनं च व्युंप्तकेशाय च नमंः सहस्राक्षायं च शतधंन्वने च नमों गिरिशायं च शिपिविष्टायं च नमों मीदुष्टंमाय चेषुंमते च नमों हस्वायं च वामनायं च नमों बृहते च वर्षीयसे च नमों वृद्धायं च संवृध्वंने च नमो अग्रियाय च प्रथमायं च नमं आशवं चाजिरायं च नमः शीघ्रियाय च शीभ्याय च नमं ऊर्म्याय चावस्वन्यांय च नर्मः स्रोतस्यांय च द्वीप्यांय च॥५॥ नमों ज्येष्ठायं च कनिष्ठायं च नमंः पूर्वजायं चापरजायं च नमों मध्यमायं चापगुल्भायं च नमों जघन्यांय च बुध्नियाय च नर्मः सोभ्याय च प्रतिसर्याय च नमो याम्याय च क्षेम्याय

च नमं उर्वर्याय च खल्यांय च नम्ः श्लोक्यांय चावसान्यांय

च नमो वन्यांय च कक्ष्यांय च नमः श्रवायं च प्रतिश्रवायं

च नमं आशुषेणाय चाशुरंथाय च नमः शूरांय चावभिन्दते च नमों वर्मिणें च वरूथिनें च नमों बिल्मिनें च कव्चिनें च नमेः श्रुतायं च श्रुतसेनायं च॥६॥

नमों दुन्दुभ्यांय चऽऽहन्न्यांय च नमों धृष्णवें च प्रमृशायं च नमों दूतायं च प्रहिताय च नमों निष्क्षिणें चेषुधिमतें च नमंस्तीक्ष्णेषंवे चऽऽयुधिनें च नमेः स्वायुधायं च सुधन्वंने च नमः सुत्यांय च पथ्यांय च नमेः काट्यांय च नीप्यांय च नमः सूद्यांय च सर्स्यांय च नमों नाद्यायं च वैशन्तायं च नमः कूप्यांय चावट्यांय च नमो वर्ष्यांय चावर्ष्यायं च नमों मेघ्यांय च विद्युत्यांय च नमें ईिंध्रयांय चऽऽतप्यांय च नमो वात्यांय च रेष्मियाय च नमों वास्त्व्यांय च वास्तुपायं च॥७॥

नमः सोमाय च रुद्रायं च नमंस्ताम्रायं चारुणायं च नमंः शङ्कायं च पशुपतंये च नमं उग्रायं च भीमायं च नमों अग्रेवधायं च दरेवधायं च नमों हुन्ने च हनीयसे च नमों वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो नमस्ताराय नमः शम्भवं च मयोभवं च नमः शङ्करायं च मयस्करायं च नमः शिवायं च शिवतंराय च नम्स्तीर्थ्याय च कूल्याय च नमः पार्याय चावार्याय च नमः प्रतरंणाय चोत्तरंणाय च नमं आतार्याय चऽऽलाद्यांय च नमः शष्यांय च फेन्यांय च नमः सिक्त्यांय च प्रवाह्यांय च नमः शष्यांय च फेन्यांय च नमः सिक्त्यांय च प्रवाह्यांय

च॥८॥

नमं इरिण्यांय च प्रपृथ्यांय च नमंः किर्शालायं च क्षयंणाय च नमंः कपिदिने च पुल्स्तये च नमो गोष्ठांय च गृह्यांय च नम्स्तल्प्यांय च गेह्यांय च नमंः काट्यांय च गह्ररेष्ठायं च नमों हृद्य्यांय च निवेष्यांय च नमंः पारस्यांय च रजस्यांय च नमः शुष्क्यांय च हिर्त्यांय च नमो लोप्यांय चोल्प्यांय च नमं ऊर्व्याय च सूर्म्याय च नमं लिख्वदते च प्रिख्वदते च नमो वः किरिकेभ्यो देवाना हिर्देयभ्यो नमो विक्षीणकिभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो नमं आनिरहतेभ्यो नमं आमीवत्केभ्यः॥९॥

द्रापे अन्धंसस्पते दिरंद्रज्ञीलंलोहित। एषां पुरुषाणामेषां पंशूनां मा भेर्माऽरो मो एषां किं चनऽऽमंमत्॥ या ते रुद्र शिवा तनः शिवा विश्वाहंभेषजी। शिवा रुद्रस्यं भेषजी तयां नो मृड जीवसें॥ इमा रुद्रायं तवसें कपिर्दिनें क्ष्यद्वीराय प्रभंरामहे मृतिम्॥ यथां नः शमसंद्विपदे चतुंष्यदे विश्वं पुष्टं ग्रामें अस्मिन्ननांतुरम्॥ मृडा नों रुद्रोत नो मयंस्कृधि क्षयद्वीराय नमंसा विधेम ते। यच्छं च योश्च मनुंरायजे पिता तदंश्याम् तवं रुद्र प्रणीतौ॥ मा नों मृहान्तंमुत मा नों अर्भकं मा न उक्षन्तमुत मा नं उिष्ठातम्। मा नों वधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नंस्तनुवों रुद्र रीरिषः॥

मा नंस्तोके तनये मा न आयुंषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः। वीरान्मा नों रुद्र भामितो वंधीर्हविष्मंन्तो नमंसा विधेम ते॥ आरात्तें गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय सुम्रम्स्मे ते अस्तु। रक्षां च नो अधि च देव ब्रूह्मधां च नः शर्म यच्छ द्विबर्हांः॥ स्तुहि श्रुतं गर्त्सदं युवानं मृगं न भीमम्पहलुमुग्रम्। मृडा जिर्त्रित्रे रेद्र स्तवानो अन्यं तें अस्मन्नि वंपन्तु सेनाः॥ परिणो रुद्रस्यं हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्यं दुर्मृतिरंघायोः। अवं स्थिरा मुघवंद्र्यस्तनुष्व मीढ्वंस्तोकाय तनयाय मृडय॥ मीढुंष्टम् शिवंतम शिवो नंः सुमनां भव। परमे वृक्ष आयुंधं निधाय कृत्तिं वसान आ चंरु पिनांकुं बिभ्रदा गंहि॥ विकिरिद विलोहित नर्मस्ते अस्तु भगवः। यास्ते सहस्र हेतयोऽन्यमस्मन्नि वंपन्तु ताः॥ सहस्रांणि सहस्रधा बांहुवोस्तवं हेतयः। तासामीशांनो भगवः पराचीना मुखां कृधि॥१०॥

सहस्रांणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याँम्। तेषा रे सहस्रयोजनेऽव धन्वांनि तन्मसि॥ अस्मिन् मंहृत्यंर्ण्वें ऽन्तिरक्षे भ्वा अधि॥ नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः, क्षंमाचराः॥ नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवर्रं रुद्रा उपंश्रिताः॥ ये वृक्षेषुं सस्पिञ्जरा नीलंग्रीवा विलोहिताः॥ ये भूतानामधिपतयो विशिखासं कपर्दिनंः॥ ये अन्नेषु विविध्यंन्ति पान्नेषु पिबंतो जनान्ं॥ ये पृथां पंथिरक्षंय ऐलबृदा यृब्युधंः॥ ये तीर्थानि प्रचरंन्ति सृकावंन्तो निष्क्षिणंः॥ य एतावंन्तश्च भूया रेसश्च दिशों रुद्रा विंतस्थिरे॥ तेषा रे सहस्रयोजनेऽव धन्वांनि तन्मसि॥ नमों रुद्रेभ्यो ये पृंथिव्यां येंऽन्तिरेक्षे ये दिवि येषामत्रुं वातों वर्षमिषंवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दशं दक्षिणा दशं प्रतीचीर्दशोदींचीर्दशोध्वांस्तेभ्यो नम्स्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्चं नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि॥११॥

त्र्यंम्बकं यजामहे सुग्निं पृष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमिव् बन्धनान्मृत्योर्मृक्षीय माऽमृतांत्॥ यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु॥ तमृष्टुहि यः स्विषुः सुधन्वा यो विश्वंस्य क्षयंति भेषजस्यं।

(ऋक्) यक्ष्वांमहे सौंमन्सायं रुद्रं नमोंभिर्देवमसुंरं दुवस्य॥ अयं मे हस्तो भगवान्यं मे भगवत्तरः। अयं में विश्वभेषजोऽयं शिवाभिमर्शनः॥

ये ते सहस्रम्युतं पाशा मृत्यो मर्त्याय हन्तंवे। तान् यज्ञस्यं मायया सर्वानवं यजामहे। मृत्यवे स्वाहां मृत्यवे स्वाहां॥ ओं नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्युंमें पाहि। प्राणानां ग्रन्थिरिस रुद्रो मां विशान्तकः। तेनान्नेनां प्यायस्व॥ नमो रुद्राय विष्णवे मृत्युंमें पाहि॥

॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ चमकप्रश्नः॥

अग्नांविष्णू स्जोषंसेमा वंधन्तु वां गिरंः। द्युम्नैर्वाजेंभिरागंतम्॥ वार्जश्च मे प्रस्वश्चं मे प्रयंतिश्च मे प्रसितिश्च मे धीतिश्चं मे ऋतुंश्च मे स्वरंश्च मे श्लोकंश्च मे श्रावश्चं मे श्लुतिश्च मे ज्योतिश्च मे सुवंश्च मे प्राणश्चं मेऽपानश्चं मे व्यानश्च मेऽसुंश्च मे चित्तं च म आधीतं च मे वार्क्चं मे मनश्च मे चक्षुंश्च मे श्लोत्रं च मे दक्षंश्च मे बलं च म ओजंश्च मे सहंश्च म आयुंश्च मे ज्रा च म आत्मा च मे त्नूश्चं मे शर्मं च मे वर्म च मेऽङ्गांनि च मेऽस्थानि च मे परूर्षि च मे शरीराणि च मे॥१॥

ज्यैष्ठमं च म् आधिपत्यं च मे मृन्युश्चं मे भामंश्च मेऽमंश्च मेऽम्भंश्च मे जेमा च मे मिहुमा च मे विर्मा च मे प्रिथमा च मे वृष्मा च मे द्राघुया च मे वृद्धं च मे वृद्धिश्च मे सृत्यं च मे श्रद्धा च मे जगंच मे धनं च मे वशंश्च मे त्विषिश्च मे श्रीडा च मे मोदश्च मे जातं च मे जिन्ष्यमाणं च मे सूक्तं च मे सुकृतं च मे विक्तं च मे वेद्यं च मे भूतं च मे भविष्यच मे सुगं च मे सुपर्थं च म ऋद्धं च म ऋद्धिंश्च मे कृतं च मे कृतिंश्च मे मृतिश्चं मे सुमृतिश्चं मे॥२॥

शं चं में मयंश्च में प्रियं चं मेऽनुकामश्चं में कामश्च में सौमनुसर्श्वं में भुद्रं चं में श्रेयंश्च में वस्यंश्च में यशंश्च में

भगंश्च में द्रविणं च में यन्ता चं में धर्ता चं में क्षेमंश्च में धर्तिश्च में विश्वं च में महंश्च में संविचं में ज्ञात्रं च में सूर्श्च में प्रसूर्श्च में सीरं च में लयश्चं म ऋतं चं में उमृतं च में उयक्षमं च में उनामयच में जीवातृंश्च में दीर्घायुत्वं चं में उनिमृतं च में उभयं च में सूर्या चं में सूर्यिनं च में।३॥

ऊर्क मे सूनृतां च मे पयंश्व मे रसंश्व मे घृतं चे मे मधुं च मे सिथिश्व मे सिपीतिश्व मे कृषिश्वं मे वृष्टिश्व मे जैत्रं च म औद्धिंद्यं च मे रियश्वं मे रायंश्व मे पुष्टं चं मे पृष्टिश्व मे विभ चं मे प्रभ चं मे बहु चं मे भूयंश्व मे पूर्णं चं मे पूर्णतंरं च मेऽक्षितिश्व मे कूयंवाश्व मेऽन्नं च मेऽक्षंच मे व्रीहयंश्व मे यवांश्व मे माषांश्व मे तिलांश्व मे मुद्राश्वं मे खुल्वांश्व मे गोधूमांश्व मे मसुरांश्व मे प्रियङ्गंवश्व मेऽणंवश्व मे श्यामाकांश्व मे नीवारांश्व मे॥४॥

अश्मां च में मृत्तिका च में गि्रयंश्च में पर्वताश्च में सिकंताश्च में वनस्पत्यश्च में हिरंण्यं च मेऽयंश्च में सीसं च में त्रपृश्च में श्यामं चं में लोहं चं मेऽग्निश्चं म् आपंश्च में वी्रधंश्च म् ओषंधयश्च में कृष्टपच्यं चं मेऽकृष्टपच्यं चं में ग्राम्याश्चं में प्शवं आर्ण्याश्चं युज्ञेनं कल्पन्तां वित्तं चं में वित्तिश्च में भूतं चं में भूतिश्च में वस्तुं च में वस्तिश्चं में कर्मं च में शक्तिश्च मेऽर्थश्च मु एमंश्च मु इतिश्च मे गतिश्च मे॥५॥

अग्निश्चं म इन्द्रंश्च मे सोमंश्च म इन्द्रंश्च मे सविता चं म इन्द्रंश्च में सरस्वती च म इन्द्रंश्च मे पूषा च म इन्द्रंश्च मे बृहस्पतिश्च म इन्द्रेश्च में मित्रश्चं म इन्द्रेश्च में वर्रुणश्च म इन्द्रेश्च मे त्वष्टां च म इन्द्रेश्च मे धाता च म इन्द्रेश्च मे विष्णुंश्च म इन्द्रंश्च मेऽिश्वनौं च म इन्द्रंश्च मे मरुतंश्च म इन्द्रंश्च मे विश्वें च मे देवा इन्द्रंश्च मे पृथिवी चं म इन्द्रंश्च मेऽन्तरिक्षं च म इन्द्रंश्च मे द्यौश्चं म इन्द्रंश्च मे दिशंश्च म इन्द्रेश्च मे मूर्धा चे मु इन्द्रेश्च मे प्रजापितिश्च मु इन्द्रेश्च मे॥६॥ अरशुश्चं मे रश्मिश्च मेऽदाँभ्यश्च मेऽधिंपतिश्च म उपारशुश्चं में उन्तर्यामश्चं म ऐन्द्रवायवश्चं मे मैत्रावरुणश्चं म आश्विनश्चं मे प्रतिप्रस्थानश्च मे शुक्रश्चं मे मन्थी च म आग्रयणश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे ध्रुवश्चं मे वैश्वानरश्चं म ऋतुग्रहाश्चं मेऽतिग्राह्यांश्च म ऐन्द्राग्नश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे मरुत्वतीयाश्च मे माहेन्द्रश्चं म आदित्यर्श्व मे सावित्रश्च मे सारस्वतर्श्व मे पौष्णर्श्व मे पात्नीवतर्श्व मे हारियोजनर्श्व मे॥७॥

इध्मश्चं मे बर्हिश्चं मे वेदिश्च मे धिष्णियाश्च मे स्रुचंश्च मे चम्साश्चं मे ग्रावाणश्च मे स्वरंवश्च म उपर्वाश्चं मेऽधिषवंणे च मे द्रोणकलृशश्चं मे वायव्यांनि च मे पूत्भृचं म आधवनीयंश्च म आग्नींग्नं च मे हिव्धांनं च मे गृहाश्चं मे सदंश्च मे पुरोडाशांश्च मे पच्ताश्चं मेऽवभृथश्चं मे स्वगाका्रश्चं मे॥८॥

अग्निश्चं मे घर्मश्चं मेऽर्कश्चं मे सूर्यश्च मे प्राणश्चं मेऽश्वमेधश्चं मे पृथिवी च मेऽदितिश्च मे दितिश्च मे द्यौश्चं मे शक्चंरीरङ्गुलयो दिशंश्च मे यज्ञेनं कल्पन्तामृक्चं मे सामं च मे स्तोमंश्च मे यज्ञंश्च मे दीक्षा चं मे तपश्च म ऋतुश्चं मे ब्रतं चं मेऽहोरात्रयौर्वृष्ट्या बृंहद्रथन्तरे चं मे यज्ञेनं कल्पेताम्॥९॥

गर्भांश्व मे वृत्सार्श्व मे त्र्यविश्व मे त्र्यवी चं मे दित्यवार्च मे दित्यौही चं मे पश्चांविश्व मे पश्चांवी चं मे त्रिवृत्सर्श्व मे त्रिवृत्सा चं मे तुर्यवार्च मे तुर्योही चं मे पष्टवार्च मे पष्टौही चं म उक्षा चं मे वृशा चं म ऋष्भश्चं मे वृहर्च मेऽनृङ्वां चं मे धेनुश्चं म आयुर्यज्ञेनं कल्पतां प्राणो यज्ञेनं कल्पतामपानो यज्ञेनं कल्पतां व्यानो यज्ञेनं कल्पतां चक्षुंर्यज्ञेनं कल्पतां श्रोत्रं यज्ञेनं कल्पतां मनों यज्ञेनं कल्पतां वाग्यज्ञेनं कल्पतामात्मा यज्ञेनं कल्पतां यज्ञोनं कल्पतां यज्ञेनं कल्पतां वाग्यज्ञेनं कल्पतामात्मा यज्ञेनं कल्पतां यज्ञो यज्ञेनं कल्पताम्॥१०॥

एकां च मे तिस्रश्चं मे पश्चं च मे स्प्त चं मे नवं च म् एकांदश च मे त्रयोदश च मे पश्चंदश च मे स्प्तदंश च मे नवंदश च म् एकंविश्शतिश्च मे त्रयोविश्शतिश्च मे पश्चंविश्शतिश्च मे स्प्तिविश्शितश्च मे नवंविश्शितश्च म् एकंत्रिश्शच मे त्रयंस्त्रिश्च मे चतंस्रश्च मेऽष्टौ चं मे द्वादंश च मे षोडंश च मे विश्शितिश्च मे चतुंविश्शितश्च मे उष्टाविश्शितश्च मे द्वात्रिश्च मे पद्विश्शितश्च मे चतुंश्वरवारिश्शच मे पद्विश्शिच मे चतुंश्वरवारिश्शच मे उष्टाचंत्वारिश्शच

मे वार्जश्च प्रस्वश्चांपिजश्च ऋतुंश्च सुवंश्च मूर्धा च् व्यिश्रंयश्चान्त्यायनश्चान्त्यंश्च भौवनश्च भुवंनश्चाधिपतिश्च॥११॥ इडां देवहूर्मनुंर्यज्ञनीर्बृह्स्पतिरुक्थामदानि शश्सिषद्धिश्चंदेवाः सूँक्तवाचः पृथिंवि मात्मा मां हिश्सीर्मधुं मनिष्ये मधुं जनिष्ये मधुं वक्ष्यामि मधुं वदिष्यामि मधुंमतीं देवेभ्यो वाचंमुद्यासश्शृष्टेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मां देवा अंवन्तु शोभाये पितरोऽनुंमदन्तु॥

॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ पुरुषसूक्तम् ॥

सहस्रंशीर्षा पुरुषः। सहस्राक्षः सहस्रंपात्। स भूमिं विश्वतो वृत्वा। अत्यंतिष्ठदृशाङ्गुलम्॥ पुरुष पुवेद॰ सर्वम्। यद्भृतं यच् भव्यम्। उतामृतुत्वस्येशानः। यदन्नेनातिरोहंति॥ पुतावांनस्य महिमा। अतो ज्यायाईश्च पूर्रुषः। पादौंऽस्य विश्वां भूतानि। त्रिपादंस्यामृतंं दिवि॥ त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुंषः। पादौं उस्येहा ऽऽभंवात्पुनंः। ततो विश्वङ्कां ऋगमत्। साशानानुशने अभि॥ तस्माँद्विराडंजायत। विराजो अधि पूर्रुषः। स जातो अत्यंरिच्यत। पृश्चाद्भमिमथों पुरः॥ यत्पुरुषेण हविषाँ। देवा युज्ञमतंन्वत। वुसुन्तो अस्यऽऽसीदाज्यम्। ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः॥ सप्तास्यऽऽसन् परिधर्यः। त्रिः सप्त समिर्धः कृताः। देवा यद्यज्ञं तन्वानाः। अबंध्रुन् पुरुषं पृशुम्॥ तं युज्ञं बुर्हिषि प्रौक्षन्। पुरुषं जातमंग्रतः। तेनं देवा अयंजन्त। साध्या ऋषयश्च ये॥ तस्मौद्यज्ञात्सर्वहुतंः। सम्भृतं पृषदाज्यम्। पुशू इस्ता इश्चेत्रे वायुव्यान्। आरुण्यान्ग्राम्याश्च ये॥ तस्मौद्यज्ञात्संर्वृहुतंः। ऋचः सामानि जज्ञिरे। छन्दा १सि जिज्ञेरे तस्मौत्। यजुस्तस्मोदजायत॥ तस्मादश्वां अजायन्त। ये के चोभयादंतः। गावों ह जिज्ञे तस्मौत्। तस्मौज्ञाता अजावयः॥ यत्पुरुषं व्यंदधुः। कृतिधा व्यंकल्पयन्। मुखं किर्मस्य कौ बाहू। कावूरू पादांवुच्येते॥ ब्राह्मणौंऽस्य मुखंमासीत्। बाहू रांजुन्यः कृतः।

ऊरू तदंस्य यद्वैश्यंः। पुद्धाः शूद्रो अंजायत॥ चुन्द्रमा मनंसो जातः। चक्षोः सूर्यो अजायत। मुखादिन्द्रंश्चाग्निश्चं। प्राणाद्वायुरंजायत॥ नाभ्यां आसीदन्तरिक्षम्। शीर्ष्णो द्यौः समेवर्तत। पुद्धां भूमिर्दिशः श्रोत्रौत्। तथां लोकार अंकल्पयन्॥ वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्॥ आदित्यवंण् तमंसस्तु पारे॥ सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरंः। नामांनि कृत्वाऽभिवद्न यदास्ते॥ धाता पुरस्ताद्यमुंदाज्हारं। श्रुकः प्रविद्वान् प्रदिश्रश्चतंस्रः। तमेवं विद्वानुमृतं इह भविति। नान्यः पन्था अयनाय विद्यते॥ युज्ञेन युज्ञमयजन्त देवाः। तानि धर्माणि प्रथमान्यांसन्। ते ह नाकं महिमानंः सचन्ते। यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः॥ अद्भः सम्भूतः पृथिव्ये रसाँच। विश्वकर्मणः समवर्तताधि। तस्य त्वष्टां विदधंद्रूपमेति। तत्पुरुषस्य विश्वमाजानमग्रै॥ वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्। आदित्यवर्णं तमसः परस्तात्। तमेवं विद्वानमृतं इहं भविति। नान्यः पन्थां विद्यतेऽयंनाय॥ प्रजापंतिश्चरति गर्भे अन्तः। अजायंमानो बहुधा विजायते। तस्य धीराः परिजानन्ति योनिम्। मरीचीनां पदिमच्छिन्ति वेधसंः॥ यो देवेभ्य आतंपति। यो देवानां पुरोहितः। पूर्वो यो देवेभ्यों जातः। नमों रुचाय ब्राह्मये॥ रुचं ब्राह्मं जनयंन्तः। देवा अग्रे तदंब्रुवन्। यस्त्वैवं ब्राँह्मणो विद्यात्। तस्यं देवा असुन् वशें॥ हीश्चं ते लुक्ष्मीश्च पत्न्यौं। अहोरात्रे पार्श्वे। नक्षंत्राणि रूपम्। अश्विनौ व्यात्तम्। इष्टं मंनिषाण। अमुं मंनिषाण। सर्वं मनिषाण॥

॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ नारायणसूक्तम्॥

(तैत्तिरीयारण्यकम् – ४/प्रपाठकः – १०/अनुवाकः – १३)

सहस्रशीर्षं देवं विश्वाक्षं विश्वशंम्भुम्। विश्वं नारायंणं देवमक्षरं पर्मं पदम्। विश्वतः पर्गान्नित्यं विश्वं नारायणः हिरम्। विश्वंमेवदं पुरुषस्तद्विश्वमुपंजीवति। पतिं विश्वंस्युऽऽत्मेश्वंर्ः शाश्वंतः शिवमंच्युतम्। नारायणं मंहाज्ञेयं विश्वात्मांनं परायणम्। नारायणपंरो ज्योतिरात्मा नारायणः परः। नारायण परं ब्रह्म तत्त्वं नारायणः परः। नारायण परः। नारायणः परः। यर्चं किश्चित्रंगत्सर्वं दृश्यते श्रूयतेऽपि वा॥

अन्तंर्बृहिश्चं तत्स्वृं व्याप्य नारायणः स्थितः। अनेन्त्मव्यंयं कृवि संमुद्रेऽन्तं विश्वशंम्भुवम्। पृद्मकोश प्रतीकाश्र् हृदयं चाप्यधोमुंखम्। अधो निष्ठा वितस्त्यान्ते नाभ्यामुपिर तिष्ठति। ज्वालुमालाकुंलं भाती विश्वस्यऽऽयत्नं महत्। सन्तंत शिलाभिंस्तुलम्बंत्याकोश्यान्निंभम्। तस्यान्ते सृषिर सूक्ष्मं तस्मिन्त्स्वं प्रतिष्ठितम्। तस्य मध्ये महानं-

ग्निर्विश्वाचिंविश्वतोंमुखः। सोऽग्रंभुग्विभंजन्तिष्ठन्नाहांरमज्रः कृविः। तिर्युगूर्ध्वमंधः शायी रश्मयंस्तस्य सन्तंता। सन्तापयंति स्वं देहमापांदतलमस्तंकः। तस्य मध्ये विह्निशिखा अणीयोंध्वा व्यवस्थितः। नीलतोयदे-मध्यस्थाद्विद्युष्टेखेव भास्वरा। नीवारशूकंवत्तन्वी पीता भास्वत्यणूपंमा। तस्याः शिखाया मध्ये प्रमात्मा व्यवस्थितः। स ब्रह्म स शिवः स हिरः सेन्द्रः सोऽक्षंरः पर्मः स्वराट्॥ ऋत् स् स्त्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गंलम्। ऊर्ध्वरेतं विंरूपाक्षं विश्वरूपाय व नमो नमः।

नारायणायं विद्महें वासुदेवायं धीमहि। तन्नों विष्णुः प्रचोदयाँत्।

विष्णोर्नु कं वीर्याण प्रवीचं यः पार्थिवानि विममे रजार्स्स् यो अस्कंभायदुत्तरः स्थर्स्थं विचक्रमाणस्रोधोर्रुगायो विष्णोर्राटमस् विष्णोः पृष्ठमंस् विष्णोः श्रभ्रेस्थो विष्णोः स्यूरिस विष्णोर्धुवमंसि वैष्णवमंसि विष्णवे त्वा॥ ॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥विष्णुसूक्तम्॥

विष्णोर्नु कं वीर्याणि प्रवोचं यः पार्थिवानि विम्मे रजारेसि यो अस्कंभायदुत्तंरर सुधस्थं विचक्रमाणस्रोधोरुगायः॥ तदंस्य प्रियम्भिपाथों अश्याम्। नरो यत्रं देवयवो मदंन्ति। उरुक्रमस्य स हि बन्धुंरित्था। विष्णौः पदे पर्मे मध्व उत्थ्संः। प्र तद्विष्णुंः स्तवते वीर्याय। मृगो न भीमः कुंचरो गिरिष्ठाः। यस्योरुषुं त्रिषु विक्रमंणेषु। अधिक्षियन्ति भुवंनानि विश्वाः। परो मात्रया तन्वां वृधान। न ते महित्वमन्वंश्रुवन्ति॥ उभे ते विद्य रजंसी पृथिव्या विष्णों देवत्वम्। प्रमस्यं विथ्से। विचंक्रमे पृथिवीमेष एताम्। क्षेत्रांय विष्णुर्मनुषे दशस्यन्। ध्रुवासों अस्य की्रयो जनांसः। उरुक्षितिः स्जनिंमाचकार। त्रिर्देवः पृथिवीमेष एताम्। विचंक्रमे श्तर्वंसं महित्वा। प्र विष्णुरस्तु त्वस्स्तवीयान्। त्वेषः ह्यंस्य स्थविंरस्य नामं॥

॥भूसूक्तम्॥

(तैत्तिरीय संहिता काण्डम् - १/प्रपाठकः - ५/अनुवाकः - ३)

भूमिर्भूमा द्यौर्विर्णाऽन्तिरेक्षं महित्वा। उपस्थें ते देव्यदितेऽग्निमंत्रादम्त्राद्यायाऽऽदंधे। आऽयङ्गौः पृश्लिरक्रमी-दस्नन्मातरं पुनः। पितरं च प्रयन्त्सुवंः। त्रिष्शद्धाम् वि रांजित् वाक्यंतङ्गायं शिश्लिये। प्रत्यंस्य वह द्युभिः। अस्य प्राणादपान्त्यंन्तश्चरित रोचना। व्यंख्यन् महिषः सुवंः॥ यत्त्वां कुद्धः पंरोवपं मन्युना यदवंत्र्या। सुकत्यंमग्ने तत्तव पुन्स्त्वोद्दीपयामिस। यत्तं मन्युपंरोप्तस्य पृथिवीमनुं

दध्वसे। आदित्या विश्वे तद्देवा वसंवश्व स्माभंरन्।
मनो ज्योतिर्जुषतामाज्यं विच्छिन्नं युज्ञ सिम्ममं दंधातु।
बृह्स्पतिस्तनुतामिमं नो विश्वे देवा इह मांदयन्ताम्। सप्त
ते अग्ने समिधंः सप्त जिह्वाः सप्तर्षयः सप्त धामं प्रियाणि।
सप्त होत्राः सप्तधा त्वां यजन्ति सप्त योनीरापृंणस्वा घृतेनं।
पुनंरूर्जा नि वर्तस्व पुनंरग्न इषाऽऽयुंषा। पुनंनः पाहि
विश्वतः। सह रय्या नि वर्तस्वाऽग्ने पिन्वंस्व धारंया।
विश्वपिस्नंया विश्वत्स्परि। लेकः सलेकः सुलेकस्ते
नं आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु केतः सकेतः
सुकेत्स्ते नं आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु विवंस्वाः
अदितिर्देवंजूतिस्ते नं आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु।

॥दुर्गा सूक्तम्॥

(तैत्तिरीयारण्यकम् - ४/प्रपाठकः - १०/अनुवाकः - २)

जातवेदसे सुनवाम सोमं मरातीयतो निदंहाति वेदंः। स नंः पर्षदितं दुर्गाणि विश्वां नावेव सिन्धंं दुरिताऽत्यग्निः॥१॥ तामग्निवंणां तपंसा ज्वलन्तीं वैरोचनीं कंर्मफुलेषु जुष्टांम्। दुर्गां देवी र शरणमहं प्रपंद्ये सुतर्रसि तरसे नर्मः॥२॥ अग्ने त्वं पारया नव्यों अस्मान्थ्स्वस्तिभिरतिं दुर्गाणि विश्वां। पूर्श्व पृथ्वी बंहुला नं उर्वी भवां तोकाय तनयाय शं योः॥३॥ विश्वांनि नो दुर्गहां जातवेदः सिन्धुं न नावा दुंरिताऽतिंपर्षि। अग्ने अत्रिवन्मनंसा गृणानौऽस्माकं बोध्यविता तनूनौम्॥४॥ पृतना जित्र सहंमानमुग्रमुग्नि हुवेम पर्माथ्स्थस्थांत्। स नः पर्षदितं दुर्गाणि विश्वा क्षामंद्देवो अति दुरितात्यग्निः॥५॥ प्रत्नोषिं कमीड्यों अध्वरेषुं सनाच होता नव्यंश्च सित्सं। स्वाश्चौग्ने तनुवं पिप्रयंस्वास्मभ्यं च सौभंगमायंजस्व॥६॥ गोभिर्जुष्टंमयुजो निषिक्तं तवैन्द्र विष्णोरनुसश्चरेम। नाकंस्य पृष्ठमिभ संवसानो वैष्णवीं लोक इह मादयन्ताम्॥७॥

> कात्यायनायं विदाहें कन्यकुमारिं धीमहि। तन्नों दुर्गिः प्रचोदयाँत्॥

॥श्रीस<mark>ू</mark>क्तम्॥

हिरंण्यवर्णां हरिंणीं सुवर्णरंजतस्त्रजाम्। चन्द्रां हिरण्मंयीं लक्ष्मीं जातंवेदो म् आवह॥१॥

तां म् आवंह् जातंवेदो लक्ष्मीमनंपगामिनींम्। यस्यां हिरंण्यं विन्देयं गामश्वं पुरुषानुहम्॥२॥

अश्वपूर्वां रंथम्ध्यां ह्स्तिनांदप्रबोधिनीम्। श्रियं देवीमुपंह्वये श्रीमांदेवीर्जुषताम्॥३॥

कां सोऽस्मितां हिरंण्यप्राकारामार्द्रां ज्वलंन्तीं तृप्तां तर्पयंन्तीम्। पद्मे स्थितां पद्मवंणां तामिहोपंह्वये श्रियम्॥४॥ चन्द्रां प्रभासां यशसा ज्वलंन्तीं श्रियं लोके देवजुंष्टामुदाराम्। तां पद्मिनीमीं शरंणमहं प्रपंद्येऽलक्ष्मीमें नश्यतां त्वां वृंणे॥५॥ आदित्यवंणें तपसोऽधिजातो वनस्पतिस्तवं वृक्षोऽथ बिल्वः। तस्य फलांनि तपसा नुंदन्तु मायान्तरायाश्च बाह्या अलक्ष्मीः॥६॥

उपैतु मां देवस्खः कीर्तिश्च मणिना सह। प्रादुर्भूतोऽस्मि राष्ट्रेऽस्मिन् कीर्तिमृद्धिं ददातु मे॥७॥

क्षुत्पिपासामेलां ज्येष्ठामलक्ष्मीं नांशयाम्यहम्। अभूतिमसमृद्धिं च सर्वां निर्णुद मे गृहात्॥८॥

गुन्धद्वारां दुराधर्षां नित्यपुष्टां करीषिणीम्। ईश्वरीं

सर्वभूतानां तामिहोपंह्यये श्रियम्॥९॥

मनेसः कामुमाकूतिं वाचः स्त्यमंशीमहि। पृश्नां रूपमन्नस्य मिय श्रीः श्रयतां यशः॥१०॥

कुर्दमेन प्रजाभूता मृथि सम्भव कुर्दम। श्रियं वासयं मे कुले मातरं पद्ममालिनीम्॥११॥

आपंः सृजन्तुं स्निग्धानि चिक्रीत वंस मे गृहे। नि चं देवीं मातरं श्रियंं वासयं मे कुले॥१२॥

आर्द्रां पुष्करिंणीं पुष्टिं सुवुर्णां हेममालिनीम्। सूर्यां हिरण्मेयीं लक्ष्मीं जातंवेदो म आवेह॥१३॥

आर्द्रां यः करिणीं यृष्टिं पिङ्गुलां पेद्ममालिनीम्। चन्द्रां हिरण्मेयीं लक्ष्मीं जातंवेदो म् आवह॥१४॥

तां म् आवंह् जातंवेदो लक्ष्मीमनंपगामिनींम्। यस्यां हिंरण्यं प्रभूतं गावों दास्योऽश्वांन् विन्देयं पुरुषानुहम्॥१५॥

> मृहादेव्यै चं विद्महें विष्णुपृत्यै चं धीमहि। तन्नों लक्ष्मीः प्रचोदयाँत्॥१६॥

॥ मेधासूक्तम्॥

(तैत्तिरीयारण्यकम् – ४/प्रपाठकः – १०/अनुवाकः – ४१-४४)

मेधादेवी जुषमांणा न आगाँद्विश्वाची भद्रा सुमनस्यमाना। त्वया जुष्टां नुदमाना दुरुक्तांन् बृहद्वंदेम विदर्थे सुवीराः। त्वया ज्रष्टं ऋषिर्भवति देवि त्वया ब्रह्मांऽऽगृतश्रीरुत त्वया। त्वया जुष्टश्चित्रं विनदते वसु सानों जुषस्व द्रविणो न मेधे॥ मेधां म् इन्द्रों ददातु मेधां देवी सरस्वती। मेधां में अश्विनांवुभावार्धत्तां पुष्कंरस्रजा। अप्सरासुं च या मेधा गंन्थर्वेषुं च यन्मनंः। दैवीं मेधा सरंस्वती सा मां मेधा सुरभिर्जुषता इस्वाहाँ॥ आ मां मेधा सुरभिर्विश्वरूपा हिरंण्यवर्णा जगंती जगम्या। ऊर्जस्वती पर्यसा पिन्वंमाना सा मां मेधा सुप्रतींका जुषन्ताम्। मियं मेधां मियं प्रजां मय्यग्निस्तेजों दधातु मियं मेधां मियं प्रजां मयीन्द्रं इन्द्रियं दंधातु मियं मेधां मियं प्रजां मिय सूर्यो भ्राजों दधातु।

॥भाग्यसूक्तम्॥

(तैत्तिरीय ब्राह्मणम् अष्टकम् - ३/प्रश्नः - ८/अनुवाकम् - ९) प्रातरिमें प्रातिरन्द्र हवामहे प्रातिमेत्रा वर्रुणा प्रातरिश्वना। प्रातर्भगं पूषणं ब्रह्मणस्पतिं प्रातः सोममुत रुद्र हुवेम॥१॥ प्रातर्जितं भगंमुग्र हुंवेम वयं पुत्रमदितेर्यो विंधर्ता। आर्द्धश्चिद्यं मन्यंमानस्तुरश्चिद्राजां चिद्यं भगंं भक्षीत्याहं॥२॥ भग प्रणेतर्भग सत्यंराधो भगेमां धियमुदंवददंन्नः। भगप्रणों जनय गोभिरश्वैर्भगप्रनृभिनृवन्तः स्याम॥३॥ उतेदानीं भगवन्तः स्यामोत प्रपित्व उत मध्ये अह्नाम्। उतोदिता मघवन्त्सूर्यस्य वयं देवाना ५ सुमतौ स्याम॥४॥ भगं एव भगंवा । अस्तु देवास्तेनं वयं भगंवन्तः स्याम। तं त्वां भग सर्व इञ्जोहवीमि सनों भग पुर एता भेवेह॥५॥ समध्वरायोषसोऽनमन्त दधिक्रावेव शुचये पदायं। अर्वाचीनं वसुविदं भगन्नो रथमिवाश्वांवाजिन् आंवहन्तु॥६॥ अश्वांवतीर्गोमंतीर्न उषासों वीरवंतीः सदंमुच्छन्तु भद्राः। घृतं दुहाना विश्वतः प्रपीनायूयं पात स्वस्तिभिः सदो नः॥७॥ यो माँ उग्ने भागिन ई सन्तमथाभागं चिकीं र्षति। अभागमंग्ने तं कुंरु मामंग्ने भागिनं कुरु॥८॥

॥ पवमानसूक्तम्॥

(तैत्तिरीय ब्राह्मणम् अष्टकम् - १/प्रश्नः - ४/अनुवाकः - ८)

(तैत्तिरीय संहिता काण्डम् - ५/प्रपाठकः - ६/अनुवाकः - १)

ॐ तच्छुं योरावृंणीमहे। गातुं यज्ञायं। गातुं यज्ञपंतये। दैवींः स्वस्तिरंस्तु नः। स्वस्तिर्मानुंषेभ्यः। ऊर्ध्वं जिंगातु भेषजम्। शं नो अस्तु द्विपदें। शं चतुंष्पदे। ॐ शान्तिः शान्तिः। दिधिकाव्णों अकारिषम्। जिष्णोरश्वंस्य वाजिनंः। सुर्भिनो मुखांकरत्। प्रण् आयूर्षेष तारिषत्।

आपो हि ष्ठा मेयो भुवस्ता ने ऊर्जे देधातन। महेरणांय चक्षेसे। यो वेः शिवतमो रसस्तस्यं भाजयते ह नेः। उशतीरिव मातरेः। तस्मा अरङ्ग मामवो यस्य क्षयांय जिन्वंथ। आपो जनयंथा च नः॥

हिरंण्यवर्णाः शुचंयः पावका यासुं जातः कृश्यपो यास्विन्द्रेः। अग्निं या गर्भं दिधिरे विरूपास्ता न आपः शङ् स्योना भवन्तु॥ यासा र राजा वर्रुणो याति मध्ये सत्यानृते अवपश्यं जनानाम्। मधुश्चतः शुचंयो याः पावकास्ता न आपः शङ् स्योना भवन्तु॥

यासाँ देवा दिवि कृण्वन्ति भृक्षं या अन्तरिक्षे बहुधा भवंन्ति। याः पृथिवीं पर्यसोन्दन्तिं शुक्रास्ता न आपः शङ् स्योना भवन्तु॥

शिवनं मा चक्षुंषा पश्यताऽऽपः शिवयां तनुवोपं स्पृशत् त्वचंं मे। सर्वारं अग्नीर रंप्सुषदों हुवे वो मिय वर्चो बलमोजो नि धंत्त॥

पवमानः सुवर्जनंः। पवित्रेण विचंर्षणिः। यः पोता स पुंनातु मा। पुनन्तुं मा देवज्नाः। पुनन्तु मनंवो ध्रिया। पुनन्तु विश्वं आयवंः। जातंवेदः पवित्रंवत्। पवित्रंण पुनाहि मा। शुक्रेणं देवदीद्यंत्। अग्ने क्रत्वा क्रतूर् रन्। यत्ते पवित्रमर्चिषिं। अग्ने वितंतमन्तरा। ब्रह्म तेनं पुनीमहे। उभाभ्यां देवसवितः। पवित्रेण सवेनं च। इदं ब्रह्मं पुनीमहे। वैश्वदेवी पुंनती देव्यागांत्। यस्ये बह्वीस्तुनुवो वीतपृष्ठाः। तया मदन्तः सधमाद्येषु। वयः स्याम पतयो रयीणाम्। वैश्वानरो रश्मिर्भिर्मा पुनातु। वार्तः प्राणेनेषिरो मंयो भूः। द्यावांपृथिवी पर्यसा पर्योभिः। ऋतावंरी यज्ञिये मा पुनीताम्। बृहद्भिः सवित्स्तृभिः। वर्षिष्ठैर्देवमन्मंभिः। अग्ने दक्षैः पुनाहि मा। येनं देवा अपुनत। येनऽऽपों दिव्यङ्कर्शः। तेनं दिव्येन ब्रह्मणा। इदं ब्रह्मं पुनीमहे। यः पांवमानीरध्येतिं। ऋषिभिः सम्भृतु रसम्। सर्वर स पूतमंश्राति। स्वदितं मांतरिश्वना। पावमानीयों अध्येति। ऋषिभिः सम्भृतः रसम्। तस्मै सरस्वती दुहै। क्षीर स्पिर्मधूंदकम्॥ पावमानीः स्वस्त्ययंनीः। सुद्घाहि पयंस्वतीः। ऋषिंभिः सम्भृतो रसंः। ब्राह्मणेष्वमृत र हितम्। पावमानीर्दिशन्तु नः। इमं लोकमथों अमुम्। कामान्त्समंधयन्तु नः। देवीर्देवैः समाभृंताः। पावमानीः स्वस्त्ययंनीः। सुद्घाहि घृंतश्चतः। ऋषिंभिः सम्भृतो रसंः। ब्राह्मणेष्वमृतर् हितम्। येनं देवाः प्वित्रेण। आत्मानं पुनते सदाँ। तेनं सहस्रंधारेण। पावमान्यः पुनन्तु मा। प्राजापत्यं प्वित्रम्ँ। श्तोद्यांम १ हिर्ण्मयम्ँ। तेनं ब्रह्म विदों वयम्। पूतं ब्रह्मं पुनीमहे। इन्द्रंः सुनीती सहमां पुनातु। सोमंः स्वस्त्या वर्रुणः सुमीच्याँ। यमो राजाँ प्रमृणाभिः पुनातु मा। जातवेदा मोर्जयंन्त्या पुनातु। भूर्भुवः सुवंः।

तच्छुं योरावृंणीमहे। गातुं युज्ञायं। गातुं युज्ञपंतये। दैवीः स्वस्तिरंस्तु नः। स्वस्तिर्मानुंषेभ्यः। ऊर्ध्वं जिंगातु भेष्जम्। शं नो अस्तु द्विपदें। शं चतुंष्पदे।

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ आयुष्यसूक्तम्॥

यो ब्रह्मा ब्रह्मण उंज्ञहार प्राणैः शिरः कृत्तिवासाः पिनाकी। ईशानो देवः स न आयुर्दधातु तस्मै जुहोमि हविषां घृतेन॥१॥

विभ्राजमानः सरिंरस्य मध्याद्रोचमानो घर्मरुचिर्य आगात्। स मृत्युपाशानपनुंद्य घोरानिहायुषेणो घृतमंत्त देवः॥२॥ ब्रह्मज्योतिर्ब्रह्मपत्नीषु गुर्भं युमाद्धात् पुरुरूपं जयन्तम्। सुवर्णरम्भग्रहमंकम्च्यं तुमायुषे वर्धयामो घृतेन॥३॥ श्रियं लक्ष्मीमौबलामम्बिकां गां षष्ठीं च यामिन्द्रसेनेत्युदाहुः। तां विद्यां ब्रह्मयोनि स्रूपामिहायुषे तर्पयामो घृतेन॥४॥ दाक्षायण्यः सर्वयोन्यः स योन्यः सहस्रशो विश्वरूपां विरूपाः। ससूनवः सपतयः सयूथ्या आयुषेणो घृतमिदं जुषन्ताम्॥५॥

दिव्या गणा बहुरूपाँः पुराणा आयुश्छिदो नः प्रमध्नंन्तु वीरान्। तेभ्यो जुहोमि बहुधां घृतेन मा नः प्रजा॰ रीरिषो मौत वीरान्॥६॥

एकः पुरस्ताद्य इदंं बभूव यतो बभूव भुवनंस्य गोपाः। यमप्येति भुवन साम्पराये स नो हविर्घृतमिहायुषेत्त देवः॥७॥

वसून् रुद्रांनादित्यान् मरुतोंऽथ साध्यान् ऋंभून् यक्षान् गन्धर्वाङ्श्च पितृङ्श्च विश्वान्। भृगून् सर्पाङ्श्चाङ्गिरसोंऽथ सर्वान् घृत्रु हुत्वा स्वायुष्या महयांम शृश्वत्॥८॥

विष्णो त्वं नो अन्तंमः शर्मं यच्छ सहन्त्य। प्रतेधारां मधुश्चत उथ्सं दुह्नते अक्षितम्॥९॥

॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ नवग्रहसूक्तम् ॥

आ स्त्येन रजंसा वर्तमानो निवेशयंत्रमृतं मर्त्यं च। हिरुण्ययेन सविता रथेनाऽदेवो यांति भुवना विपश्यन्। अग्निं दूतं वृंणीमहे होतांरं विश्ववेदसम्। अस्य युज्ञस्यं सुऋतुम्॥ येषामीशे पशुपतिः पशूनां चतुंष्पदामृत चे द्विपदाँम्। निष्क्रीतोऽयं यज्ञियं भागमेतु रायस्पोषा यजंमानस्य सन्तु॥ अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय आदित्याय नमः॥१॥ अग्निर्मूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयम्। अपा १ रेता १ सि जिन्वति। स्योना पृथिवि भवाँ उनृक्षरा निवेशनी। यच्छानः शर्म सप्रथाः। क्षेत्रंस्य पतिंना वय हिते नेव जयामसि। गामर्थं पोषयिल्वा स नों मृडातीदशें॥ अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय अङ्गारकाय नमः॥२॥ प्रवंः शुक्रायं भानवं भरध्वः हव्यं मृतिं चाग्नये सुपूतम्॥ यो दैव्यांनि मानुंषा जनूङ्ष्यन्तर्विश्वांनि विद्य ना जिगांति॥ इन्द्राणीमासु नारिषु सुपत्नीमहमंश्रवम्। न ह्यंस्या अपरश्रन जरसा मरंते पतिः॥ इन्द्रं वो विश्वतस्परि हवांमहे जनेंभ्यः। अस्माकंमस्तु केवंलः॥ अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय शुक्राय नमः॥३॥ आप्यांयस्व समेतु ते विश्वतः सोम वृष्णियम्। भवा वाजंस्य सङ्गथे॥ अप्सु मे सोमो अब्रवीदन्तर्विश्वांनि भेषजा। अग्नि र्च विश्वशंम्भुवमापश्च विश्वभेषजीः। गौरी मिमाय सलिलानि तक्षत्येकंपदी द्विपदी सा चतुंष्पदी। अष्टापंदी नवंपदी बभूवुषीं सहस्रौक्षरा परमे व्योमन्। अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय सोमाय नमः॥४॥

उद्बंध्यस्वाग्ने प्रतिजागृह्येनिमष्टापूर्ते स॰ सृंजेथाम्यं चं। पुनंः कृण्व॰ स्त्वां पितरं युवांनम्नवाता॰ सीत्विय तन्तुमेतम्॥ इदं विष्णुर्विचंक्रमे त्रेधा निदंधे पदम्। समूंढमस्यपा॰ सुरे॥ विष्णों र्राटंमिस विष्णों पृष्ठमंसि विष्णोः श्रेष्ठैंस्थो विष्णोः स्यूरंसि विष्णों त्वा। अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय बुधाय नमः॥५॥

बृहंस्पते अतियदर्यो अहींद्विमद्विभाति ऋतुंमञ्जनेषु। यद्दीदयुच्छवंसर्तप्रजात तद्स्मासु द्रविंणं धेहि चित्रम्॥ इन्द्रमरुत्व इह पाहि सोमं यथां शार्याते अपिंबः सुतस्यं। तव प्रणीती तवं शूरशर्मन्नाविवासन्ति कवयः सुयज्ञाः॥ ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमृतः सुरुची वेन आवः। सबुध्नियां उपमा अस्य विष्ठाः सतश्च योनिमसंतश्च विवंः॥ अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय बृहस्पतये नमः॥६॥ शं नों देवीर्भिष्टंय आपों भवन्तु पीतर्ये। शंयोर्भिस्नंवन्तु नः॥ प्रजांपते न त्वदेतान्यन्यो विश्वां जातानि परिता बंभूव। यत्कांमास्ते जुहुमस्तन्नों अस्तु वयः स्याम् पत्यो रयीणाम्। इमं यंमप्रस्त्रमाहि सीदाऽङ्गिरोभिः पिृतृभिः संविदानः। आत्वा मन्नाः कविशस्ता वहन्त्वेना राजन् हविषां मादयस्व॥ _ अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय शनैश्चराय नमः॥७॥ कयां नश्चित्र आभुंवदूती सुदावृंधः सर्खां।

युंवस्व॥

शिचेष्ठया वृता। आऽयङ्गोः पृश्विरक्रमीदसंनन्मातर् पुनः। पितरं च प्रयन्त्सुवंः। यत्तं देवी निर्ऋतिराब्बन्ध् दामं ग्रीवास्वविचर्त्यम्। इदं ते तिद्विष्याम्यायुषो न मध्यादथांजीवः पितुमंद्धि प्रम्ंक्तः॥ अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सिहताय राहवे नमः॥८॥ केतुं कृण्वन्नकेतवे पेशो मर्या अपेशसें। समुषद्भिरजायथाः॥ ब्रह्मा देवानां पदवीः केवीनामृषिर्विप्राणां मिह्षो मृगाणांम्। श्येनो गृप्राणा्ड् स्वधितिर्वनांना्ड् सोमः प्वित्रमत्येति रेभन्। (ऋक्) सचित्र चित्रं चितयन् तम्स्मे चित्रंक्षत्र चित्रतंमं वयोधाम्। चन्द्रं र्यिं पुरुवीरं बृहन्तं चन्द्रंचन्द्राभिर्गृणते

अधिदेवता प्रत्यधिदेवता सहिताय केतवे नमः॥९॥ ॥ॐ आदित्यादि नवग्रहदेवंताभ्यो नमो नमंः॥ ॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥नक्षत्रसूक्तम्॥

(तैत्तिरीय ब्राह्मणम् अष्टकम् - ३/प्रश्नः - १)

(तैत्तिरीय संहिता काण्डम् – ३/प्रपाठकः – ५/अनुवाकः –१)

अग्निर्नः पातु कृत्तिंकाः। नक्षेत्रं देविमिन्द्रियम्। इदमासां विचक्षणम्। ह्विरासं जुंहोतन। यस्य भान्ति र्ष्णयो यस्यं केतवंः। यस्येमा विश्वा भुवनानि सर्वां। स कृत्तिंकाभि-रिभसंवसानः। अग्निर्नो देवः सुंविते देधातु॥१॥

प्रजापंते रोहिणी वेंतु पत्नीं। विश्वरूपा बृह्ती चित्रभांनुः। सा नों यज्ञस्यं सुविते दंधातु। यथा जीवेंम श्ररदः सवीराः। रोहिणी देव्युदंगात्पुरस्तांत्। विश्वां रूपाणिं प्रतिमोदंमाना। प्रजापंति हिवषां वर्धयंन्ती। प्रिया देवानामुपंयातु यज्ञम्॥२॥

सोमो राजां मृगशीर्षेण आगत्रं। शिवं नक्षंत्रं प्रियमंस्य धामं। आप्यायमानो बहुधा जनेषु। रेतः प्रजां यजमाने दधातु। यत्ते नक्षंत्रं मृगशीर्षमस्ति। प्रिय॰ राजन् प्रियतमं प्रियाणाम्। तस्मै ते सोम ह्विषां विधेम। शं नं एधि द्विपदे शं चतुंष्पदे॥३॥

आर्द्रयां रुद्रः प्रथंमा न एति। श्रेष्ठों देवानां पतिंरिघ्नयानांम्। नक्षंत्रमस्य ह्विषां विधेम। मा नः प्रजा॰ रीरिष्नमोत वीरान्। हेती रुद्रस्य परिणो वृणक्तु। आर्द्रा नक्षंत्रं जुषता १ ह्विर्नः। प्रमुश्रमां नौ दुर्तान् विश्वां। अपाघश १ सन्नुदतामरांतिम्॥ ४॥

पुनंनों देव्यदितिः स्पृणोतु। पुनंवसू नः पुन्रेतां यज्ञम्। पुनंनों देवा अभियंन्तु सर्वें। पुनंः पुनर्वो ह्विषां यजामः। एवा न देव्यदितिरन्वां। विश्वंस्य भूत्री जगंतः प्रतिष्ठा। पुनंवसू हिवषां वर्धयंन्ती। प्रियं देवानामप्येतु पार्थः॥५॥

बृह्स्पतिः प्रथमं जायंमानः। तिष्यं नक्षंत्रम्भि सम्बंभूव। श्रेष्ठां देवानां पृतंनासु जिष्णुः। दिशोऽनु सर्वा अभयं नो अस्तु। तिष्यः पुरस्तांदुत मध्यतो नः। बृह्स्पतिर्नः परिपातु पृश्चात्। बाधेतां द्वेषो अभयं कृणुताम्। सुवीर्यस्य पतंयः स्याम॥६॥

इद सर्पेभ्यों ह्विरंस्तु जुष्टम्ँ। आश्रेषा येषांमन्यन्ति चेतः। ये अन्तरिक्षं पृथिवीं क्षियन्ति। ते नः सप्पिस् हव्मागंमिष्ठाः। ये रोचने सूर्यस्यापि स्पाः। ये दिवं देवीमनुंस्श्चरंन्ति। येषांमाश्रेषा अनुयन्ति कामम्ँ। तेभ्यः स्पेभ्यो मधुंमञ्जहोमि॥७॥

उपंहूताः पितरो ये मघासुं। मनोजवसः सुकृतः सुकृत्याः। ते नो नक्षेत्रे हवमागमिष्ठाः। स्वधाभिर्यज्ञं प्रयंतं जुषन्ताम्। ये अग्निद्ग्धा येऽनंग्निदग्धाः। येऽमुं लोकं पितरः क्षियन्ति। याङ्श्चं विद्मयाः उं च न प्रविद्मा। मघासुं यज्ञः सुकृतं जुषन्ताम्॥८॥ गवां पितः फल्गुंनीनामिस् त्वम्। तदंर्यमन् वरुणिमत्र चारुं। तं त्वां वय र संनितार र सनीनाम्। जीवा जीवंन्तमुप् संविंशेम। येनेमा विश्वा भुवंनािन सिंजता। यस्यं देवा अनुसंयन्ति चेतः। अर्यमा राजाऽजर्स्तु विंष्मान्। फल्गुंनीनामृषभो रोरवीति॥९॥

श्रेष्ठो देवानां भगवो भगासि। तत्त्वां विदुः फल्गुंनीस्तस्यं वित्तात्। अस्मभ्यं क्षत्रम्जर र सुवीर्यम्। गोम्दश्वंवदुप्सन्नुंदेह। भगों ह दाता भग् इत्प्रंदाता। भगों देवीः फल्गुंनीराविवेश। भगस्येत्तं प्रंसवं गंमेम। यत्रं देवैः संधुमादं मदेम॥१०॥

आयांतु देवः संवितोपंयातु। हिर्ण्ययेन सुवृता रथेन। वहन् हस्त र सुभगं विद्यनापंसम्। प्रयच्छेन्तं पपुंरिं पुण्यमच्छे। हस्तः प्रयच्छ त्वमृतं वसीयः। दक्षिणेन् प्रतिगृभ्णीम एनत्। दातारम्द्य संविता विदेय। यो नो हस्तांय प्रसुवातिं यज्ञम्॥११॥

त्वष्टा नक्षंत्रम्भ्येति चित्राम्। सुभगं संसं युव्ति श्रेचेमानाम्। निवेशयंत्रमृतान्मर्त्या श्रेश्च। रूपाणि पि श्रेशन् भ्वंनानि विश्वा। तत्रस्त्वष्टा तदुं चित्रा विचेष्टाम्। तत्रक्षंत्रं भूरिदा अंस्तु मह्मम्। तत्रं प्रजां वीरवंती श्रमोतु। गोभिनीं अश्वैः समनत्तु यज्ञम्॥१२॥

वायुर्नक्षंत्रम्भ्यंति निष्ट्याम्। तिग्मशृंङ्गो वृष्भो रोरुवाणः।

समीरयन् भवंना मात्रिश्वां। अप द्वेषा रेसि नुदतामरांतीः। तन्नो वायुस्तद् निष्ट्यां शृणोत्। तन्नक्षंत्रं भूरिदा अंस्तु मह्यम्ं। तन्नो देवासो अनुंजानन्तु कामम्ं। यथा तरेम दुरितानि विश्वां॥१३॥

दूरम्समच्छत्रंवो यन्तु भीताः। तदिन्द्राग्नी कृणुतां तद्विशांखे। तत्नो देवा अनुंमदन्तु यज्ञम्। पृश्चात् पुरस्तादभंयं नो अस्तु। नक्षंत्राणामधिपत्नी विशांखे। श्रेष्ठांविन्द्राग्नी भुवंनस्य गोपौ। विषूचः शत्रूनप्वाधंमानौ। अप क्षुधं नुदतामरांतिम्॥१४॥ पूर्णा पृश्चादुत पूर्णा पुरस्तांत्। उन्मध्यतः पौर्णमासी जिंगाय। तस्यां देवा अधिसंवसंन्तः। उत्तमे नाकं इह मांदयन्ताम्। पृथ्वी सुवर्चा युवतिः स्जोषाः। पौर्णमास्युदंगाच्छोभंमाना। आप्याययंन्ती दुरितानि विश्वां। उरुं दुहां यजंमानाय यज्ञम्॥१५॥

ऋष्यास्मं ह्व्यैर्नमंसोप्सद्यं। मित्रं देवं मित्र्धेयं नो अस्तु। अनूराधान् ह्विषां वर्धयंन्तः। शृतं जीवेम श्ररदः सवीराः। चित्रं नक्षेत्रमुदंगात्पुरस्तौत्। अनूराधा स् इति यद्वदंन्ति। तन्मित्र एति पृथिभिर्देवयानैः। हिरुण्ययैर्वितंतैरुन्तिरक्षे॥१६॥

इन्द्रौ ज्येष्ठामनु नक्षेत्रमेति। यस्मिन् वृत्रं वृत्रं तूर्ये तृतारं। तस्मिन्वयम्मृतं दुहानाः। क्षुधं तरेम् दुरितिं दुरिष्टिम्। पुरन्दरायं वृष्भायं धृष्णवें। अषांढाय सहंमानाय मी्दुषें। इन्द्राय ज्येष्ठा मधुमदुहाना। उरुं कृणोतु यर्जमानाय लोकम्॥१७॥

मूलं प्रजां वीरवंतीं विदेय। पराँच्येतु निर्ऋतिः पराचा। गोभिर्नक्षंत्रं प्राभिः समंक्तम्। अहंर्भ्याद्यजंमानाय मह्यम्। अहंर्नो अद्य सुविते दंधातु। मूलं नक्षंत्रमिति यद्वदंन्ति। परांचीं वाचा निर्ऋतिं नुदामि। शिवं प्रजाये शिवमंस्तु मह्यम्॥१८॥ या दिव्या आपः पर्यसा सम्बभूवः। या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः। यासांमषाढा अनुयन्ति कामम्। ता न आपः शइ स्योना भवन्तु। याश्च कूप्या याश्चं नाद्याः समुद्रियाः। याश्चं वेशन्तीरुत प्रांसचीर्याः। यासांमषाढा मधुं भृक्षयंन्ति। ता न आपः शइ स्योना भवन्तु॥१९॥

तन्नो विश्वे उपं शृण्वन्तु देवाः। तदंषाढा अभिसंयंन्तु यज्ञम्। तन्नक्षंत्रं प्रथतां पृशुभ्यः। कृषिर्वृष्टिर्यजमानाय कल्पताम्। शुभाः कन्यां युवतयः सुपेशंसः। कर्मकृतः सुकृतों वीर्यावतीः। विश्वांन् देवान् ह्विषां वर्धयंन्तीः। अषाढाः काम्मुपंयान्तु यज्ञम्॥२०॥

यस्मिन् ब्रह्माभ्यजंयत्सर्वमेतत्। अमुं चं लोकमिदमूंच सर्वम्ं। तन्नो नक्षंत्रमभिजिद्विजित्यं। श्रियं दधात्वहंणीयमानम्। उभौ लोकौ ब्रह्मणा सञ्जितेमौ। तन्नो नक्षंत्रमभिजिद्विचंष्टाम्। तस्मिन्वयं पृतंनाः सञ्जयम। तन्नो देवासो अनुंजानन्तु

कामम्॥२१॥

शृण्वन्तिं श्रोणाम्मृतंस्य गोपाम्। पुण्यांमस्या उपंश्रणोमि वाचम्। मृहीं देवीं विष्णुपत्नीमजूर्याम्। प्रतीचीं मेनाः ह्विषां यजामः। त्रेधा विष्णुंरुरुगायो विचंक्रमे। मृहीं दिवं पृथिवीम्न्तिरक्षम्। तच्छ्रोणैतिश्रवं इच्छमांना। पुण्यः श्लोकं यजमानाय कृण्वती॥२२॥

अष्टौ देवा वसंवः सोम्यासंः। चतंस्रो देवीर्जराः श्रविष्ठाः। ते यज्ञं पान्तु रजंसः प्रस्तात्। संवृत्सरीणंम्मृत ई स्वस्ति। यज्ञं नंः पान्तु वसंवः पुरस्तात्। दक्षिणतोऽभियंन्तु श्रविष्ठाः। पुण्यं नक्षंत्रम्भि संविशाम। मा नो अरांतिरुघशुरसाऽगन्नं॥२३॥

क्षत्रस्य राजा वर्रुणोऽधिराजः। नक्षत्राणाः श्वतिभैष्वविसेष्ठः। तौ देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमायुः। श्वतः सहस्रां भेषुजानि धत्तः। यज्ञं नो राजा वर्रुण उपयातु। तन्नो विश्वे अभि संयन्तु देवाः। तन्नो नक्षत्रः श्वतिभैषग्जुषाणम्। दीर्घमायुः प्रतिरद्वेषजानि॥२४॥

अज एकंपादुदंगात्पुरस्तांत्। विश्वां भूतानिं प्रति मोदंमानः। तस्यं देवाः प्रंस्वं यंन्ति सर्वें। प्रोष्ठपदासों अमृतंस्य गोपाः। विभाजमानः समिधा न उग्रः। आऽन्तरिक्षमरुहृदगुन्द्याम्। तर् सूर्यं देवम्जमेकंपादम्। प्रोष्ठपदासो अनुंयन्ति सर्वे॥२५॥

अहिं बुंध्रियः प्रथंमा न एति। श्रेष्ठों देवानांमुत मानुंषाणाम्। तं ब्राँह्मणाः सोम्पाः सोम्यासंः। प्रोष्ठपदासों अभिरंक्षन्ति सर्वे। चत्वार् एकंम्भि कर्म देवाः। प्रोष्ठपदा स इति यान् वदंन्ति। ते बुंध्रियं परिषद्य एकं स्तुवन्तंः। अहिर् रक्षन्ति नमंसोप्सद्यं॥२६॥

पूषा रेवत्यन्वेति पन्थांम्। पुष्टिपतीं पशुपा वाजंबस्त्यौ। इमानि ह्व्या प्रयंता जुषाणा। सुगैर्नो यानैरुपंयातां यज्ञम्। क्षुद्रान् पृशून् रेक्षतु रेवतीं नः। गावों नो अश्वार् अन्वेतु पूषा। अन्नर् रक्षंन्तौ बहुधा विरूपम्। वाजर् सनुतां यजंमानाय यज्ञम्॥२७॥

तद्धिनांवश्वयुजोपंयाताम्। शुभुङ्गिमिष्ठौ सुयमेभिरश्वैः। स्वं नक्षेत्र ह्विषा यजन्तौ। मध्वासम्पृक्तौ यजुंषा समक्तौ। यौ देवानां भिषजौं हव्यवाहौ। विश्वंस्य दूतावमृतंस्य गोपौ। तौ नक्षेत्रं जुजुषाणोपंयाताम्। नमोऽश्विभ्यां कृणुमोऽश्वयुग्भ्यांम्॥२८॥

अपं पाप्मानं भरंणीर्भरन्तु। तद्यमो राजा भगंवान् विचेष्टाम्। लोकस्य राजां मह्तो महान् हि। सुगं नः पन्थामभंयं कृणोतु। यस्मिन्नक्षंत्रे यम एति राजां। यस्मिन्नेनम्भ्यषिश्चन्त देवाः। तदस्य चित्र॰ ह्विषां यजाम। अपं पाप्मानं भरंणीर्भरन्तु॥२९॥ निवेशंनी सङ्गमंनी वसूनां विश्वां रूपाणि वसून्यावेशयंन्ती। सहस्रपोष र सुभगा रराणा सा न आगुन्वर्चसा संविदाना॥ यत्ते देवा अदंधुर्भाग्धेयममावास्ये संवसन्तो महित्वा। सा नो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे र्यिं नो धेहि सुभगे सुवीरम्॥३०॥

॥ गणपत्यथर्वशीर्षोपनिषत्॥

ॐ भृद्रं कर्णिभिः शृणुयामं देवाः। भृद्रं पंश्येमाक्षिभिर्यजंत्राः। स्थिरेरङ्गैंस्तुष्टुवाः संस्तृनूभिः। व्यशेम देविहेतं यदायुः। स्वस्ति न इन्द्रों वृद्धश्रंवाः। स्वस्ति नंः पूषा विश्ववंदाः। स्वस्ति न्स्ताक्ष्यों अरिष्टनेमिः। स्वस्ति नो बृह्स्पतिर्दधातु॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

ॐ नमस्ते गणपतये। त्वमेव प्रत्यक्ष्मं तत्त्वंमिस। त्वमेव केवलं कर्तांऽसि। त्वमेव केवलं धर्तांऽसि। त्वमेव केवलं हर्तांऽसि। त्वमेव सर्वं खित्वदं ब्रह्मासि। त्वं साक्षादात्मांऽसि नित्यम्॥१॥

ऋतं विचा। संत्यं विचा। २॥

अवं त्वं माम्। अवं वृक्तारम्। अवं श्रोतारम्। अवं दातारम्। अवं धातारम्। अवानूचानमंव शिष्यम्। अवं पृश्चात्तात्। अवं पुरस्तात्। अवोत्तरात्तात्। अवं दक्षिणात्तात्। अवं चोर्ध्वात्तात्। अवाधुरात्तात्। सर्वतो मां पाहि पाहिं समुन्तात्॥३॥ त्वं वाङ्मयस्त्वं चिन्मयः। त्वमानन्दमयस्त्वं ब्रह्ममयः। त्वं सचिदानन्दाद्वितीयोऽसि। त्वं प्रत्यक्षं ब्रह्मांसि। त्वं ज्ञानमयो विज्ञानमयोऽसि॥४॥

सर्वं जगदिदं त्वत्त्वों जायते। सर्वं जगदिदं त्वत्त्वंस्तिष्ठ्रति। सर्वं जगदिदं त्विय लयंमेष्यति। सर्वं जगदिदं त्वियं प्रत्येति। त्वं भूमिरापोऽनलोऽनिलो नुभः। त्वं चत्वारि वाक्परिमितां पदानि॥५॥

त्वं गुणत्रंयातीतः। त्वम् अवस्थात्रंयातीतः। त्वं देहत्रंयातीतः। त्वं कालत्रंयातीतः। त्वं मूलाधारस्थितोऽसि नित्यम्। त्वं शक्तित्रंयात्मकः। त्वां योगिनो ध्यायंन्ति नित्यम्। त्वं ब्रह्मा त्वं विष्णुस्त्वं रुद्रस्त्वमिन्द्रस्त्वमग्निस्त्वं वायुस्त्वं सूर्यस्त्वं चन्द्रमास्त्वं ब्रह्म भूर्भुवः सुवरोम्॥६॥

गुणादिं पूर्वमुचार्य वर्णादिं तंदनन्तरम्। अनुस्वारः पंरत्रः। अर्धन्दुलसितम्। तारंण ऋद्धम्। एतत्तव मनुस्वरूपम्। गकारः पूर्वरूपम्। अकारो मध्यमरूपम्। अनुस्वारश्चौन्त्यरूपम्। बिन्दुरुत्तंररूपम्। नादंः सन्धानम्। सर्श्हेता सन्धः। सेषा गणेशविद्या। गणेक ऋषिः। निचृद्गायंत्रीच्छुन्दः। श्रीमहागणपतिर्देवता। ॐ गं गणपतये नमः॥७॥

पुकद्नतायं विदाहें वऋतुण्डायं धीमहि।

तन्नों दन्ती प्रचोदयाँत्॥८॥

पुकद्दन्तं चंतुर्ह्स्तं पाशमंङ्कुश्धारिणम्।

रदं च वर्रदं ह्स्तैर्बिभ्राणं मूषक्ध्वजम्॥

रक्तं लुम्बोदंरं शूर्पकुर्णकं रंक्तवाससम्।

रक्तंगुन्धानुंलिप्ताङ्गं रक्तपुष्पैः सुपूजितम्॥

भक्तांनुकम्पिनं देवं जुगत्कारणमच्युंतम्।

आविर्भूतं चं सृष्ट्यादौ प्रकृतेः पुरुषात्परम्।

एवं ध्यायतिं यो नित्यं स योगी योगिनां वर्रः॥९॥

नमो व्रातपतये नमो गणपतये नमः प्रमथपतये नमस्ते अस्तु लम्बोदरायैकदन्ताय विघ्नविनाशिने शिवसुताय श्रीवरदमूर्तये नमो नमः॥१०॥

एतदथर्वशीर्षं योऽधीते। स ब्रह्मभूयायं कल्पते। स सर्वविद्वेनं बाध्यते। स सर्वतः सुखंमेधते। स पञ्चमहापापात् प्रमुच्यते। सायमधीयानो दिवसकृतं पापं नाश्यति। प्रातरधीयानो रात्रिकृतं पापं नाश्यति। सायं प्रातः प्रयुञ्जानो अपापो भ्वति। सर्वत्राधीयानोऽपविद्वों भवति। धर्मार्थकाममोक्षं च विन्दति। इदमथर्वशीर्षमशिष्यायं न देयम्। यो यदि मोहाद्दास्यति स पापीयान् भ्वति। सहस्रावर्तनाद्यं यं काममधीते तं तमनेनं साध्येत्॥११॥

अनेन गणपतिमभिषिश्रति स वाग्मी भवति। चतुर्थ्यामनश्रन्

जपित स विद्यावान् भ्वति। इत्यथर्वणवाक्यम्। ब्रह्माद्यावरणं विद्यान्न बिभेति कदांचनेति॥१२॥

यो दूर्वाङ्कुरैर्यजिति स वैश्रवणोपंमो भ्वति। यो लाजैर्यजिति स यशोवान् भ्वति स मेधांवान् भ्वति। यो मोदकसहस्रेण यजित स वाञ्छितफलमंवाप्रोति। यः साज्यसमिद्धिर्यजिति स सर्वं लभते स सर्वं लभते॥१३॥

अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यग्ग्रांहयित्वा। सूर्यवर्चस्वीं भवति। सूर्यग्रहे महानद्यां प्रतिमासन्निधौ वा जत्वा सिद्धमन्त्रों भवति। महाविद्यात् प्रमुच्यते। महादोषात् प्रमुच्यते। महापापात् प्रमुच्यते। महाप्रत्यवायात् प्रमुच्यते। स सर्वविद्भवति स सर्वविद्भवति। य एवं वेद। इत्युंपनिषंत्॥१४॥

सह नांववत्। सह नौं भुनक्तु। सह वीर्यं करवावहै। तेज्ञस्विनाऽवधीतमस्तु मा विद्विषावहै॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ मृत्युञ्जयहोम-मन्त्राः॥

अपैतु मृत्युर्मृतं न आगंन्वैवस्वतो नो अभंयं कृणोतु। पूर्णं वनस्पतेरिवाभिनंः शीयता र रियः स च तान्नः शचीपितिः॥१॥ परं मृत्यो अनु परेहि पन्थां यस्ते स्व इतरो देवयानात्। चक्षुंष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि मा नंः प्रजा रीरिषो मोत

वीरान्॥२॥

वातं प्राणं मनसाऽन्वा रंभामहे प्रजापतिं यो भुवंनस्य गोपाः। स नों मृत्योस्रायतां पात्वश्हंसो ज्योग्जीवा जरामंशीमहि॥३॥

अमुत्र भूयादध् यद्यमस्य बृहंस्पते अभिशंस्तेरम्ंश्रः। प्रत्यौहताम्श्विनां मृत्युमंस्माद्देवानांमग्ने भिषजा शचीभिः॥४॥ हिर्॰ हर्रन्तमनुंयन्ति देवा विश्वस्येशांनं वृष्मं मंतीनाम्। ब्रह्म सरूपमनुंमेदमागादयंनं मा विवंधीर्विक्रंमस्व॥५॥ शल्कैर्ग्निमेन्यान उभौ लोकौ संनेम्हम्। उभयौर्लोकयोर्न्ऋध्वाऽतिं मृत्युं तराम्यहम्॥६॥

मा छिंदो मृत्यो मा वंधीर्मा मे बलं विवृंहो मा प्रमोंषीः। प्रजां मा में रीरिष आयुंरुग्र नृचक्षंसं त्वा ह्विषां विधेम॥७॥

मा नों महान्तंमुत मा नों अर्भकं मा न उक्षंन्तमुत मा नं उक्षितम्। मा नोंऽवधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नंस्तुन्वों रुद्र रीरिषः॥८॥ मा नंस्तोके तनंये मा न आयुंषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः। वीरान्मा नों रुद्र भामितोऽवंधीरहविष्मंन्तो नमंसा विधेम ते॥९॥

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वां जातानि परिता बंभूव। यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नों अस्तु वयङ् स्याम् पत्रयो रयीणाम्॥१०॥ यतं इन्द्र भयांमहे ततों नो अभयं कृधि। मघंवन्छ्ग्धि तव तन्नं ऊतये विद्विषो विमृधों जिह॥११॥ स्वस्तिदा विशस्पतिंवृत्रहा विमृधों वृशी। वृषेन्द्रंः पुर एतु नः स्वस्तिदा अभयङ्करः॥१२॥

त्र्यम्बकं यजामहे सुगृन्धिं पृष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात्॥१३॥

अपंमृत्युमपृक्षुधम्। अपेतः शपर्थं जिहि। अर्धा नो अग्र आवंह। रायस्पोष सहस्रिणम्॥१४॥

ये ते स्हस्रम्युतं पाशाः। मृत्यो मर्त्याय हन्तंवे। तान् युज्ञस्यं माययाः। सर्वानवंयजामहे॥१५॥

जातवेदसे सुनवाम् सोमं मरातीयतो निदंहाति वेदंः। स नंः पर्षदितं दुर्गाणि विश्वां नावेव सिन्धं दुरिताऽत्यग्निः॥१६॥

भूर्भृवः स्वंः। ओजो बलम्ं। ब्रह्मं क्षुत्रम्। यशों महत्। स्तयं तपो नामं। रूपमृग्तम्ं। चक्षुः श्रोत्रम्ं। मन् आयुंः। विश्वं यशों महः। समं तपो हरो भाः। जातवेदा यदि वा पावकोऽसिं। वैश्वानरो यदि वा वैद्युतोऽसिं। शं प्रजाभ्यो यजमानाय लोकम्। ऊर्जं पृष्टिं ददद्भ्यावंवृत्स्व॥१७॥

मृत्युर्नश्यत्वायुंर्वर्धतां भूः। मृत्युर्नश्यत्वायुंर्वर्धतां भुवंः। मृत्युर्नश्यत्वायुंर्वर्धताः सुवंः। मृत्युर्नश्यत्वायुंर्वर्धतां भूर्भुवः सुवंः। मृत्युर्नश्यत्वायुंर्वर्धताम्॥

॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ महान्यासः॥

॥पञ्चाङ्गरुद्रन्यासः रावणोक्ता पञ्चाङ्गप्रार्थना-सहितम्॥

ओङ्कारमत्रसंयुक्तं नित्यं ध्यायन्ति योगिनः। कामदं मोक्षदं तस्मै नकाराय नमो नमः॥१॥

नमंस्ते रुद्र मृन्यवं उतो त इषंवे नमंः। नमंस्ते अस्तु धन्वंने बाहुभ्यामुत ते नमंः॥ या त इषुंः शिवतंमा शिवं बभूवं ते धनुंः। शिवा शंरुव्यां या तव तयां नो रुद्र मृडय॥

(EAST)

कं खं गं घं ङं। यरलवशषसहोम्।ॐ नमो भगवते रुद्राय। पूर्वाङ्गरुद्राय नमः।

महादेवं महात्मानं महापातकनाशनम्। महापापहरं वन्दे तस्मै मकाराय नमो नमः॥२॥

अपैंतु मृत्युर्मृतंं न आगंन्वैवस्वतो नो अभयं कृणोतु। पुणं वनस्पतेरिवाभिनंः शीयता १ रियः स चं तान्नः शचीपितः।

(SOUTH)

चं छं जं झं ञं। यरलवशषसहोम्।ॐ नमो भगवते रुद्राय। दक्षिणाङ्गरुद्राय नमः। शिवं शान्तं जगन्नाथं लोकानुग्रहकारणम्। शिवमेकं परं वन्दे तस्मै शिकाराय नमो नमः॥३॥

ॐ। निर्धनपतये नमः। निर्धनपतान्तिकाय नमः। ऊर्ध्वाय नमः। उर्ध्वलिङ्गाय नमः। हिरण्याय नमः। हिरण्यलिङ्गाय नमः। सुवर्णालिङ्गाय नमः। दिव्याय नमः। दिव्यालिङ्गाय नमः। पविव्यालिङ्गाय नमः। भवाय नमः। भवलिङ्गाय नमः। शर्वालिङ्गाय नमः। शर्वालिङ्गाय नमः। शर्वालिङ्गाय नमः। शर्वालिङ्गाय नमः। शर्वालिङ्गाय नमः। उवलाय नमः। उवललिङ्गाय नमः। आत्माय नमः। आत्माय नमः। अत्माय नमः। अत्माय नमः। एतत्सोमस्यं सूर्यस्य सर्वलिङ्गः स्थाप्यति पाणिमन्नं पवित्रम्।

(WEST)

टं ठं डं ढं णं। यरलवशषसहोम्।ॐ नमो भगवते रुद्राय। पश्चिमाङ्गरुद्राय नमः।

वाहनं वृषभो यस्य वासुिकः कण्ठभूषणम्। वामे शक्तिधरं वन्दे वकाराय नमो नमः॥४॥ यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषंधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेश तस्मैं रुद्राय नमों अस्तु॥

(NORTH)

तं थं दं धं नं। यरलवशषसहोम्।ॐ नमो भगवते रुद्राय। उत्तराङ्गरुद्राय नमः। यत्र कुत्र स्थितं देवं सर्वव्यापिनमीश्वरम्।
यिल्लङ्गं पूजयेन्नित्यं यकाराय नमो नमः॥५॥
प्राणानां ग्रन्थिरिस रुद्रो मां विशान्तकः। तेनान्नेनांप्यायुस्व॥
नमो रुद्राय विष्णवे मृत्युंर्मे पाहि।

(UPWARDS)

पं फं बं भं मं। यरलवशषसहोम्।ॐ नमो भगवते रुद्राय। ऊर्ध्वाङ्गरुद्राय नमः।

॥पञ्चाङ्गमुखन्यासः रावणोक्ता पञ्चमुखप्रार्थना-सहितम्॥

तत्पुरुंषाय विद्महें महादेवायं धीमहि। तन्नों रुद्रः प्रचोदयाँत्॥

संवर्ताग्नि-तिटत्प्रदीप्त-कनक-प्रस्पर्धि-तेजोरुणम् गम्भीरध्वनि-सामवेदजनकं ताम्राधरं सुन्दरम्। अर्धेन्दुद्युति-लोल-पिङ्गल-जटाभार-प्रबोद्धोदकम् वन्दे सिद्धसुरासुरेन्द्रनमितं पूर्वं मुखं शूलिनः॥ ॐ नमो भगवतें रुद्राय। पूर्वाङ्गमुखाय नमः। (EAST)

अघोरैंभ्योऽथ् घोरैंभ्यो घोर्घोरंतरेभ्यः। सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥ कालाभ्रभ्रमराञ्जन-द्युतिनिभं व्यावृत्तपिङ्गेक्षणम् कर्णोद्धासित-भोगिमस्तकमणि-प्रोद्धिन्नदंष्ट्राङ्कुरम्। सर्पप्रोतकपाल-शुक्तिशकल-व्याकीर्णताशेखरम् वन्दे दक्षिणमीश्वरस्य वदनं चाथर्वनादोदयम्॥

ॐ नमो भगवते रुद्राय। दक्षिणाङ्गमुखाय नमः। (south)

सुद्योजातं प्रपद्यामि सुद्योजाताय वै नमो नर्मः। भुवे भवे नाति भवे भवस्व माम्। भुवोद्भवाय नर्मः॥

प्रालेयाचलिमन्दुकुन्द-धवलं गोक्षीरफेनप्रभम् भस्माभ्यङ्गमनङ्गदेहदहन-ज्वालावली-लोचनम् । विष्णु-ब्रह्म-मरुद्गणार्चितपदं ऋग्वेदनादोदयम् वन्देऽहं सकलं कलङ्करिहतं स्थाणोर्मुखं पश्चिमम्॥

ॐ नमो भगवते रुद्राय। पश्चिमाङ्गमुखाय नमः। (WEST)

वामदेवाय नर्मों ज्येष्ठाय नर्मः श्रेष्ठाय नर्मो रुद्राय नमः कालांय

नमः कलंविकरणाय नमो बलंविकरणाय नमो बलाय नमो बलंप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमो मनोन्मनाय नमः॥ गौरं कुङ्कुमपङ्कितं सुतिलकं व्यापाण्डुमण्डस्थलम् भूविक्षेप-कटाक्षवीक्षण-लसत्-संसक्तकर्णोत्पलम्। स्निग्धं विम्बफलाधरं प्रहसितं नीलालकालङ्कृतम् वन्दे याजुषवेदघोषजनकं वक्रं हरस्योत्तरम्॥ ॐ नमो भगवतं रुद्राय। उत्तराङ्गमुखाय नमः। (NORTH)

ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिब्रह्मणोऽधिपतिब्रह्मां शिवो में अस्तु सदाशिवोम्॥

व्यक्ताव्यक्तनिरूपितं च परमं षट्टिंशतत्त्वाधिकम् तस्मादुत्तर-तत्त्वमक्षरमिति ध्येयं सदा योगिभिः। ओङ्कारादि समस्तमन्नजनकं सूक्ष्मातिसूक्ष्मं परम् वन्दे पश्चममीश्वरस्य वदनं खव्यापि तेजोमयम्॥ ॐ नमो भगवतें रुद्राय। ऊर्ध्वाङ्गमुखाय नमः। (UPWARDS)

॥ केशादिपादान्त (प्रथमो) न्यासः॥

या ते रुद्र शिवा तुनूरघोराऽपांपकाशिनी। तयां नस्तुनुवा शन्तंमया गिरिंशन्ताभिचांकशीहि॥ शिखाये नमः॥ (TUFT)

अस्मिन् मंहृत्यंर्ण्वैंऽन्तरिक्षे भ्वा अधि। तेषार्ं सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि॥ शिरसे नमः॥ (TOP OF HEAD)

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याँम्। तेषा १ सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि॥ ललाटाय नमः॥ (FOREHEAD)

ह्रसः शुंचिषद्वसुंरन्तरिक्ष्मद्धोतां वेदिषदितिंथिर्दुरोण्सत्। नृषद्वंरसदंत्सद्योमसद्जा गोजा ऋत्जा अंद्रिजा ऋतं बृहत्॥

भ्रुवोर्मध्याय नमः॥ (MIDDLE OF EYEBROWS)

त्र्यंम्बकं यजामहे सुगुन्धिं पुष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमंव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात्॥ नेत्राभ्यां नमः॥ (EYES)

नमः स्रुत्याय च पथ्याय च नमः काट्याय च नीप्याय च नमः सूद्याय च सर्स्याय च नमो नाद्यायं च वैशन्तायं च। कर्णाभ्यां नमः॥ (EARS)

मा नंस्तोके तनंये मा न आयंषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः।

वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवंधीर्ह्विष्मंन्तो नमंसा विधेम ते॥

नासिकायै नमः॥ (NOSE)

अवृतत्य धनुस्त्व । सहंस्राक्ष शतेंषुधे॥

निशीर्य श्ल्यानां मुखां शिवो नः सुमनां भव। मुखाय नमः॥ (FACE)

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शूर्वा अधः, क्षंमाचराः। तेषा रे सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि॥ कण्ठाय नमः॥ (NECK)

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवर् रुद्रा उपंश्रिताः। तेषार् सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि॥ उपकण्ठाय नमः॥ (LOWER NECK)

नर्मस्ते अस्त्वायुंधायानांतताय धृष्णवें। उभाभ्यांमुत ते नमों बाहुभ्यां तव धन्वंने॥ बाहुभ्यां नमः॥ (SHOULDERS)

या तें हेतिर्मीढुष्टम् हस्तें बुभूवं ते धर्नुः। तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमंयक्ष्मया परिंब्नुज॥ उपबाह्भ्यां नमः॥ (ELBOW TO WRIST)

परिणो रुद्रस्यं हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्यं दुर्मतिरंघायोः। अवं स्थिरा मुघवंद्र्यस्तनुष्व मीद्वंस्तोकाय तनयाय मृडय॥ मणिबन्धाभ्यां नमः॥ (WRISTS)

ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निष्क्षिणः। तेषार् सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि॥ हस्ताभ्यां नमः॥ (HANDS) स्द्योजातं प्रंपद्यामि स्द्योजाताय वै नमो नर्मः। भवे भवे नाति भवे भवस्व माम्। भवोद्भवाय नर्मः॥ अङ्गुष्ठाभ्यां नमः॥ (ROLL RING FINGERS ON THUMBS)

वामदेवाय नमों ज्येष्ठाय नमेः श्रेष्ठाय नमों रुद्राय नमः कालाय नमः कलंविकरणाय नमो बलंविकरणाय नमो बलाय नमो बलंप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमो मनोन्मनाय नमेः॥

तर्जनीभ्यां नमः॥ (ROLL THUMBS ON INDEX FINGERS)

अघोरैंभ्योऽथ घोरैंभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः। सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥ मध्यमाभ्यां नमः॥ (ROLL THUMBS ON MIDDLE FINGERS)

तत्पुरुषाय विद्महें महादेवायं धीमहि। तन्नों रुद्रः प्रचोदयात्॥ अनामिकाभ्यां नमः॥ (ROLL THUMBS ON RING FINGERS)

ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणो-ऽधिपतिर्ब्रह्मां शिवो में अस्तु सदाशिवोम्॥ कनिष्ठिकाभ्यां नमः॥ (ROLL THUMBS ON LITTLE FINGERS)

नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यवर्णाय हिरण्यरूपाय हिरण्यपतये-ऽम्बिकापतय उमापतये पशुपतये नमो नमः॥ करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः॥(RUB PALMS OVER ONE ANOTHER, FRONT AND BACK)

नमों वः किर्िकेभ्यों देवाना १ हृदंयेभ्यः॥ हृदयाय नमः॥ (HEART)

नमों गुणेभ्यों गुणपंतिभ्यश्च वो नमंः॥ पृष्ठाय नमः॥ (BACK)

नम्स्तक्षंभ्यो रथकारेभ्यंश्च वो नर्मः॥ कक्षाभ्यां नमः॥ (ARMPIT TO WAIST)

नमो हिरंण्यबाहवे सेनान्यें दिशां च पतंये नर्मः॥ पार्श्वाभ्यां नमः॥ (TRUNK)

विज्यं धर्नुः कपूर्दिनो विश्वल्यो बार्णवा । उत। अनेशन्नस्येषंव आभुरस्य निष्क्षथिः॥ जठराय नमः॥ (STOMACH)

हिर्ण्यगर्भः समंवर्तताग्रें भूतस्यं जातः पितरेकं आसीत्। सदांधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मैं देवायं हिवषां विधेम॥ नाभ्यै नमः॥ (NAVEL)

मीढुंष्टम् शिवंतम शिवो नंः सुमनां भव। प्रमे वृक्ष आयुंधन्निधाय कृत्तिं वसान् आ चर् पिनांकं बिभ्रदा गंहि॥ कट्ये नमः॥ (WAIST)

ये भूतानामधिपतयो विशिखासंः कपुर्दिनंः।

तेषा र सहस्रयोज्ने ऽव्धन्वांनि तन्मसि॥
गुह्याय नमः॥ (UPPER REPRODUCTIVE ORGANS)

ये अन्नेषु विविध्यंन्ति पात्रेषु पिबंतो जनान्। तेषा रे सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि॥ अण्डाभ्यां नमः॥ (LOWER REPRODUCTIVE ORGANS)

स शिरा जातवेदा अक्षरं पर्मं प्दम्। वेदाना शरिस माता आयुष्मन्तं करोतु माम्॥ अपानाय नमः॥ (ANUS)

मा नो महान्तंमुत मा नो अर्भकं मा न उक्षेन्तमुत मा ने उक्षितम्।

मा नोंऽवधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नंस्तनुवीं रुद्र रीरिषः॥

ऊरुभ्यां नमः॥ (THIGHS)

पुष ते रुद्रभागस्तं जुंषस्व तेनांवसेनं पुरो मूजंवतोऽतीृह्यवंततधन्वा पिनांकहस्तः कृत्तिंवासाः॥ जानुभ्यां नमः॥ (KNEES)

स्रमृष्ट्रजिथ्सोम्पा बांहुश्र्ध्यूर्ध्वधंन्वा प्रतिहिताभिरस्तां। बृहंस्पते परिदीया रथेन रक्षोहाऽमित्रार् अपुबाधमानः॥ जङ्घाभ्यां नमः॥ (KNEE TO ANKLES)

विश्वं भूतं भुवंनं चित्रं बंहुधा जातं जायंमानं च यत्।

सर्वो ह्यंष रुद्रस्तस्मैं रुद्राय नमो अस्तु॥ गुल्फाभ्यां नमः॥ (ANKLES)

ये पृथां पंथिरक्षंय ऐलबृदा यृव्युधंः। तेषा र् सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि॥ पादाभ्यां नमः॥ (FEET)

अध्यंवोचदिधवृक्ता प्रंथमो दैव्यो भिषक्। अही ईश्च सर्वां अम्भयन्त्सर्वांश्च यातुधान्यंः॥

कवचाय हुम्॥ (cross hands across chest with tips of fingers

TOUCHING SHOULDERS)

नमों बिल्मिनें च कव्चिनें च नमः श्रुतायं च श्रुतसेनायं च॥

उपकवचाय हुम्॥ (REPEAT THE ABOVE AT ELBOW LEVEL)

नमो अस्तु नीलंग्रीवाय सहस्राक्षायं मीढुषें। अथो ये अस्य सत्वांनोऽहं तेभ्योऽकरं नमंः॥ नेत्रत्रयाय वौषट्॥ (TOUCH INDEX, MIDDLE, RING FINGERSACROSS THE

THREE EYES)

प्र मुंश्च धन्वंनुस्त्वमुभयोरार्ह्गियोज्याम्। याश्चं ते हस्त इषंवः परा ता भंगवो वप॥ अस्त्राय फट्॥ (SLAP INDEXAND MIDDLE FINGERS OF RIGHT HAND ON

LEFT PALM)

य पुतावंन्तश्च भूया रंसश्च दिशों रुद्रा विंतस्थिरे। तेषा रं सहस्रयोजने ऽवधन्वांनि तन्मसि॥ इति दिग्बन्धः॥ (SNAP MIDDLE AND THUMB WITH CLICKING SOUNDS AROUND SELF)

॥ मूर्घादिपादान्त दशाक्षरी दशाङ्ग (द्वितीयो) न्यासः॥

ॐ मूर्प्ने नमः। नं नासिकाय नमः। मों ललाटाय नमः। भं मुखाय नमः। गं कण्ठाय नमः। वं हृदयाय नमः। तें दक्षिणहस्ताय नमः। रुं वामहस्ताय नमः। द्रां नाभ्यै नमः। यं पादाभ्यां नमः।

॥पादादिमूर्घान्त पश्चाङ्ग (तृतीयो) न्यासः॥

सुद्योजातं प्रंपद्यामि सुद्योजाताय वै नमो नर्मः। भुवे भवे नाति भवे भवस्व माम्। भुवोद्भवाय नर्मः॥ पादाभ्यां नमः॥

वामदेवाय नमों ज्येष्ठाय नमेः श्रेष्ठाय नमों रुद्राय नमः कालाय नमः कलंविकरणाय नमो बलंविकरणाय नमो बलाय नमो बलंप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमों मनोन्मनाय नमः॥ ऊरुभ्यां नमः॥ अघोरैंभ्योऽथ घोरैंभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः।
सर्वेभ्यः सर्व्शर्वेभ्यो नमंस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥
हृदयाय नमः॥
तत्पुरुषाय विद्यहे महादेवायं धीमहि।
तन्नो रुद्रः प्रचोदयात्॥
मुखाय नमः॥
ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणो-ऽधिपतिर्ब्रह्मां शिवो मे अस्तु सदाशिवोम्॥
हंस हंस मूर्ध्रे नमः॥

॥ हंसगायत्री ॥

अस्य श्री हंसगायत्री महामन्नस्य। अव्यक्त परब्रह्म ऋषिः। अव्यक्त गायत्री छन्दः। परमहंसो देवता॥ हंसां बीजम्। हंसीं शक्तिः। हंसूं कीलकम्॥ परमहंस-प्रसाद-सिद्धार्थे जपे विनियोगः॥

हंसां अङ्गुष्ठाभ्यां नमः। हंसीं तर्जनीभ्यां नमः। हंसूं मध्यमाभ्यां नमः। हंसैं अनामिकाभ्यां नमः। हंसीं किनिष्ठिकाभ्यां नमः। हंसः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः। हंसां हृदयाय नमः। हंसीं शिरसे स्वाहा। हंसूं शिखायै वषट्। हंसैं कवचाय हुम्। हंसीं नेत्रत्रयाय वौषट्। हंसः अस्त्राय फट्। भूर्भुवस्सुवरोम् इति दिग्बन्धः॥ ॥ध्यानम्॥

गमागमस्थं गमनादिशून्यं चिद्रूपदीपं तिमिरापहारम्। पश्यामि ते सर्वजनान्तरस्थं नमामि हंसं परमात्मरूपम्॥

हंसहंसात् परमहंसः सोऽहं हंसः॥
हंस् हंसायं विद्महें परमहंसायं धीमहि।
तन्नों हंसः प्रचोदयात्॥
हंस हंसेति यो ब्रूयाद्धंसो नाम सदाशिवः।
एवं न्यासविधिं कृत्वा ततः सम्पुटमारभेत्॥

॥दिक् सम्पुटन्यासः॥

ॐ भूर्भुवः सुवरोम्।
[ॐ] लं। त्रातार्मिन्द्रंमिवतार्मिन्द्र्ः हवेहवे सुहव्ः शूरिमेन्द्रम्ँ।
हुवे नु शृक्रं पुंरुहूतिमेन्द्रः स्वस्ति नो मृघवां धात्विन्द्रः॥
लं भूर्भुवः सुवः। इन्द्राय वज्रहस्ताय सुराधिपतय ऐरावतवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।
पूर्वदिग्भागे ललाटस्थाने लं इन्द्राय नमः। इन्द्रः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [इन्द्रः संरक्षतु॥]॥१॥
ॐ भूर्भुवः सुवरोम्।

[नं] रं। त्वन्नों अग्ने वर्रुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽवं यासिसीष्ठाः।

यजिंष्ठो वहिंतमः शोशुंचानो विश्वा द्वेषा १सि प्रमुंमुग्ध्यस्मत्॥ रं भूर्भुवः सुर्वः। अग्नये शक्तिहस्ताय तेजोऽधिपतयेऽजवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

आग्नेयदिग्भागे नेत्रयोः स्थाने रं अग्नये नमः। अग्निः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [अग्निः संरक्षतु॥]॥२॥

ॐ भूर्भुवः सुवरोम्।

[मों] हं। सुगं नः पन्थामभेयं कृणोतु। यस्मिन्नक्षेत्रे यम एति राजां।

यस्मिन्नेनम्भ्यिषेश्चन्त देवाः। तदंस्य चित्र ह्विषां यजाम॥ हं भूर्भुवः सुवंः। यमाय दण्डहस्ताय धर्माधिपतये महिषवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

दक्षिणदिग्भागे कर्णयोः स्थाने हं यमाय नमः। यमः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [यमः संरक्षतु॥] ॥३॥

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्।

[भं] षं। असुन्वन्तमयंजमानमिच्छ स्तेनस्येत्यां तस्केरुस्यान्वेषि।

अन्यम्स्मिदिंच्छ् सा तं इत्या नमों देवि निर्ऋते

तुभ्यंमस्तु॥

षं भूर्भृवः सुवंः। निर्ऋतये खङ्गहस्ताय रक्षोधिपतये नरवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कार-भूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

निर्ऋतिदिग्भागे मुखस्थाने षं निर्ऋतये नमः। निर्ऋतिः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [निर्ऋतिः संरक्षतु॥] ॥४॥

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्।

[गं] वं। तत्त्वां यामि ब्रह्मणा वन्दंमान्स्तदा शांस्ते यजमानो हविर्भिः।

अहेंडमानो वरुणेह बोध्युर्रुशंश्स मा न आयुः प्रमोषीः॥ वं भूर्भृवः सुवंः। वरुणाय पाशहस्ताय जलाधिपतये मकरवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

पश्चिमदिग्भागे बाह्वोः स्थाने वं वरुणाय नमः। वरुणः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [वरुणः संरक्षतु॥] ॥५॥

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्।

[वं] यं। आ नों नियुद्धिः शृतिनींभिरध्वरम्। सृहस्रिणींभिरुपंयाहि यज्ञम्।

वायों अस्मिन् ह्विषिं मादयस्व। यूयं पांत स्वस्तिभिः सदां

यं भूर्भुवः सुवंः। वायवे साङ्क्षाध्वजहस्ताय प्राणाधिपतये

मृगवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः। वायव्यदिग्भागे नासिकास्थाने यं वायवे नमः। वायुः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [वायुः संरक्षतु॥]॥६॥

ॐ भूर्भुवः सुवरोम्।
[तें] सं। वयः सोम व्रते तवं। मनंस्तृनूषु बिभ्रंतः।
प्रजावंन्तो अशीमितः॥
सं भूर्भुवः सुवंः। सोमाय अमृतकलशहस्ताय नक्षत्राधिपतये
अश्ववाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय
सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।
उत्तरदिग्भागे हृदयस्थाने सं सोमाय नमः। सोमः सुप्रीतो
वरदो भवतु॥ [सोमः संरक्षतु॥]॥७॥

ॐ भूर्भुवः सुवरोम्।
[रुं] शं। (ऋक्) तमीशाँनं जगंतस्त्स्थुष्स्पतिम्। धियं जिन्वमवंसे हूमहे वयम्।
पूषा नो यथा वेदंसामसंद्वृधे रंक्षिता पायुरदंब्धः स्वस्तयेँ॥
शं भूर्भुवः सुवंः। ईशानाय त्रिशूलहस्ताय भूताधिपतये वृषभवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः। ईशानाः ईशानदिग्भागे नाभिस्थाने शं ईशानाय नमः। ईशानः

सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [ईशानः संरक्षतु॥]

11211

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्।

[द्रां] खं। (ऋक्) अस्मे रुद्रा मेहना पर्वतासो वृत्रहत्ये भर्रहतौ सजोषाः ।

यः शंसीते स्तुवते धार्यि पुज्र इन्द्रिज्येष्ठा अस्माँ अवन्तु देवाः॥

खं भूर्भुवः सुवंः। ब्रह्मणे पद्महस्ताय विद्याधिपतये हंसवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

ऊर्ध्वदिग्भागे मूर्प्निस्थाने खं ब्रह्मणे नमः। ब्रह्मा सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [ब्रह्मा संरक्षतु॥]॥९॥

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्। [यं] ह्रीं। स्योना पृंथिवि भवांऽनृक्षरा निवेशंनी।

यच्छांनः शर्म सप्रथाः॥

हीं भूर्भुवः सुवंः। विष्णवे चक्रहस्ताय नागाधिपतये गरुडवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

अधोदिग्भागे पादयोः स्थाने हीं विष्णवे नमः। विष्णुः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [विष्णुः संरक्षतु॥] ॥१०॥

॥ षोडशाङ्गरौद्रीकरणम्॥

ॐ भूर्भुवस्सुवं:।ॐ अं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ विभूरंसि प्रवाहंणो रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ अं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। शिखास्थाने रुद्राय नमः॥१॥

ॐ भूर्भुवस्सुवं:।ॐ आं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ विह्नंरिस हव्यवाहंनो रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हिश्सीः॥ आं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। शिरस्थाने रुद्राय नमः॥२॥

ॐ भूर्भुवस्सुवं:।ॐ इं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ श्वात्रोंऽसि प्रचेता रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मा हि॰सीः॥ इं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। मूर्प्निस्थाने रुद्राय नमः॥३॥

ॐ भूर्भुवस्सुवं:।ॐ ईं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ तुथोऽसि विश्ववंदा रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ईं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। ललाटस्थाने रुद्राय नमः॥४॥

ॐ भूर्भुवस्सुवं:।ॐ उं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ उशिगंसि क्वी रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ उं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। नेत्रयोः स्थाने रुद्राय नमः॥५॥

ॐ भूर्भुवस्सुवं:।ॐ ऊं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ अङ्घारिरसि बम्भारी रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ऊं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। कर्णयोः स्थाने रुद्राय नमः॥६॥

ॐ भूर्भुवस्सुवं:।ॐ ऋं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ अवस्युरंसि दुवंस्वान् रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ऋं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। मुखस्थाने रुद्राय नमः॥७॥

ॐ भूर्भुवस्सुवंः।ॐ ऋं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ शुन्थ्यूरंसि मार्जालीयो रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ऋं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। कण्ठस्थाने

रुद्राय नमः॥८॥

ॐ भूर्भुवस्सुवंः।ॐ लं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ सम्राडंसि कृशानू रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ लं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। बाह्वोः स्थाने रुद्राय नमः॥९॥

ॐ भूर्भुवस्सुवंः।ॐ ॡं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ परिषद्योऽसि पवंमानो रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हिश्सीः॥ ॡं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। हृदयस्थाने रुद्राय नमः॥१०॥

ॐ भूर्भुवस्सुवं:।ॐ एं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ प्रतक्कांऽसि नमंस्वान् रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ एं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। नाभिस्थाने रुद्राय नमः॥११॥

ॐ भूर्भुवस्सुवं:।ॐ ऐं। नर्मः शम्भवं च मयोभवं च नर्मः शङ्करायं च मयस्करायं च नर्मः शिवायं च शिवतंराय च॥ असंम्मृष्टोऽसि हव्यसूदो रौद्रेणानीकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ऐं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। कटिस्थाने रुद्राय नमः॥१२॥

ॐ भूर्भृवस्सुवं:।ॐ ॐ। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ ऋतधांमाऽसि सुवंज्योंती रौद्रेणानींकेन पाहि मांऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ॐ ॐ भूर्भृवस्सुवरोम्। ऊरुस्थाने रुद्राय नमः॥१३॥

ॐ भूर्भृवस्सुवं:।ॐ औं। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ ब्रह्मज्योतिरसि सुवंधामा रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ औं ॐ भूर्भृवस्सुवरोम्। जानुस्थाने रुद्राय नमः॥१४॥

ॐ भूर्भृवस्सुवं:।ॐ अं। नमंः शम्भवें च मयोभवें च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ अजौंऽस्येकंपाद्रौद्रेणानींकेन पाहि मांऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ अं ॐ भूर्भृवस्सुवरोम्। जङ्घास्थाने रुद्राय नमः॥१५॥

ॐ भूर्भुवस्सुवं:।ॐ अः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ अहिंरसि बुधियो रौद्रेणानींकेन पाहि मांऽग्ने पिपृहि मा मा मां हिश्सीः॥ अः ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। पादयोः स्थाने रुद्राय नमः॥१६॥

त्वगस्थिगतैः सर्वपापैः प्रमुच्यते। सर्वभूतेष्वपराजितो भवति।

ततो भूत-प्रेत-पिशाच-ब्रह्मराक्षस-यक्ष-यमदूत-शाकिनी-डाकिनी-सर्प-श्वापद-वृश्चिक-तस्कराद्युपद्रवाद्युपघाताः। सर्वे ज्वलन्तं पश्यन्तु। मां रक्षन्तु। यजमानं रक्षन्तु। सर्वान् महाजनान् रक्षन्तु॥

॥ गुह्यादि मस्तकान्तं षडङ्ग (चतुर्थो) न्यासः॥

मनो ज्योतिंर्जुषतामाज्यं विच्छिन्नं यज्ञः सिम्मं देधातु। या इष्टा उषसो निम्नुचेश्च ताः सन्देधामि ह्विषां घृतेनं॥गुह्याय नमः॥१॥

अबौध्यग्निः स्मिधा जनांनां प्रतिं धेनुमिंवाऽऽयतीमुषासम्। यह्वा इंव प्रवयामुज्जिहांनाः प्रभानवंः सिस्रते नाकमच्छं॥ नाभ्यै नमः॥२॥

अग्निर्मूर्द्धा दिवः क्कुत्पतिः पृथिव्या अयम्। अपार रेतारेसि जिन्वति॥ हृदयाय नमः॥३॥ मूर्धानं दिवो अंर्तिं पृथिव्या वैश्वान्रमृतायं जातम्ग्निम्। क्विर सम्राज्मितिथें जनानामासन्ना पान्नं जनयन्त देवाः॥ कण्ठाय नमः॥४॥ मर्माणि ते वर्मभिश्छादयामि सोमंस्त्वा राजाऽमृतेंनाभिवंस्ताम्। उरोवंरीयो वरिवस्ते अस्तु जयंन्तं त्वामन् मदन्तु देवाः॥ मुखाय नमः॥५॥

जातवेंदा यदिं वा पावकोऽसिं। वैश्वान्रो यदिं वा वैद्युतोऽसिं।

शं प्रजाभ्यो यजंमानाय लोकम्। ऊर्जं पुष्टिं दर्ददभ्यावंवृत्स्व॥ शिरसे नमः॥६॥

॥ आत्मरक्षा॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे अष्टकं - २/प्रश्नः - ३/अनुवाकः - ११)

ब्रह्मौत्मुन्वदंसृजत। तदंकामयत। समात्मनां पद्येयेतिं। आत्मुन्नात्मुन्नित्यामंत्रयत। तस्मैं दश्म १ हूतः प्रत्यंशृणोत्। स दशंहूतोऽभवत्। दशंहूतो हु वै नामैषः। तं वा एतं दशंहूत १ सन्तम्। दशंहोतेत्याचंक्षते प्रोक्षेण। प्रोक्षंप्रिया इव हि देवाः॥

आत्मन्नात्मन्नित्यामंत्रयत। तस्मै सप्तम हूतः प्रत्यंशृणोत्। स सप्तहूंतोऽभवत्। सप्तहूंतो हु वै नामैषः। तं वा एत श् सप्तहूंत श्रू सन्तम्। सप्तह्ोतेत्याचं क्षते प्रोक्षेण। प्रोक्षंप्रिया इव हि देवाः॥

आत्मुन्नात्मुन्नित्यामंत्रयत। तस्मै षुष्ठ हूतः प्रत्यंशृणोत्।

स षड्ढूंतोऽभवत्। षड्ढूंतो हु वै नामैषः। तं वा एत १ षड्ढूंत् १ सन्तम्। षड्ढ्योतेत्याचंक्षते पुरोक्षंण। पुरोक्षंप्रिया इव हि देवाः॥

आत्मन्नात्मन्नित्यामंत्रयत। तस्मै पश्चम हूतः प्रत्यंशृणोत्। स पश्चंहूतोऽभवत्। पश्चंहूतो हु वै नामैषः। तं वा एतं पश्चंहूत् हु सन्तम्। पश्चंहोतेत्याचंक्षते प्रोक्षंण। प्रोक्षंप्रिया इव हि देवाः॥

आत्मन्नात्मन्नित्यामंत्रयत। तस्मै चतुर्थ हूतः प्रत्यंशृणोत्। स चतुंर्हूतोऽभवत्। चतुंर्हूतो हु वै नामैषः। तं वा एतं चतुंर्हूत्र सन्तम्। चतुंर्होतेत्याचंक्षते प्रोक्षेण। प्रोक्षंप्रिया इव हि देवाः॥

तमंब्रवीत्। त्वं वै में नेदिंष्ठ हूतः प्रत्यंश्रौषीः। त्वयैनानाख्यातार् इतिं। तस्मान्नु हैना् श्र्श्वतुंर्होतार् इत्याचंक्षते। तस्मांच्छुश्रूषुः पुत्राणा् हृ हृद्यंतमः। नेदिष्ठों हृद्यंतमः। नेदिष्ठों ब्रह्मंणो भवति। य एवं वेदं। आत्मने नमः॥

॥ शिवसङ्कल्पः॥

येनेदं भूतं भुवंनं भविष्यत् परिंगृहीतम्मृतेन् सर्वम्। येनं यज्ञस्त्रायते सप्तहोता तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१॥ येन कर्माणि प्रचरंन्ति धीरा यतों वाचा मनंसा चारु यन्ति। यत्सिम्मतुमनुसंयन्ति प्राणिनस्तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२॥ येन कर्माण्यपसो मनीषिणो यज्ञे कृण्वन्ति विदर्थेषु धीराः। यदेपूर्वं युक्षमुन्तः प्रजानां तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३॥ यत्प्रज्ञानंमुत चेतो धृतिंश्च यञ्चोतिंरन्तरमृतंं प्रजास्ं। यस्मान्न ऋते किं च न कर्म क्रियते तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥ सुषार्थिरश्वांनिव यन्मंनुष्यांन्नेनीयतेऽभीशुंभिर्वाजिनं इव। हत्प्रतिष्ठं यदंजिरं जिवष्ठं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥५॥ यस्मिनृचः साम यजू ५ षि यस्मिन् प्रतिष्ठिता रथनाभाविवाराः। यस्मि ईश्चित्तर सर्वमोतं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥६॥ यदत्रं षष्ठं त्रिशत ५ सुवीरं यज्ञस्यं गुह्यं नवनावमाय्यम्। दशं पञ्च त्रिष्शतं यत्परं च तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥७॥ यञ्जाग्रंतो दूरमुदैति दैवं तदुं सुप्तस्य तथैवैतिं। दूरङ्गमं ज्योतिषां ज्योतिरेकं तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥८॥ येनेदं विश्वं जगतो बुभूव ये देवापि महतो जातवेदाः। तदेवाग्निस्तमंसो ज्योतिरेकं तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥९॥ येन द्यौः पृथिवी चान्तरिक्षं च ये पर्वताः प्रदिशो दिशंश्च। येनेदं जगद्याप्तं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१०॥

ये मेनो हृदेयं ये चं देवा ये दिव्या आपो ये सूँर्यर्शिमः। ते श्रोत्रे चक्षुंषी स्श्ररंन्तं तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥११॥

अचिन्त्यं चाप्रमियं च व्यक्ताव्यक्तंपरं च यत्। सूक्ष्मौत्सूक्ष्मतंरं ज्ञेयं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१२॥

एकां च द्श शृतं चं सहस्रं चायुतं च नियुतं च प्रयुतं चार्बुदं च न्यंर्बुदं च समुद्रश्च मध्यं चान्तंश्च परार्धश्च तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमस्तु॥१३॥

ये पश्च पश्चाद्श शृतः सहस्रम्युतं न्यंर्बुदं च। ते अग्निचित्येष्टं कास्तः शरीरं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१४॥

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तमादित्यवेर्णं तमसः परेस्तात्। यस्य योनिं परिपश्यन्ति धीरास्तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१५॥

यस्येदं धीराः पुनन्तिं क्वयो ब्रह्माणमेतं त्वां वृणत् इन्दुंम्। स्थावरं जङ्गमं द्यौरांकाशं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१६॥

परौत्परतंरं चैव यत्परौचैव यत्परम्। यत्परौत्परतो ज्ञेयं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१७॥

परौत्परतंरो ब्रह्मा तृत्परौत्पर्तो हंरिः। तृत्परोत्परंतोऽधीशुस्तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१८॥

या वेदादिष् गायत्री सर्वव्यापी महेश्वरी। ऋग्यजुः सामाथर्वैश्च तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१९॥ यो वै देवं महादेवं प्रणवं पर्मेश्वरम्। यः सर्वे सर्ववेदैश्च तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२०॥ प्रयंतः प्रणंवोङ्कारं प्रणवं पुरुषोत्तंमम्।

प्रयंतुः प्रणंवोङ्कार् प्रणवं पुरुषोत्तमम्। ओङ्कार् प्रणंवात्मानं तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२१॥

योऽसौं सर्वेषुं वेदेषु पठातें ह्यज् इश्वंरः। अकायों निर्गुणो ह्यात्मा तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२२॥ गोभिर्जुष्टं धनेन ह्यायुंषा च बलेन च। प्रजयां पशुभिः पुष्कराक्षं तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२३॥

कैलांस्शिखंरे रम्ये शङ्करंस्य शिवालंये। देवतांस्तत्रं मोदन्ते तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२४॥

त्र्यम्बकं यजामहे सुगृन्धिं पुष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमेव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात्तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२५॥

विश्वतंश्वक्षुरुत विश्वतोमुखो विश्वतोहस्त उत विश्वतंस्पात्। सम्बाहुभ्यां नमंति सम्पतंत्रैर्घावांपृथिवी जनयंन्देव एकस्तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२६॥

चतुरों वेदानंधीयीत सर्वशांस्त्रम्यं विंदुः। इतिहासपुराणानां तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२७॥ मा नों महान्तंमुत मा नों अर्भकं मा न उक्षंन्तमुत मा नं उक्षितम्। मा नोंऽवधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नंस्तुनुवों रुद्र रीरिष्स्तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२८॥

मा नंस्तोके तनेये मा न आयंषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः। वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवंधीर्ह्विष्मंन्तो नमंसा विधेम ते तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२९॥

> ऋत र सत्यं पंरं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गंलम्। ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमस्तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३०॥

कद्रुद्राय प्रचेतसे मी्दुष्टंमाय तब्यंसे। वो चेम शन्तंम १ हृदे। सर्वो ह्यंष रुद्रस्तस्मैं रुद्राय नमों अस्तु तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३१॥

ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमृतः सुरुची वेन आवः। सबुध्नियां उपमा अस्य विष्ठाः सृतश्च योनिमसंतश्च विवस्तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३२॥

यः प्राणितो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगेतो बुभूवं। य ईशें अस्य द्विपद्श्वतुष्पदः कस्मैं देवायं हविषां विधेम तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३३॥

य औत्मदा बेलदा यस्य विश्वं उपासंते प्रशिषं यस्यं देवाः। यस्यं छायाऽमृतं यस्यं मृत्युः कस्मैं देवायं ह्विषां विधेम् तन्मे मनंः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३४॥ यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषंधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेश तस्मैं रुद्राय नमों अस्तु तन्मे मनंः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३५॥

गन्धह्वारां दुंराधर्षां नित्यपुंष्टां करीषिणींम्। ईश्वरी रं सर्वभूतानां तामिहोपंह्वये श्रियं तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३६॥ य इद शिवंसङ्कल्प र सदा ध्यायंन्ति ब्राह्मंणाः। ते परं मोक्षं गमिष्यन्ति तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥ हृदयाय नमः॥

॥ पुरुषसूक्तम् ॥

ॐ सहस्रंशीर्षा पुरुषः। सहस्राक्षः सहस्रंपात्। स भूमिं विश्वतो वृत्वा। अत्यंतिष्ठद्दशाङ्गुलम्॥ पुरुष प्रवेद सर्वम्। यद्भूतं यच्च भव्यम्। उतामृत्त्वस्येशानः। यदन्नेनातिरोहंति॥ पृतावानस्य मिहुमा। अतो ज्याया १ श्रु पूरुषः। पादौं उस्य विश्वां भूतानि। त्रिपादंस्यामृतं दिवि॥ त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः। पादौं उस्येहाऽऽभवात्पुनः। ततो विश्वङ्कांक्रामत्। साश्नान्शने अभि॥ तस्माँ द्विराडं जायत। विराजो अधि

पूर्रुषः। स जातो अत्यंरिच्यत। पृश्चाद्भूमिमथो पुरः॥

यत्पुरुषेण ह्विषां। देवा यज्ञमतंन्वत। वस्न्तो अस्यासीदाज्यम्। ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः॥ सप्तास्यऽऽसन्परिधयः। त्रिः सप्त समिधः कृताः। देवा यद्यज्ञं तन्वानाः। अबंध्रन्पुरुषं पृशुम्॥ तं युज्ञं बुर्हिषि प्रौक्षन्ं। पुरुषं जातमंग्रतः।

तेनं देवा अयंजन्त। साध्या ऋषंयश्च ये॥ तस्माँ द्यज्ञात्सं वृहुतंः। सम्भृतं पृषदाज्यम्। पृशू श्रस्ता श्रश्चेके वायव्यान्। आरुण्यान्ग्राम्याश्च ये॥ तस्माँ द्यज्ञात्सं वृहुतंः। ऋचः सामानि जिज्ञिरे। छन्दा श्रेसि जिज्ञिरे तस्माँत्।

यजुस्तस्मांदजायत॥ तस्मादश्वां अजायन्त। ये के चोभ्यादंतः। गावों ह जिज्ञेरे तस्मांत्। तस्मांज्ञाता अंजावयः॥ यत्पुरुषं व्यंदधः। कृतिधा व्यंकल्पयन्। मुखं किमस्य कौ बाहू। कावूरू पादांवच्येते॥ ब्राह्मणौंऽस्य मुखंमासीत्। बाहू रांजन्यः कृतः।

ऊरू तर्दस्य यद्वैश्यः। पुद्धाः शूद्रो अंजायत॥ चुन्द्रमा मनसो जातः। चक्षोः सूर्यो अजायत। मुखादिन्द्रेश्चाग्निश्चं। प्राणाद्वायुरंजायत॥ नाभ्यां आसीदन्तरिक्षम्। शीष्णो द्योः समेवर्तत। पुद्धां भूमिदिशः श्रोत्रात्। तथां लोकाः अंकल्पयन्॥

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्। आदित्यवंण्ं तमंसुस्तु

पारे॥ सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरेः। नामांनि कृत्वाऽभिवद्न् यदास्ते॥ धाता पुरस्ताद्यमुंदाज्हारे। श्रुक्तः प्रविद्वान्प्रदिश्रश्चतंस्रः। तमेवं विद्वान्मृतं इह भविति। नान्यः पन्था अयेनाय विद्यते॥ युज्ञेनं युज्ञमंयजन्त देवाः। तानि धर्माणि प्रथमान्यांसन्। ते ह् नाकं महिमानंः सचन्ते। यत्र पूर्वे साध्याः सन्तिं देवाः॥ शिरसे स्वाहा॥

॥ उत्तरनारायणम्॥

अद्धः सम्भूतः पृथिव्ये रसाँ । विश्वकं मणः समंवर्तताधि। तस्य त्वष्टां विदधंद्रूपमेति। तत्पुरुषस्य विश्वमाजान् मग्रे॥ वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्॥ आदित्यवंणं तमंसः परंस्तात्। तमेवं विद्वान् मृतं इह भंवति। नान्यः पन्थां विद्यतेयंऽनाय॥ प्रजापंतिश्वरित् गर्भे अन्तः। अजायंमानो बहुधा विजायते। तस्य धीराः परिजानन्ति योनिम्॥ मरीचीनां प्दिमेच्छन्ति वेधसंः॥ यो देवेभ्य आतंपित। यो देवानां पुरोहितः। पूर्वो यो देवेभ्यो जातः। नमों रुचाय ब्राह्मये॥ रुचं ब्राह्मं जनयंन्तः। देवा अग्रे तदंबुवन्। यस्त्वैवं ब्राह्मणो विद्यात्। तस्यं देवा असन् वशे॥ हीश्वं ते लक्ष्मीश्च पत्यौं। अहोरात्रे पार्श्वे। नक्षंत्राणि रूपम्। अश्विनौ व्यात्तम्॥ इष्टं मनिषाण। अमुं

मंनिषाण। सर्वं मनिषाण॥ शिखायै वषट्॥

॥ अप्रतिरथम्॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डः - ४/प्रश्नः - ६/अनुवाकः - ४)

आृशुः शिशांनो वृष्भो न युध्मो घंनाघुनः क्षोभंणश्चर्षणीनाम्। सङ्कन्देनोऽनिमिष एंकवीरः शत १ सेनां अजयत् साकमिन्द्रेः। स्ङ्कन्दंनेनानिमिषेणं जिष्णुनां युत्कारेणं द्श्यवनेनं धृष्ण्नां। तदिन्द्रेण जयत तत्संहध्वं युधों नर इषुंहस्तेन वृष्णां। स इषुंहस्तैः सनिषङ्गिभिवंशी सङ्स्रष्टा स युध इन्द्रों गणेनं। स॰सृष्टजिथ्सोमपा बाहुश्ध्यूर्ध्वधंन्वा प्रतिहिताभिरस्ता। बृहंस्पते परिं दीया रथेन रक्षोहाऽमित्रार्ं अपबाधंमानः। प्रभुअन्त्सेनाः प्रमृणो युधा जयंत्रस्माकंमेध्यविता रथांनाम्। गोत्रभिदं गोविदं वर्ज्रबाहुं जयंन्तमञ्मं प्रमृणन्तमोजंसा। इम॰ संजाता अनुं वीरयध्वमिन्द्रं सखायोऽनु स॰ रंभध्वम्। बलविज्ञायः स्थविरः प्रवीरः सहस्वान् वाजी सहंमान उग्रः। अभिवीरो अभिसंत्त्वा सहोजा जैत्रंमिन्द्र रथमा तिष्ठ गोवित्। अभि गोत्राणि सहंसा गाहंमानोऽदायो वीरः शतमंन्युरिन्द्रेः।

दुश्चवनः पृतनाषाडंयुध्योंऽस्माक् र सेनां अवतु प्र युत्सु।

ब्रह्मंस<शिता।

इन्द्रं आसां नेता बृह्स्पित्दिक्षिणा यज्ञः पुर एंतु सोमः।
देवसेनानांमभिभञ्जतीनां जयंन्तीनां मुरुतो यन्त्वग्रें। इन्द्रंस्य
वृष्णो वरुणस्य राज्ञं आदित्यानां मुरुता शर्ष उग्रम्।
महामंनसां भुवनच्यवानां घोषो देवानां जयंतामुदंस्थात्।
अस्माकमिन्द्रः समृतेषु ध्वजेष्वस्माकं या इषंवस्ता जयन्तु।
अस्माकं वीरा उत्तरे भवन्त्वस्मानुं देवा अवता हवेषु।
उद्धंर्षय मघवन्नायुंधान्युत् सत्त्वंनां मामुकानां महाशसी।
उद्घंत्रहन् वाजिनां वाजिनान्युद्रथानां जयंतामेतु घोषः। उप् प्रेत जयंता नरः स्थिरा वंः सन्तु बाहवंः। इन्द्रों वः शर्म

गच्छामित्रान् प्रविश मैषां कं चनोच्छिषः। मर्माणि ते वर्मभिश्छादयामि सोमंस्त्वा राजाऽमृतेनाभिवंस्ताम्। उरोवंरीयो वरिवस्ते अस्तु जयन्तं त्वामन् मदन्तु देवाः। यत्रं बाणाः सम्पतिन्त कुमारा विशिखा इंव। इन्द्रों नस्तत्रं वृत्रहा विश्वाहा शर्मं यच्छतु॥ कवचाय हुम्॥

यच्छत्त्वनाधृष्या यथाऽसंथ। अवंसृष्टा परां पत शरंब्ये

॥ प्रतिपूरुषम् (सं०)॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डः - १/प्रश्नः - ८/अनुवाकः - ६)

प्रतिपूरुषमेकंकपालान्निर्वपृत्येक्मितिरिक्तं यावंन्तो गृह्याः समस्तेभ्यः कमंकरं पश्नाः शर्मासि शर्म यजंमानस्य शर्म मे यच्छैकं एव रुद्रो न द्वितीयांय तस्थ आखुस्ते रुद्र पृशुस्तं जुंषस्वैष ते रुद्र भागः सह स्वस्नाऽम्बिकया तं जुंषस्व भेषजं गवेऽश्वांय पुरुषाय भेषजमथो अस्मभ्यं भेषजः सुभेषजं यथाऽसित। सुगं मेषायं मेष्यां अवाम्ब रुद्रमंदिमृह्यवं देवं त्र्यंम्बकम्। यथां नः श्रेयंसः कर्द्यथां नो वस्यंसः कर्द्यथां नः पशुमतः कर्द्यथां नो व्यवसाययात। त्र्यंम्बकं यजामहे सुगन्धं पृष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमिव बन्धंनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात्॥ एष ते रुद्रभागस्तं जुंषस्व तेनांवसेन परो मूजंवतोऽती्ह्यवंतत्रधन्वा पिनांकहस्तः कृत्तिंवासाः॥

॥ प्रतिपूरुषम् (ब्रा०)॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे अष्टकं - १/प्रश्नः - ६/अनुवाकः - १०)

प्रतिपूरुषमेकंकपालान्निर्वपति। जाता एव प्रजा रुद्रान्निरवंदयते। एकमितंरिक्तम्। जनिष्यमांणा एव प्रजा रुद्रान्निरवंदयते। एकंकपाला भवन्ति। एक्धैव रुद्रं निरवंदयते। नाभिघांरयति। यदंभिघारयैत्। अन्तरवचारिणर्रं रुद्रं कुंर्यात्। एकोल्मुकेनं यन्ति। तिद्ध रुद्रस्यं भागुधेयम्। इमां दिशं यन्ति। एषा वै रुद्रस्य दिक्। स्वायांमेव दिशि रुद्रं निरवंदयते। रुद्रो वा अपुशुकाया आहुत्यै नातिष्ठत। असौ तें पृशुरिति निर्दिशेद्यं द्विष्यात्। यमेव द्वेष्टिं। तमंस्मै पशुं निर्दिशति। यदि न द्विष्यात्। आखुस्ते पशुरितिं ब्रूयात्। न ग्राम्यान् पृशून् हिनस्तिं। नऽऽरण्यान्। चतुष्पथे जुहोति। एष वा अग्नीनां पड्वीशो नाम। अग्निवत्येव जुंहोति। मध्यमेनं पूर्णेनं जुहोति। सुग्यंषा। अथो खलुं। अन्तमेनैव होत्व्यम्। अन्तत एव रुद्रं निरवंदयते। एष ते रुद्र भागः सह स्वस्राऽम्बिकयेत्याह। शरद्वा अस्याम्बिका स्वसां। तया वा एष हिनस्ति। यश हिनस्ति। तयैवैन श सह शंमयति। भेषुजं गव इत्याह। यावन्त एव ग्राम्याः पुशर्वः। तेभ्यों भेषुजं करोति। अवाम्ब रुद्रमंदिमहीत्याह। . आशिषंमेवैतामाशाँस्ते। त्र्यंम्बकं यजामह इत्यांह। मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतादिति वावैतदांह। उत्किरन्ति। भगस्य लीफ्सन्ते। मूर्ते कृत्वाऽऽसंजन्ति। यथा जनं यतेऽवसं करोति। तादगेव तत्। एष ते रुद्र भाग इत्याह निरवत्यै। अप्रतीक्षमायंन्ति। अपः परिषिश्चति। रुद्रस्यान्तर्हित्यै। प्र वा पुतेस्माल्लोकाच्यंवन्ते। ये त्र्यंम्बकैश्चरंन्ति। आदित्यं चरुं पुनरेत्य निर्वपिति। इयं वा अदितिः। अस्यामेव प्रतितिष्ठन्ति।

नेत्रत्रयाय वौषट्॥

॥ शतरुद्रीयम् (सं०)॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डः - १/प्रश्नः - ३/अनुवाकः - १४)

त्वमंग्ने रुद्रो असुरो महो दिवस्त्व शर्धो मारुतं पृक्ष ईशिषे। त्वं वातैररुणैर्यासि शङ्ग्यस्त्वं पूषा विधतः पांसि नु त्मनां। आ वो राजानमध्वरस्य रुद्र होतार सत्ययज् रेरोदंस्योः। अग्निं पुरा तनिय्वोर्चित्ताद्धिरंण्यरूपमवंसे कृणुध्वम्। अग्निरहोता नि षंसादा यजीयानुपस्थे मातुः सुरुभावं लोके। युवां कृविः पुरुनिष्ठ ऋतावां धर्ता कृष्टीनामृत मध्यं इद्धः।

साध्वीमंकर्वेववीतिं नो अद्य यज्ञस्यं जिह्वामंविदाम् गृह्यांम्। स आयुराऽगांत्सुर्भिवसांनो भृद्रामंकर्वेवहूंतिं नो अद्य। अर्ऋन्दद्गिः स्तनयंत्रिव द्योः क्षामा रेरिहद्वीरुधंः सम्अत्र। सद्यो जंजानो वि हीमिद्धो अख्यदा रोदंसी भानुनां भात्यन्तः। त्वे वसूंनि पुर्वणीक होतर्दोषा वस्तोरेरिरे यज्ञियांसः।

क्षामेंव विश्वा भुवंनानि यस्मिन्त्स सौभंगानि दिधिरे पावके। तुभ्यं ता अङ्गिरस्तम् विश्वाः सुक्षितयः पृथंक्। अग्रे कामाय येमिरे। अश्याम् तं काममग्रे तवोत्यंश्यामं र्यिश्रं रियवः सुवीरम्। अश्याम् वाजंमिभ वाजयंन्तोऽश्यामं

द्युम्नमंजराऽजरंन्ते। श्रेष्ठं यिवष्ठ भारताऽग्नें द्युमन्तमा भेर। वसो पुरुस्पृह रे र्यिम्। स श्वितानस्तंन्यतू रोचन्स्था अजरेभिनानंदद्भियविष्ठः। यः पांवकः पुरुतमः पुरूणि पृथून्यग्निरंनुयाति भवन्नं। आयुष्टे विश्वतो दधद्यम्ग्निवरेण्यः। पुनस्ते प्राण आयंति परा यक्ष्मरे सुवामि ते। आयुर्दा अंग्ने ह्विषो जुषाणो घृतप्रंतीको घृतयोनिरेधि। घृतं पीत्वा मधु चारु गव्यं पितेवं पुत्रम्भिरंक्षतादिमम्।

तस्मै ते प्रतिहर्यते जातंवदो विचंर्षणे। अग्ने जनांमि सुष्टुतिम्। दिवस्परि प्रथमं जंज्ञे अग्निरस्मिद्धितीयं परि जातवेदाः। तृतीयंमप्सु नृमणा अजंस्विमिन्धांन एनं जरते स्वाधीः। शुचिः पावक वन्द्योऽग्ने बृहद्विरोचसे। त्वं घृतेभिराहृतः। दृशानो रुका उर्व्या व्यंद्यौद्धुर्मर्षमायुः श्रिये रुचानः। अग्निरमृतों अभवद्वयोभिर्यदेनं द्यौरजंनयत्सुरेताः। आग्निर मृतते तेज आन्द्वुचि रेतो निषिक्तं द्यौरभीकैं। अग्निः शर्धमनवद्यं युवांन इस्वाधियं जनयत्सूदयंच। स् तेजीयसा मनसा त्वोतं उत शिक्ष स्वपृत्यस्यं शिक्षोः। अग्ने रायो नृतंमस्य प्रभूतौ भूयामं ते सुष्टुतयंश्च वस्वः। अग्ने सहंन्तमा भेर द्युम्नस्यं प्रासहां रियम्।

विश्वा यश्चर्षणीर्भ्यांसा वाजेंषु सासहंत्। तमंग्ने पृतना सहर र्यिर संहस्व आ भंर। त्वर हि सत्यो अद्भंतो दाता वार्जस्य गोमंतः। उक्षान्नांय वृशान्नांय सोमंपृष्ठाय वेधसं। स्तोमैंविधेमाग्नयें। वृद्या हि सूनो अस्यंद्यसद्वां चृक्रे अग्निर्जनुषाऽज्माऽन्नम्। स त्वं नं ऊर्जसन् ऊर्जं धा राजेंव जेरवृके क्षेष्यन्तः।

अग्र आयूरेषि पवस् आ सुवोर्जिमिषं च नः। आरे बांधस्व दुच्छुनांम्। अग्रे पवंस्व स्वपां अस्मे वर्चः सुवीर्यम्ं। दधत्पोषर् रियं मियं। अग्ने पावक रोचिषां मृन्द्रयां देव जिह्नयां। आ देवान् वंक्षि यिक्षं च। स नः पावक दीदिवोऽग्ने देवार इहऽऽवंह। उपं यज्ञर हिविश्चं नः। अग्निः शुचिं व्रततमः शुचिर्विप्रः शुचिः कविः। शुचीं रोचत् आहुंतः। उदंग्ने शुचंयस्तवं शुक्रा भ्राजंन्त ईरते। तव ज्योती इंष्युर्चयः॥

॥ शतरुद्रीयम् (ब्रा०)॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे काठके प्रश्नः - २/अनुवाकः - २)

त्वमंग्ने रुद्रो असुंरो महो दिवः। त्व शर्धो मार्रतं पृक्ष ईशिषे। त्वं वातैंररुणैर्यांसि शङ्ग्यः। त्वं पूषा विधतः पांसि न त्मनां। देवां देवेषुं श्रयध्वम्। प्रथंमा द्वितीयेषु श्रयध्वम्। द्वितींयास्तृतीयेषु श्रयध्वम्। तृतींयाश्चतुर्थेषुं श्रयध्वम्। चृतुर्थाः पश्चमेषुं श्रयध्वम्। पृश्चमाः षृष्ठेषुं श्रयध्वम्। षष्ठाः संप्तमेषुं श्रयध्वम्। स्प्तमा अष्टमेषुं श्रयध्वम्। अष्टमा नेवमेषुं श्रयध्वम्। नवमा दंशमेषुं

श्रयध्वम्। दुशमा एंकादुशेषुं श्रयध्वम्। पुकादुशा द्वांदुशेषुं श्रयध्वम्। द्वाद्शास्त्रयोद्शेषुं श्रयध्वम्। त्रयोद्शाश्चंतुर्दशेषुं श्रयध्वम्। चृतुर्द्शाः पंश्रद्शेषुं श्रयध्वम्। पृश्रुद्शाः षोंडशेषुं श्रयध्वम्॥ षोडशाः संप्तदशेषुं श्रयध्वम्। सप्तद्शा अष्टाद्शेषुं श्रयध्वम्। अष्टाद्शा एंकान्नवि शेषुं श्रयध्वम्। एकान्नविर्शा विर्शेषुं श्रयध्वम्। विर्शा एंकवि १ शेषुं श्रयध्वम्। एकवि १ शा द्वांवि १ शेषुं श्रयध्वम्। द्वावि शास्त्रयोवि शोषु श्रयध्वम्। त्रयोवि शाश्चेतुर्वि शोषुं श्रयध्वम्। चुतुर्वि ५ शाः पं अवि ५ शेषुं श्रयध्वम्। पु अवि ५ शाः षंड्विर्शेषुं श्रयध्वम्॥ षुड्विर्शाः सप्तिविर्शेषुं श्रयध्वम्। सप्तविर्शा अष्टाविर्शेषुं श्रयध्वम्। अष्टाविर्शा एंकान्नत्रि १ शेषुं श्रयध्वम्। एकान्नत्रि १ शास्त्रि १ शेषुं श्रयध्वम्। त्रिर्शा एंकत्रिर्शेषुं श्रयध्वम्। एकत्रिर्शा द्वांत्रि रशेषुं श्रयध्वम्। द्वात्रि रशास्त्रंयस्त्रि रशेषुं श्रयध्वम्। देवां स्त्रिरेकादशास्त्रिस्त्रंयस्त्रि श्शाः। उत्तरे भवत। उत्तरवर्त्मान उत्तरसत्वानः। यत्काम इदं जुहोमि। तन्मे समृध्यताम्। वय स्याम पतंयो रयीणाम्। मूर्भुवः स्वंः स्वाहाँ॥ ॐ भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः॥ अस्त्राय फट्॥

॥ पञ्चाङ्गम्॥

ह्र्सः शुंचिषद्वसुंरन्तरिक्ष्मद्धोतां वेदिषदितिंथिर्दुरोण्सत्। नृषद्वरसदंत्सद्योम्सद्जा गोजा ऋत्जा अंद्रिजा ऋतं बृहत्॥

प्रतिद्वर्ष्णुः स्तवते वीर्याय। मृगो न भीमः कुंचरो गिरिष्ठाः। यस्योरुषुं त्रिषु विक्रमंणेषु। अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा॥

त्र्यम्बकं यजामहे सुगुन्धिं पुष्टिवर्धनम्। उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात्॥

तत्संवितुर्वृणीमहे। वयं देवस्य भोजंनम्। श्रेष्ठ र्सर्वधातंमम्। तुरं भगंस्य धीमहि॥

विष्णुर्योनिं कल्पयत्। त्वष्टां रूपाणिं पिश्शतु। आसिंश्चतु प्रजापंतिः। धाता गर्भं दधातु ते॥

॥ अष्टाङ्ग-नमस्काराः॥

हिर्ण्यगर्भः समेवर्तताग्रे भूतस्ये जातः पितरेकं आसीत्। सदाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवायं हिवर्षा विधेम॥ [उरसा] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥१॥

यः प्राणितो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगेतो बुभूवी य ईशे अस्य द्विपद्श्वतुष्पदः कस्मै देवायं ह्विषां विधेम॥ [शिरसा] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥२॥

ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमृतः सुरुची वेन आवः। सबुध्नियां उपमा अस्य विष्ठाः सृतश्च योनिमस्तश्च विवेः॥१॥ [दृष्ट्या] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥३॥

मही द्यौः पृथिवी चं न इमं युज्ञं मिंमिक्षताम्। पिपृतान्नो भरीमभिः॥

[मनसा] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥४॥

उपश्वासय पृथिवीमुत द्यां पुंरुत्रा ते मनुतां विष्ठितं जगंत्। स दुन्दुभे सजूरिन्द्रेण देवैर्दूराद्दवीयो अपसेध शत्रून्॥ [वचसा] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥५॥

अग्ने नयं सुपथां राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनांनि विद्वान्। युयोध्यंस्मञ्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नमं उक्तिं विधेम॥ [पद्माम्] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥६॥

या ते अग्ने रुद्रिया तुनूस्तयां नः पाहि तस्याँस्ते स्वाहाँ॥ [कराभ्याम्] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥७॥

इमं यंमप्रस्तरमाहि सीदाऽङ्गिरोभिः पितृभिः संविदानः। आत्वा मन्नाः कविश्वस्ता वंहन्त्वेना रांजन् ह्विषां मादयस्व॥ [कर्णाभ्याम्] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥८॥

॥लघुन्यासे श्री रुद्रध्यानम्॥

अथऽऽत्मानं शिवात्मानं श्री रुद्र रूपं ध्यायेत्॥

शुद्धस्फटिकसङ्काशं त्रिनेत्रं पश्चवऋकम्। गङ्गाधरं दशभुजं सर्वाभरणभूषितम्॥ नीलग्रीवं शशाङ्काङ्कं नागयज्ञोपवीतिनम्। व्याघ्रचर्मोत्तरीयं च वरेण्यमभयप्रदम्॥ कमण्डल्वक्षसूत्राणां धारिणं शूलपाणिनम्। ज्वलन्तं पिङ्गलजटाशिखामुद्योतधारिणम्॥ वृषस्कन्धसमारूढम् उमादेहार्धधारिणम्। अमृते नाप्नुतं शान्तं दिव्यभोगसमन्वितम्॥ दिग्देवता समायुक्तं सुरासुरनमस्कृतम्। नित्यं च शाश्वतं शुद्धं ध्रुवमक्षरमव्ययम्॥ सर्वव्यापिनमीशानं रुद्रं वै विश्वरूपिणम्। एवं ध्यात्वा द्विजः सम्यक् ततो यजनमारभेत्॥ अथातो रुद्र स्नानार्चनाभिषेकविधिं व्याख्यास्यामः। आदित एव तीर्थे स्नात्वा उदेत्य शुचिः प्रयतो ब्रह्मचारी शुक्कवासा ईशानस्य प्रतिकृतिं कृत्वा तस्य दक्षिणप्रत्यग्देशे देवाभिमुखः स्थित्वा आत्मनि देवताः स्थापयेत्॥

॥लघुन्यासे देवता-स्थापनम्॥

प्रजनने ब्रह्मा तिष्ठतु। पादयोर्विष्णुस्तिष्ठतु। हस्तयोर्हरस्तिष्ठतु। बाह्वोरिन्द्रस्तिष्ठतु। जठरे अग्निस्तिष्ठतु। हृदये शिवस्तिष्ठतु। कण्ठे वसवस्तिष्ठन्तु। वक्रे सरस्वती तिष्ठतु। नासिकयोर्वायुस्तिष्ठतु। नयनयोश्चन्द्रादित्यौ तिष्ठेताम्। कर्णयोरिश्वनौ तिष्ठेताम्। ललाटे रुद्रास्तिष्ठन्तु। मूर्ध्रादित्यास्तिष्ठन्तु। शिरिस महादेवस्तिष्ठतु। शिखायां वामदेवस्तिष्ठतु। पृष्ठे पिनाकी तिष्ठतु। पुरतः शूली तिष्ठतु। पार्श्वयोः शिवाशङ्करौ तिष्ठेताम्। सर्वतो वायुस्तिष्ठतु। ततो बहिः सर्वतोऽग्निज्वीलामाला-परिवृतस्तिष्ठतु। सर्वेष्वङ्गेषु सर्वा देवता यथास्थानं तिष्ठन्तु। मां रक्षन्तु। [सर्वान् महाजनान् सकुटुम्बं रक्षन्तु॥]

अग्निर्मे वाचि श्रितः। वाग्घृदंये। हृदंयं मियं। अहम्मृतें। अमृतुं ब्रह्मणि। (जिह्वा)

वायुर्में प्राणे श्रितः। प्राणो हृदये। हृदयं मिये। अहम्मृते। अमृतं ब्रह्मणि। (नासिका)

सूर्यो मे चक्षुंषि श्रितः। चक्षुर्हदंये। हृदंयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मंणि। (नेत्रे)

चन्द्रमां मे मनिसि श्रितः। मनो हृदये। हृदयं मिये। अहम्मृते। अमृतं ब्रह्मणि। (वक्षः)

दिशों मे श्रोत्रें श्रिताः। श्रोत्र्र् हृदये। हृदयं मिये। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (श्रोत्रे)

आपों मे रेतंसि श्रिताः। रेतो हृदंये। हृदंयं मियं। अहममृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (गुह्मम्)

पृथिवी मे शरीरे श्रिता। शरीर् हदेये। हदंयं मियं।

अहममृते"। अमृतं ब्रह्मणि। (शरीरम्)

ओष्िवनस्पतयों में लोमंसु श्रिताः। लोमांनि हृदंये। हृदंयं मिये। अहममृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (लोमानि)

इन्द्रों मे बलें श्रितः। बलु हदंये। हदंयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (बाहू)

पुर्जन्यों मे मूर्प्नि श्रितः। मूर्धा हृदये। हृदयं मिये। अहममृते। अमृतं ब्रह्मणि। (शिरः)

ईशांनो मे मुन्यौ श्रितः। मुन्युर्ह्दये। हृदयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (हृदयम्)

आत्मा मं आत्मिनं श्रितः। आत्मा हृदंये। हृदंयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (हृदयम्)

पुनंर्म आत्मा पुन्रायुरागाँत्। पुनंः प्राणः पुन्राकूंतमागाँत्। वैश्वान्रो रिश्मिभवविधानः। अन्तस्तिष्ठत्वमृतस्य गोपाः॥ (सर्वाण्यङ्गानि संस्पृश्य स्थापनं कृत्वा मानसैराराधयेत्॥)

**

॥कलशेषु साम्बपरमेश्वर ध्यानम्॥

॥षोडशोपचार पूजा॥

॥श्रीरुद्रनाम त्रिशती॥

नमो हिरंण्यबाहवे नर्मः। सेनान्ये नर्मः। दिशां च पतंये नर्मः। नर्मो वृक्षेभ्यो नर्मः। हरिकेशेभ्यो नर्मः। पशूनां पत्ये नर्मः। नमः सस्पिञ्जराय नमः। त्विषीमते नमः। पथीनां पतंये नर्मः। नर्मो बभ्रुशाय नर्मः। विव्याधिने नर्मः। अन्नानां पर्तये नर्मः। नमो हरिकेशाय नर्मः। उपवीतिने नर्मः। पुष्टानां पत्रये नमंः। नमो भुवस्यं हेत्यै नमंः। जगतां पत्तेये नर्मः। नर्मो रुद्राय नर्मः। आतताविने नर्मः। क्षेत्राणां पत्तेये नर्मः। नमेः सूताय नमेः। अहंन्त्याय नमेः। वनानां पतंथे नर्मः। नमो रोहिताय नर्मः। स्थपतंये नर्मः। वृक्षाणां पत्ये नर्मः। नमों मन्त्रिणे नमंः। वाणिजाय नमंः। कक्षाणां पतंये नर्मः। नर्मो भुवन्तये नर्मः। वारिवस्कृताय नर्मः। ओषंधीनां पर्तये नर्मः। नमं उचैघोंषाय नमंः। आऋन्दयंते नमंः। पत्तीनां पत्तेये नर्मः। नर्मः कृत्स्नवीताय नर्मः। धावंते नर्मः। सत्त्वंनां पतंये नर्मः॥

नमः सहंमानाय नमंः। निव्याधिने नमंः। आव्याधिनीनां पतंये नर्मः। नर्मः ककुभाय नर्मः। निषङ्गिणे नर्मः। स्तेनानां पत्तंये नर्मः। नमो निषङ्गिणे नमः। इषुधिमते नमः। तस्कराणां पत्ये नर्मः। नमो वश्चते नर्मः। पुरिवर्श्वते नर्मः। स्तायूनां पत्ये नर्मः। नमों निचेरवे नमंः। परिचराय नमंः। अरंण्यानां पतंये नर्मः। नर्मः सृकाविभ्यो नर्मः। जिघा रसद्यो नर्मः। मुष्णुतां पर्तये नर्मः। नमोऽसिमद्भो नमः। नक्तं चरद्भो नमः। प्रकृन्तानां पत्ये नर्मः। नर्म उष्णीषिने नर्मः। गिरिचराय नर्मः। कुलुश्चानां पर्तये नर्मः। नम् इषुंमद्भो नमः। धन्वाविभ्यंश्च नमः। वो नमः। नमं आतन्वानेभ्यो नमः। प्रतिदर्धानेभ्यश्च नमः। वो नमः। नमं आयच्छं च्यो नमंः। विसृजद्मेश्च नमंः। वो नमंः। नमोऽस्यंद्र्यो नर्मः। विध्यंद्र्यश्च नर्मः। वो नर्मः। नम आसीनेभ्यो नर्मः। शयानेभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः। नर्मः स्वपद्धो नर्मः। जाग्रंद्धश्च नर्मः। वो नर्मः। नमुस्तिष्ठं स्यो नर्मः। धावं स्यश्च नर्मः। वो नर्मः। नर्मः सभाभ्यो नर्मः। सभापंतिभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः। नमो अर्थेभ्यो नर्मः। अर्थपतिभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः॥

नमं आव्याधिनींभ्यो नमंः। विविध्यंन्तीभ्यश्च नमंः। वो नमंः।

नम् उगंणाभ्यो नमंः। तुर्ह्तीभ्यंश्च नमंः। वो नमंः। नमों गृत्सेभ्यो नमंः। गृत्सपंतिभ्यश्च नमंः। वो नमंः। नमो ब्रातेंभ्यो नमंः। ब्रातंपतिभ्यश्च नमंः। वो नमंः। नमों गणेभ्यो नमंः। गणपंतिभ्यश्च नमंः। वो नमंः। नमो विरूपेभ्यो नमंः। विश्वरूपेभ्यश्च नमंः। वो नमंः। नमों मृहज्यो नमः। क्षुष्ठकेभ्यंश्च नमः। वो नमः। नमों रथिभ्यो नमंः। अरथेभ्यंश्च नमंः। वो नमंः। नमो रथेंभ्यो नर्मः। रथेपतिभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः। नमः सेनाभ्यो नमः। सेनानिभ्यंश्च नमः। वो नमः। नमः क्षुत्तृभ्यो नमः। सङ्ग्रहीतृभ्यश्च नमः। वो नमः। नम्स्तक्षंभ्यो नमंः। रथकारेभ्यंश्च नमंः। वो नमंः। नम्ः कुलालेभ्यो नमः। कुमरिभ्यश्च नमः। वो नमः। नमंः पुञ्जिष्टेंभ्यो नमंः। निषादेभ्यंश्च नमंः। वो नमंः। नमं इषुकृद्धो नमंः। धुन्वकृद्धश्च नमंः। वो नमंः। नमों मृगयुभ्यो नमंः। श्वनिभ्यंश्च नमंः। वो नमंः। नमः श्वभ्यो नर्मः। श्वपंतिभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः॥

नमो भ्वायं च नमंः। रुद्रायं च नमंः। नमंः श्वायं च नमंः। पृशुपतंये च नमंः। नमो नीलंग्रीवाय च नमंः। शितिकण्ठांय च नमंः। नमः कपर्दिने च नमः। व्युप्तकेशाय च नमः। नर्मः सहस्राक्षायं च नर्मः। शतधंन्वने च नर्मः। नमों गिरिशायं च नमंः। शिपिविष्टायं च नमंः। नमों मीढुष्टंमाय च नमंः। इषुंमते च नमंः। नमों ह्रस्वायं च नमंः। वामनायं च नमंः। नमों बृहते च नमंः। वर्षीयसे च नमंः। नमों वृद्धार्यं च नमंः। संवृध्वंने च नमंः। नमो अग्नियाय च नमंः। प्रथमायं च नमंः। नमं आशवें च नमः। अजिरायं च नमः। नमः शीघ्रियाय च नमः। शीभ्याय च नमः। नर्म ऊर्म्याय च नर्मः। अवस्वन्याय च नर्मः। नर्मः स्रोतस्याय च नर्मः। द्वीप्याय च नर्मः॥

नमों ज्येष्ठायं च नमंः। कुनिष्ठायं च नमंः। नमंः पूर्वजायं च नमंः। अप्रजायं च नमंः। नमों मध्यमायं च नमंः। अप्रात्भायं च नमंः। नमों जघन्यांय च नमंः। बुध्रियाय च नमंः। नमंः सोभ्यांय च नमंः। प्रतिसर्याय च नमंः। नमो याम्यांय च नमंः। क्षेम्यांय च नमंः। नमं उर्वर्याय च नमंः। खत्यांय च नमंः। नमः श्लोक्यांय च नमः। अवसान्यांय च नमः।
नमो वन्यांय च नमः। कक्ष्यांय च नमः।
नमः श्रवायं च नमः। प्रतिश्रवायं च नमः।
नमं आशुषेणाय च नमः। आशुरंथाय च नमः।
नमः शूरांय च नमः। अविभिन्दते च नमः।
नमो विभिणे च नमः। क्विचिने च नमः।
नमो बिल्मिने च नमः। क्विचिने च नमः।
नमः श्रुतायं च नमः। श्रुतसेनायं च नमः॥

नमों दुन्दुभ्याय च नमंः। आहुन्न्याय च नमंः।
नमों धृष्णवें च नमंः। प्रमृशायं च नमंः।
नमों दूतायं च नमंः। प्रहिताय च नमंः।
नमों निष्किणें च नमंः। इषुधिमतें च नमंः।
नमंस्तीक्ष्णेषवे च नमंः। आयुधिनें च नमंः।
नमंः स्वायुधायं च नमंः। सुधन्वने च नमंः।
नमः सुत्याय च नमंः। पथ्याय च नमंः।
नमः काट्याय च नमंः। नीप्याय च नमंः।
नमः सूद्याय च नमंः। सुरस्याय च नमंः।
नमः सूद्याय च नमंः। खुश्नतायं च नमंः।
नमः कूप्याय च नमंः। अवुद्याय च नमंः।
नमः कूप्याय च नमंः। अवुद्याय च नमंः।
नमः कूप्याय च नमंः। अवुद्याय च नमंः।

नमों मेघ्यांय च नमंः। विद्युत्यांय च नमंः। नमं ईध्रियांय च नमंः। आतुप्यांय च नमंः। नमो वात्यांय च नमंः। रेष्मियाय च नमंः। नमो वास्तुव्यांय च नमंः। वास्तुपायं च नमंः॥

नमः सोमाय च नमः। रुद्रायं च नमः। नमस्ताम्रायं च नमः। अरुणायं च नमः। नमः शङ्गायं च नमः। पशुपतंये च नमः। नमं उग्रायं च नमंः। भीमायं च नमंः। नमों अग्रेवधायं च नमंः। दूरेवधायं च नमंः। नमों हन्ने च नमंः। हनीयसे च नमंः। नमों वृक्षेभ्यो नमंः। हरिकेशेभ्यो नमंः। नमंस्ताराय नमंः। नमंः शम्भवे च नमंः। मयोभवें च नर्मः। नर्मः शङ्करायं च नर्मः। मुयुस्करायं च नमंः। नमंः शिवायं च नमंः। शिवतंराय च नमंः। नमस्तीर्थ्याय च नमंः। कूल्यांय च नमंः। नमंः पार्याय च नमंः। अवार्याय च नर्मः। नर्मः प्रतरंणाय च नर्मः। उत्तरंणाय च नर्मः। नर्म आतार्याय च नर्मः। आलाद्यांय च नर्मः। नमः शष्य्यांय च नर्मः। फेन्यांय च नर्मः। नर्मः सिक्त्यांय च नर्मः।

प्रवाह्यांय च नमः॥

नमं इरिण्यांय च नमंः। प्रपथ्यांय च नमंः। नमः कि शिलायं च नमः। क्षयंणाय च नमः। नमः कपर्दिने च नमः। पुलुस्तये च नमः। नमो गोष्ट्रांय च नमंः। गृह्यांय च नमंः। नमस्तल्प्याय च नर्मः। गेह्याय च नर्मः। नमः काट्याय च नमः। गह्वरेष्ठायं च नमः। नमों ह्रदय्याय च नमंः। निवेष्याय च नमंः। नर्मः पारस्याय च नर्मः। रजस्याय च नर्मः। नमः शुष्क्याय च नमः। हरित्याय च नमः। नमो लोप्याय च नर्मः। उलप्याय च नर्मः। नमं ऊर्व्याय च नमः। सूर्म्याय च नमः। नर्मः पर्ण्याय च नर्मः। पर्णशद्याय च नर्मः। नमोऽपगुरमाणाय च नमः। अभिघ्नते च नमः। नमं आख्खिद्ते च नमंः। प्रख्खिदते च नमंः। नमों वो नर्मः। किरिकेभ्यो नर्मः। देवाना हदयेभ्यो नर्मः। नमों विक्षीणकेभ्यो नमंः। नमों विचिन्वत्केभ्यो नमंः। नमं आनिर्हतेभ्यो नमंः। नमं आमीवत्केभ्यो नमंः।

॥ प्रदक्षिणम्॥

द्रापे अन्धंसस्पते दरिंद्रज्ञीलंलोहित। एषां पुरुषाणामेषां पंशूनां मा भेर्माऽरो मो एषां किं चनऽऽमंमत्॥ या ते रुद्र शिवा तनूः शिवा विश्वाहंभेषजी। शिवा रुद्रस्यं भेषजी तयां नो मृड जीवसे॥ इमार रुद्रायं तुवसं कपुर्दिने क्षयद्वीराय प्रभेरामहे मतिम्॥ यथां नः शमसंद्विपदे चतुंष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामें अस्मिन्ननांतुरम्॥ मृडा नों रुद्रोत नो मयस्कृधि क्षयद्वीराय नमंसा विधेम ते। यच्छं च योश्च मनुरायुजे पिता तर्दश्याम तर्व रुद्र प्रणीतौ॥ मा नो महान्तंमुत मा नों अर्भुकं मा न उक्षंन्तमुत मा नं उक्षितम्। मा नोंऽवधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नंस्तुनुवों रुद्र रीरिषः॥ मा नस्तोके तनये मा न आयुंषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः। वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवंधीर्हविष्मंन्तो नमंसा विधेम ते॥ आरात्तं गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय सुम्रम्स्मे ते अस्तु। रक्षां च नो अधि च देव ब्रूह्मधां च नः शर्म यच्छ द्विबर्हाः॥ स्तुहि श्रुतं गेर्त्सदं युवानं मृगं न भीमम्पपह्लुमुग्रम्। मृडा जीरेत्रे रुद्र स्तवानो अन्यन्ते अस्मन्निवंपन्तु सेनाः॥ परिणो रुद्रस्यं हेतिर्वृणक्त परि त्वेषस्यं दुर्मितिरघायोः। अवं स्थिरा मुघवंद्र्यस्तनुष्व मीढ्वंस्तोकाय तनयाय मृडय॥ मीढुंष्टम् शिवंतम शिवो नंः सुमनां भव। पुरमे वृक्ष आयुंधं निधाय कृत्तिं वसान आ

चंर पिनांकं बिभ्रदा गंहि॥ विकिरिद विलोहित नमंस्ते अस्तु भगवः। यास्ते सहस्र हेतयोऽन्यम्स्मन्निवंपन्तु ताः॥ सहस्रांणि सहस्रधा बांहुवोस्तवं हेतयः। तासामीशांनो भगवः पराचीना मुखां कृधि॥ प्रदक्षिणं कृत्वा॥

॥ नमस्काराः॥

सहस्रांणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्यांम्। तेषा १ सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥१॥

अस्मिन् मंहृत्यंर्ण्वें उन्तरिक्षे भवा अधि। तेषा १ सहस्रयोजने-ऽव्धन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥२॥

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शुर्वा अधः, क्षंमाचराः। तेषार् सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥३॥

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवर् रुद्रा उपंश्रिताः। तेषार् सहस्रयोज्नेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥४॥

ये वृक्षेषुं सस्पिञ्जरा नीलंग्रीवा विलोहिताः। तेषार् सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥५॥ ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः। तेषार् सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥६॥

ये अन्नेषु विविध्यंन्ति पात्रेषु पिबंतो जनान्। तेषार् सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥७॥

ये पृथां पंथिरक्षंय ऐलबृदा यृव्युर्धः। तेषा १ सहस्रयोज्ने-ऽव्धन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥८॥

ये तीर्थानिं प्रचरंन्ति सृकावंन्तो निष्क्षिणंः। तेषार्थं सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥९॥

य एतावंन्तश्च भूया रेसश्च दिशों रुद्रा विंतस्थिरे। तेषा रे सहस्रयोजने ऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥१०॥

नमों रुद्रेभ्यो ये पृंथिव्यां येषामन्निमधंवस्तेभ्यो दश् प्राचीर्दर्श दक्षिणा दशं प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोध्विस्तेभ्यो नम्स्ते नों मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्चं नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥११॥

नमों रुद्रेभ्यो येंऽन्तरिक्षे येषां वात् इषंवस्तेभ्यो दश् प्राचीर्दशं दक्षिणा दशं प्रतीचीर्दशोदींचीर्दशोध्वस्तिभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्चं नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥१२॥

नमों रुद्रेभ्यो ये दिवि येषां वर्षिमषंवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दशं दक्षिणा दशं प्रतीचीर्दशोदींचीर्दशोध्वस्तिभ्यो नम्स्ते नों मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्चं नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥१३॥

नमस्कारान् कृत्वा॥

॥ चमकानुवाकैः प्रार्थना॥

अग्नांविष्णू स्जोषंसेमा वंधन्तु वां गिरंः। द्युम्नैर्वाजेंभिरागंतम्॥ वाजंश्च मे प्रस्वश्चं मे प्रयंतिश्च मे प्रसिंतिश्च मे धीतिश्चं मे ऋतुंश्च मे स्वरंश्च मे श्लोकंश्च मे श्रावश्चं मे श्रुतिंश्च मे ज्योतिंश्च मे सुवंश्च मे प्राणश्चं मेऽपानश्चं मे व्यानश्च मेऽसुंश्च मे चित्तं च म आधीतं च मे वाक्चं मे मनंश्च मे चक्षुंश्च मे श्रोत्रं च मे दक्षंश्च मे बलं च म ओजंश्च मे सहंश्च म आयुंश्च मे ज्रा च म आत्मा च मे त्नूश्चं मे शर्म च मे वर्म च मेऽङ्गांनि च मेऽस्थानिं च मे परूर्षि च मे शरीराणि च मे॥१॥

ज्यैष्ठमं च म् आधिपत्यं च मे मृन्युश्चं मे भामश्च मेऽमंश्च मेऽम्भंश्च मे जेमा च मे मिहुमा च मे विर्मा च मे प्रिथमा च मे वर्ष्मा च मे द्राघुया च मे वृद्धं च मे वृद्धिश्च मे स्तयं चं मे श्रुद्धा चं मे जगंच मे धनं च मे वर्शश्च मे त्विषिश्च मे कीडा चं मे मोदंश्च मे जातं चं मे जिन्ष्यमाणं च मे सूक्तं चं मे सुकृतं चं मे वित्तं चं मे वेद्यं च मे भूतं चं मे भविष्यचं मे सुगं चं मे सुपथं च म ऋद्धं चं म ऋद्धिंश्च मे कृतं चं मे कृतिंश्च मे मृतिश्चं मे सुमृतिश्चं मे॥२॥

शं चं में मयंश्च में प्रियं चं मेऽनुकामश्चं में कामंश्च में सौमन्सश्चं में भूद्रं चं में श्रेयंश्च में वस्यंश्च में यशंश्च में भगंश्च में द्रविणं च में यन्ता चं में धूर्ता चं में क्षेमंश्च में धृतिश्च में विश्वं च में महंश्च में सुविचं में ज्ञात्रं च में सूर्श्च में प्रसूर्श्च में सीरं च में लयश्चं म ऋतं चं मेऽमृतं च मेऽयक्ष्मं च मेऽनामयच में जीवातृश्च में दीर्घायुत्वं चं मेऽनिमृत्रं च मेऽभंयं च में सुगं चं में शयंनं च में सूषा चं में सुदिनं च मे॥३॥

ऊर्क मे सूनृतां च मे पयंश्व मे रसंश्व मे घृतं चं मे मधुं च मे सिथिश्व मे सिपीतिश्व मे कृषिश्वं मे वृष्टिश्व मे जैत्रं च म औद्धिंद्यं च मे रियश्वं मे रायंश्व मे पूष्टं चं मे पृष्टिश्व मे विभ चं मे प्रभ चं मे बहु चं मे भूयंश्व मे पूर्णं चं मे पूर्णतंरं च मेऽक्षितिश्व मे कूयंवाश्व मेऽत्रं च मेऽक्षुंच मे ब्रीह्यंश्व मे यवांश्व मे माषांश्व मे तिलांश्व मे मुद्राश्वं मे खुल्वांश्व मे गोधूमांश्व मे मसुरांश्व मे प्रियङ्गंवश्व मेऽणंवश्व मे श्यामाकांश्व मे नीवाराश्च मे॥४॥

अश्मां च मे मृत्तिंका च मे गिरयंश्च मे पर्वताश्च मे सिकंताश्च मे वनस्पतंयश्च मे हिरंण्यं च मेऽयंश्च मे सीसं च मे त्रपुंश्च मे श्यामं चं मे लोहं चं मेऽग्निश्चं म आपंश्च मे वीरुधंश्च म ओर्षधयश्च मे कृष्टपच्यं चे मेऽकृष्टपच्यं चे मे ग्राम्याश्चे में पशर्व आरण्याश्चं यज्ञेनं कल्पन्तां वित्तं चं मे वित्तिश्च मे भूतं चं मे भूतिंश्च मे वसुं च मे वस्तिश्चं मे कर्मं च मे शक्तिश्च मेऽर्थश्च मु एमंश्च मु इतिश्च मे गतिश्च मे॥५॥ अग्निश्चं म इन्द्रंश्च मे सोमंश्च म इन्द्रंश्च मे सविता चं म इन्द्रंश्च में सरंस्वती च म इन्द्रंश्च मे पूषा च म इन्द्रंश्च मे बृहस्पतिश्च म् इन्द्रेश्च मे मित्रश्चं म् इन्द्रेश्च मे वर्रुणश्च म इन्द्रेश्च मे त्वष्टां च म इन्द्रेश्च मे धाता चं म इन्द्रेश्च मे विष्णुंश्च म इन्द्रंश्च मेऽश्विनौं च म इन्द्रंश्च मे मुरुतंश्च मु इन्द्रंश्च मे विश्वें च मे देवा इन्द्रंश्च मे पृथिवी चं म इन्द्रंश्च मेऽन्तरिक्षं च म इन्द्रंश्च मे द्यौश्चं म इन्द्रंश्च मे दिशंश्च म इन्द्रेश्च मे मूर्धा चे म इन्द्रेश्च मे प्रजापितिश्च म इन्द्रेश्च मे॥६॥ अरशुश्चं मे रश्मिश्च मेऽदाँभ्यश्च मेऽधिंपतिश्च म उपारशुश्चं मेऽन्तर्यामश्चं म ऐन्द्रवायवश्चं मे मैत्रावरुणश्चं म आश्विनश्चं मे प्रतिप्रस्थानंश्च मे शुक्रश्चं मे मुन्थी च म आग्रयणश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे ध्रवश्चं मे वैश्वान्रश्चं म ऋतुग्रहाश्चं मेऽतिग्राह्यांश्च म ऐन्द्राग्नश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे मरुत्वतीयाँश्च मे माहेन्द्रश्चं

म आदित्यर्श्व मे सावित्रश्च मे सारस्वतर्श्व मे पौष्णर्श्व मे पात्नीवतर्श्व मे हारियोजनश्च मे॥७॥

इध्मश्चं मे बहिश्चं मे वेदिश्च मे धिष्णियाश्च मे स्रुचंश्च मे चमसाश्चं मे ग्रावाणश्च मे स्वरंवश्च म उपर्वार्श्च मेऽधिषवंणे च मे द्रोणकलुशश्चं मे वायव्यांनि च मे पूत्भृचं म आधवनीयंश्च म आग्नींग्नं च मे हिव्धांनं च मे गृहाश्चं मे सदंश्च मे पुरोडाशांश्च मे पचताश्चं मेऽवभृथश्चं मे स्वगाका्रश्चं मे॥८॥

अग्निश्चं मे घर्मश्चं मेऽर्कश्चं मे सूर्यश्च मे प्राणश्चं मेऽश्वमेधश्चं मे पृथिवी च मेऽदितिश्च मे दितिश्च मे द्यौश्चं मे शक्वंरीरङ्गुलयो दिशंश्च मे यज्ञेनं कल्पन्तामृश्चं मे सामं च मे स्तोमंश्च मे यज्ञंश्च मे दीक्षा चं मे तपश्च म ऋतुश्चं मे वृतं चं मेऽहोरात्रयौर्वृष्ट्या बृंहद्रथन्तरे चं मे यज्ञेनं कल्पेताम्॥९॥

गर्भांश्व मे वृत्साश्चं मे त्र्यविश्व मे त्र्यवी चं मे दित्यवाचं मे दित्यौही चं मे पश्चांविश्व मे पश्चांवी चं मे त्रिवृत्सश्चं मे त्रिवृत्सा चं मे तुर्यवाचं मे तुर्योही चं मे पष्टवाचं मे पष्टौही चं म उक्षा चं मे वृशा चं म ऋष्भश्चं मे वेहचं मेऽनुङ्वां चं मे धेनुश्चं म आयुर्यज्ञेनं कल्पतां प्राणो यज्ञेनं कल्पतामपानो यज्ञेनं कल्पतां व्यानो यज्ञेनं कल्पतां चक्षुंर्यज्ञेनं कल्पतां श्रोत्रं यज्ञेनं कल्पतां मनो यज्ञेनं कल्पतां वाग्यज्ञेनं कल्पतामात्मा यज्ञेनं कल्पतां यज्ञोनं कल्पतां यज्ञोनं कल्पतां वाग्यज्ञेनं कल्पतामात्मा यज्ञेनं कल्पतां यज्ञो यज्ञेनं कल्पताम्॥१०॥

एकां च मे तिस्रश्चं मे पश्चं च मे सप्त चं मे नवं च म् एकांदश च मे त्रयोंदश च मे पश्चंदश च मे स्प्तदंश च मे नवंदश च म् एकंविश्शितिश्च मे त्रयोंविश्शितिश्च मे पश्चंविश्शितिश्च मे सप्तिविश्शितिश्च मे नवंविश्शितिश्च म् एकंत्रिश्शिच मे नवंविश्शितिश्च म् एकंत्रिश्शिच मे त्रयंस्त्रिश्च मे चतंस्रश्च मेऽष्टौ चं मे द्वादंश च मे षोडंश च मे विश्शितिश्च मे चतुंविश्शितिश्च मे उप्टाविश्शितिश्च मे द्वात्रिश्च मे पद्विश्शितिश्च मे चत्वारिश्शिच मे चत्वारिश्शिच मे चतुंश्चत्वारिश्शिच मे चत्वारिश्शिच मे चतुंश्चत्वारिश्शिच मे व्यत्रियश्चान्त्याय्नश्चान्त्यंश्च भौवनश्च भुवंनश्चाधिपतिश्च॥११॥ महादेवादिभ्यो नमः॥ समस्तोपचारान् समर्पयामि॥

इडां देवहूर्मनुंर्यज्ञनीर्बृह्स्पतिरुक्थाम्दानिं शश्सिष्द्विश्वेंदेवाः सूँक्तवाचः पृथिंवि मात्मां मां हिश्सीर्मधुं मनिष्ये मधुं जनिष्ये मधुं वक्ष्यामि मधुं विद्यामि मधुंमतीं देवेभ्यो वाचमुद्यासश्रशूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मां देवा अवन्तु शोभाये पितरोऽनुंमदन्तु॥

॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

अघोरैंभ्योऽथ घोरैंभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः। सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभयो नमंस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥ तत्पुरुषाय विद्महे महादेवायं धीमहि। तन्नों रुद्रः प्रचोदयाँत्॥ ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणो-ऽधिपतिर्ब्रह्मां शिवो में अस्तु सदाशिवोम्॥ तत्पुरुंषाय विद्महें महादेवायं धीमहि। तन्नों रुद्रः प्रचोदयाँत्॥ (दशवारं जपेत्।)

महादेवादिभ्यो नमः॥ समस्तोपचारान् समर्पयामि॥

॥ प्रार्थना ॥

॥श्रीरुद्रजपः॥

अस्य श्री रुद्राध्याय-प्रश्न-महामन्नस्य। अघोर ऋषिः। अनुष्टुप् छन्दः। सङ्क्षणमूर्तिस्वरूपो योऽसावादित्यः परमपुरुषः स एष रुद्रो देवता॥ नमः शिवायेति बीजम्। शिवतरायेति शक्तिः। महादेवायेति कीलकम्। श्री साम्बसदाशिवप्रसादसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः॥

॥करन्यासः॥

ॐ अग्निहोत्रात्मने अङ्गुष्ठाभ्यां नमः। दर्शपूर्णमासात्मने तर्जनीभ्यां नमः। चातुर्मास्यात्मने मध्यमाभ्यां नमः। निरूढपशुबन्धात्मने अनामिकाभ्यां नमः। ज्योतिष्टोमात्मने कनिष्ठिकाभ्यां नमः। सर्वऋत्वात्मने करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः।

॥अङ्गन्यासः॥

अग्निहोत्रात्मने हृदयाय नमः। दर्शपूर्णमासात्मने शिरसे स्वाहा। चातुर्मास्यात्मने शिखाये वषट्। निरूढपशुबन्धात्मने कवचाय हुं। ज्योतिष्टोमात्मने नेत्रत्रयाय वौषट्। सर्वक्रत्वात्मने अस्त्राय फट्। भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः।

॥ध्यानम्॥

आपाताल-नभः-स्थलान्त-भुवन-ब्रह्माण्डमाविस्फुरत् ज्योतिः स्फाटिक-लिङ्ग-मौलि-विलसत्-पूर्णेन्दु-वान्तामृतैः। अस्तोकाप्नुतमेकमीशमनिशं रुद्रानुवाकान् जपन् ध्यायेदीप्सितसिद्धये ध्रुवपदं विप्रोऽभिषिश्चेच्छिवम्॥ ब्रह्माण्ड-व्याप्त-देहा भिसत-हिमरुचा भासमाना भुजङ्गः कण्ठे कालाः कपर्दा-कलित-शशि-कलाश्चण्ड-कोदण्ड-हस्ताः। त्र्यक्षा रुद्राक्षमालाः प्रकटित-विभवाः शाम्भवा मूर्तिभेदाः

रुद्राः श्रीरुद्रसूक्त-प्रकटित-विभवा नः प्रयच्छन्तु सौख्यम्॥ ॥पञ्चपूजा॥

लं पृथिव्यात्मने गन्धं समर्पयामि। हं आकाशात्मने पूष्पैः पूजयामि। यं वाय्वात्मने धूपमाघ्रापयामि। रं अग्र्यात्मने दीपं दर्शयामि। वं अमृतात्मने अमृतं महानैवेद्यं निवेदयामि। सं सर्वात्मने सर्वोपचारपूजां समर्पयामि।

ॐ गृणानां त्वा गृणपंति १ हवामहे कविं कविानामुंप्मश्रंवस्तमम्। ज्येष्ठराज्ं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत् आ नेः शृण्वत्रूतिभिः सीद् सादेनम्॥

ॐ महागणपतये नमः॥

शं चं में मयंश्व में प्रियं चं मेऽनुकामश्चं में कामंश्व में सौमन्सश्चं में भूद्रं चं में श्रेयंश्व में वस्यंश्व में यशंश्व में भगंश्व में द्रविणं च में यन्ता चं में धूर्ता चं में क्षेमंश्व में धृतिंश्व में विश्वं च में महंश्व में सुविचं में ज्ञात्रं च में सूर्श्व में प्रसूर्श्व में सीरं च में लयश्चं म ऋतं चं मेऽनृतं च मेऽयुक्ष्मं च मेऽनांमयच में जीवातुंश्व में दीर्घायुत्वं चं मेऽनिमृतं च मेऽभंयं च मे सुगं चं मे शयंनं च मे सूषा चं मे सुदिनं च मे॥३॥ ॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ रुद्रप्रश्नः ॥

ॐ नमो भगवते रुद्राय॥ नमस्ते रुद्र मन्यवं उतो तु इषंवे नमः। नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः॥ या त इषुः शिवतंमा शिवं बभूवं ते धनुं। शिवा शंरव्यां या तव तयां नो रुद्र मृडय॥ या ते रुद्र शिवा तुनूरघोराऽपांपकाशिनी। तयां नस्तनुवा शन्तंमया गिरिंशन्ताभिचांकशीहि॥ यामिषुं गिरिशन्त हस्ते बिभर्ष्यस्तवे। शिवां गिरित्र तां कुरु मा हि ईसीः पुरुषं जगत्॥ शिवेन वर्चसा त्वा गिरिशाच्छांवदामसि। यथां नः सर्वमिञ्जगंदयक्ष्म र सुमना असंत्॥ अध्यवीचदिधवृक्ता प्रंथमो दैव्यों भिषक्। अही ईश्व सर्वां अम्भयन्त्सर्वांश्च यातुधान्यः॥ असौ यस्ताम्रो अरुण उत बुभुः सुमङ्गलः। ये चेमा र रुद्रा अभितों दिक्षु श्रिताः संहस्रशोऽवैषा र हेर्ड ईमहे॥ असौ योंऽवसर्पति नीलंग्रीवो विलोहितः। उतैनं गोपा अंदश्त्रृदंशत्रुदहार्यः॥ उतेनं विश्वां भूतानि स दृष्टो मृंडयाति नः। नमों अस्तु नीलंग्रीवाय सहस्राक्षायं मीढुषे॥ अथो ये अस्य सत्वानोऽहं तेभ्योऽकरं नमंः। प्र मुंश्र धन्वंनस्त्वमुभयोरार्त्नियोर्ज्याम्॥ याश्चं ते हस्त इषंवः परा ता भंगवो वप। अवतत्य धनुस्त्वः सहंस्राक्ष शतेषुधे॥ निशीर्यं शल्यानां मुखां शिवो नः सुमनां भव। विज्यं धनुः कपिर्दिनो विशंल्यो बाणवाः उत्त॥ अनेशन्नस्येषंव आभुरंस्य निष्क्षिः। या ते हेतिमीं दुष्टम् हस्ते बभूवं ते धनुः॥ तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमयक्ष्मया परिंब्युजा नमंस्ते अस्त्वायुंधायानांतताय धृष्णवे॥ उभाभ्यांमुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वंने। परिं ते धन्वंनो हेतिर्स्मान्वृंणक्तु विश्वतः॥ अथो य इंषुधिस्तव्ऽऽरे अस्मन्नि धेहि तम्॥१॥

[नर्मस्ते अस्तु भगवन् विश्वेश्वरायं महादेवायं त्र्यम्बकायं त्रिपुरान्तकायं त्रिका[ला]ग्निकालायं कालाग्निरुद्रायं नीलकुण्ठायं मृत्युञ्जयायं सर्वेश्वरायं सदाशिवायं श्रीमन्महादेवाय् नर्मः॥]

नमो हिरंण्यबाहवे सेनान्ये दिशां च पत्ये नमो नमो वृक्षेभ्यो हिरंकेशेभ्यः पशूनां पत्ये नमो नमेः सस्पिक्षंराय त्विषीमते पथीनां पत्ये नमो नमो बस्नुशायं विव्याधिनेऽन्नांनां पत्ये नमो नमो हिरंकेशायोपवीतिने पुष्टानां पत्ये नमो नमो भवस्यं हेत्ये जगतां पत्ये नमो नमो रुद्रायांतताविने क्षेत्राणां पत्ये नमो नमो स्वायाहंन्त्याय वनांनां पत्ये नमो नमो रोहिताय स्थपत्ये वृक्षाणां पत्ये नमो नमो नमो नमो रोहिताय स्थपत्ये वृक्षाणां पत्ये नमो नमो नमो

मित्रिणे वाणिजाय कक्षांणां पतंये नमो नमों भुवन्तयें वारिवस्कृतायौषंधीनां पतंये नमो नमं उचैर्घोषायाऋन्दयंते पत्तीनां पतंये नमो नमंः कृत्स्नवीताय धावंते सत्वंनां पतंये नमंः॥२॥

नमं आव्याधिनींभ्यो विविध्यंन्तीभ्यश्च वो नमो नम् उगंणाभ्यस्तृ हतीभ्यंश्च वो नमो नमो गृत्सेभ्यो गृत्सपंतिभ्यश्च वो नमो नमो ब्रातेंभ्यो ब्रातंपतिभ्यश्च वो नमो नमों गुणेभ्यो गुणपंतिभ्यश्च वो नमो नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो नमो महन्नाः, क्षुष्ठकेभ्यश्च वो नमो नमो रथेभ्यो रथंपितभ्यश्च वो नमो नमः सेनाभ्यः सेनानिभ्यश्च वो नमो नमः सेनाभ्यः सेनानिभ्यश्च वो नमो नमः, क्षत्तभ्यः सङ्ग्रहीतृभ्यश्च वो नमो नम्स्तक्षंभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमो नमः कुलालेभ्यः कर्मार्रभ्यश्च वो नमो नमः पुञ्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यश्च वो नमो नमं इषुकृन्धो धन्वकृन्धश्च वो नमो नमो मृग्युभ्यः श्वनिभ्यश्च वो नमो नमः श्वभ्यः श्वपंतिभ्यश्च वो नमः॥४॥ नमो भ्वायं च रुद्रायं च नमः श्वर्षयं च पशुपतंये च नमो नीलंग्रीवाय च शितिकण्ठांय च नमः कप्रदिने च व्यंप्तकेशाय च नमः सहस्राक्षायं च श्रातधन्वने च नमो गिरिशायं च

नीलंग्रीवाय च शितिकण्ठांय च नमः कपिदिने च व्यंप्तकेशाय च नमः सहस्राक्षायं च शतधंन्वने च नमों गिरिशायं च शिपिविष्टायं च नमों मीदुष्टंमाय चेषुंमते च नमों हुस्वायं च वामनायं च नमों बृहते च वर्षीयसे च नमों वृद्धायं च संवृध्वंने च नमो अग्नियाय च प्रथमायं च नमं आशवं चाजिरायं च नमः शीघ्रियाय च शीभ्याय च नमं ऊर्म्याय चावस्वन्याय च नमः स्रोत्स्याय च द्वीप्यांय च॥५॥

नमों ज्येष्ठायं च किन्षायं च नमः पूर्वजायं चापरजायं च नमों मध्यमायं चापगुल्भायं च नमों जघन्यांय च बुिधंयाय च नमः सोभ्यांय च प्रतिसूर्याय च नमो याम्यांय च क्षेम्यांय च नमं उर्वर्याय च खल्यांय च नमः श्लोक्यांय चावसान्यांय च नमो वन्यांय च कक्ष्यांय च नमः श्रवायं च प्रतिश्रवायं च नमं आशुषेणाय चाशुरंथाय च नमः शूरांय चावभिन्दते च नमों वर्मिणें च वरूथिनें च नमों बिल्मिनें च कव्चिनें च नमेः श्रुतायं च श्रुतसेनायं च॥६॥

नमों दुन्दुभ्यांय चऽऽहन्न्यांय च नमों धृष्णवें च प्रमृशायं च नमों दूतायं च प्रहिताय च नमों निष्क्षिणें चेषुधिमतें च नमंस्तीक्ष्णेषंवे चऽऽयुधिनें च नमेः स्वायुधायं च सुधन्वंने च नमः सुत्यांय च पथ्यांय च नमेः काट्यांय च नीप्यांय च नमः सूद्यांय च सर्स्यांय च नमों नाद्यायं च वैशन्तायं च नमः कूप्यांय चावट्यांय च नमो वर्ष्यांय चावर्ष्यायं च नमों मेघ्यांय च विद्युत्यांय च नमें ईिंध्रयांय चऽऽतप्यांय च नमो वात्यांय च रेष्मियाय च नमों वास्त्व्यांय च वास्तुपायं च॥७॥

नमः सोमाय च रुद्रायं च नमंस्ताम्रायं चारुणायं च नमंः शङ्कायं च पशुपतंये च नमं उग्रायं च भीमायं च नमों अग्रेवधायं च दरेवधायं च नमों हुन्ने च हनीयसे च नमों वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो नमस्ताराय नमः शम्भवं च मयोभवं च नमः शङ्करायं च मयस्करायं च नमः शिवायं च शिवतंराय च नम्स्तीर्थ्याय च कूल्याय च नमः पार्याय चावार्याय च नमः प्रतरंणाय चोत्तरंणाय च नमं आतार्याय चऽऽलाद्यांय च नमः शष्यांय च फेन्यांय च नमः सिक्त्यांय च प्रवाह्यांय च नमः शष्यांय च फेन्यांय च नमः सिक्त्यांय च प्रवाह्यांय

च॥८॥

नमं इिष्णांय च प्रपृथ्यांय च नमः किरशिलायं च क्षयंणाय च नमः कपिदिनं च पुल्स्तयं च नमो गोष्ठांय च गृह्यांय च नम्स्तल्प्यांय च गेह्यांय च नमः काट्यांय च गहरेष्ठायं च नमो हृद्य्यांय च निवेष्यांय च नमः पारस्व्यांय च रजस्यांय च नमः शुष्क्यांय च हिर्त्यांय च नमो लोप्यांय चोल्प्यांय च नमं ऊर्व्याय च सूर्म्याय च नमः पृण्यांय च पर्णशृद्यांय च नमो ऽपगुरमाणाय चाभिघृते च नमं आख्खिदते च प्रिख्खिदते च नमो वः किरिकेभ्यो देवाना ह हृदयेभ्यो नमो विक्षीणकेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो नमं आनिरहतेभ्यो नमं आमीवत्केभ्यः॥९॥

द्रापे अन्धंसस्पते दिरंद्रज्ञीलंलोहित। एषां पुरुषाणामेषां पंशूनां मा भेर्माऽरो मो एषां किं चनऽऽमंमत्॥ या तें रुद्र शिवा तनः शिवा विश्वाहंभेषजी। शिवा रुद्रस्यं भेषजी तयां नो मृड जीवसें॥ इमा रुद्रायं तवसें कपिर्दिनें क्षयद्वीराय प्रभंरामहे मृतिम्॥ यथां नः शमसंद्विपदे चतुंष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामें अस्मिन्ननांतुरम्॥ मृडा नों रुद्रोत नो मयंस्कृधि क्षयद्वीराय नमंसा विधेम ते। यच्छं च योश्च मनुंरायजे पिता तदंश्याम् तवं रुद्र प्रणीतौ॥ मा नों मृहान्तंमुत मा नों अर्भकं मा न उक्षन्तमुत मा नं उिष्ठातम्। मा नों वधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नंस्तनुवों रुद्र रीरिषः॥

मा नंस्तोके तनये मा न आयुंषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः। वीरान्मा नो रुद्र भामितो वंधीर्हिवष्मंन्तो नमंसा विधेम ते॥ आरात्तें गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय सुम्रम्स्मे ते अस्तु। रक्षां च नो अधि च देव ब्रूह्मधां च नः शर्म यच्छ द्विबर्हांः॥ स्तुहि श्रुतं गर्त्सदं युवानं मृगं न भीमम्पहलुमुग्रम्। मृडा जैरित्रे रेद्र स्तर्वानो अन्यं तें अस्मन्नि वंपन्तु सेनाः॥ परिणो रुद्रस्यं हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्यं दुर्मृतिरंघायोः। अवं स्थिरा मुघवंद्र्यस्तनुष्व मीढ्वंस्तोकाय तनयाय मृडय॥ मीढुंष्टम् शिवंतम शिवो नंः सुमनां भव। परमे वृक्ष आयुंधं निधाय कृत्तिं वसान आ चंरु पिनांकुं बिभ्रदा गंहि॥ विकिरिद विलोहित नर्मस्ते अस्तु भगवः। यास्ते सहस्र हेतयोऽन्यमस्मन्नि वंपन्तु ताः॥ सहस्राणि सहस्रधा बांहुवोस्तवं हेतयः। तासामीशांनो भगवः पराचीना मुखां कृधि॥१०॥

सहस्रांणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याँम्। तेषा रे सहस्रयोजनेऽव धन्वांनि तन्मसि॥ अस्मिन् महत्यंर्णवेंऽन्तरिक्षे भवा अधि॥ नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः, क्षंमाचराः॥ नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवर् रुद्रा उपंश्रिताः॥ ये वृक्षेषुं सस्पिञ्जरा नीलंग्रीवा विलोहिताः॥ ये भूतानामधिपतयो विशिखासं कप्रदिनंः॥ ये अन्नेषु विविध्यंन्ति पानेषु पिबंतो जनान्॥ ये पृथां पंथिरक्षंय ऐलबृदा यृव्युधंः॥ ये तीर्थानि

प्रचरंन्ति सृकावंन्तो निषङ्गिणंः॥ य एतावंन्तश्च भूया र सश्च दिशों रुद्रा विंतस्थिरे॥ तेषा र सहस्रयोजनेऽव धन्वांनि तन्मसि॥ नमों रुद्रेभ्यो ये पृंथिव्यां येंऽन्तरिक्षे ये दिवि येषामत्रुं वातों वर्षमिषंवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दशं दक्षिणा दशं प्रतीचीर्दशोदींचीर्दशोध्वांस्तेभ्यो नम्स्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्चं नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि॥११॥

[त्र्यंम्बकं यजामहे सुग्नियं पृष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमिव् बन्धनान्मृत्योर्मृक्षीय माऽमृतात्। यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओष्धीषु यो रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु॥ तमृष्टुहि यः स्विषुः सुधन्वा यो विश्वंस्य क्षयंति भेषजस्यं।

(ऋक्) यक्ष्वामहे सौमन्सायं रुद्रं नमोंभिर्देवमसुरं दुवस्य॥ अयं मे हस्तो भगवान्यं मे भगवत्तरः। अयं मै विश्वभैषजोऽयं शिवाभिमर्शनः॥

ये तें सहस्रंम्युतं पाशा मृत्यो मर्त्यांय हन्तंवे। तान् यज्ञस्यं मायया सर्वानवं यजामहे। मृत्यवे स्वाहां मृत्यवे स्वाहां॥ ओं नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्युंर्मे पाहि। प्राणानां ग्रन्थिरिस रुद्रो मां विशान्तकः। तेनान्नेनांप्यायस्व॥ नमो रुद्राय विष्णवे मृत्युंर्मे पाहि॥]

॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ चमकप्रश्नः॥

अग्नांविष्णू स्जोषंसेमा वंधन्तु वां गिरंः। द्युम्नैर्वाजेंभिरागंतम्॥ वार्जश्च मे प्रस्वश्चं मे प्रयंतिश्च मे प्रसिंतिश्च मे धीतिश्चं मे ऋतुंश्च मे स्वरंश्च मे श्लोकंश्च मे श्रावश्चं मे श्लुतिश्च मे ज्योतिश्च मे स्वरंश्च मे प्राणश्चं मेऽपानश्चं मे व्यानश्च मेऽसुंश्च मे चित्तं च म आधीतं च मे वाक्चं मे मनश्च मे चक्षुंश्च मे श्लोत्रं च मे दक्षंश्च मे बलं च म ओजंश्च मे सहंश्च म आयुंश्च मे ज्रा च म आत्मा च मे तन्श्चं मे शर्मं च मे वर्मं च मेऽङ्गिन च मेऽस्थानि च मे परूर्षि च मे शरीराणि च मे॥

यो देवानां प्रथमं पुरस्ताद्विश्वाधियों रुद्रो महर्षिः। हिर्ण्यगर्भं पंश्यत जायमान् स नो देवः शुभया स्मृत्याः संयुनक्तु॥

अनेन प्रथम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>महादेवः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥१॥

ज्यैष्ठमं च म् आधिपत्यं च मे मृन्युश्चं मे भामंश्च मेऽमंश्च मेऽम्मंश्च मे जेमा चं मे मिहुमा चं मे विर्मा चं मे प्रिथमा चं मे वृष्मा चं मे द्राघुया चं मे वृद्धं चं मे वृद्धिश्च मे सृत्यं चं मे श्रद्धा चं मे जगंच मे धनं च मे वशंश्च मे त्विषिश्च मे कीडा चं मे मोदंश्च मे जातं चं मे जिन्ष्यमाणं च मे सूक्तं चं मे स्कृतं चं मे वित्तं चं मे वेद्यं च मे भूतं चं मे भविष्यचं मे सुगं चं मे सुपथं च म ऋद्धं चं म ऋद्धिंश्च मे कृतं चं मे कृतिंश्च मे मृतिश्चं मे सुमृतिश्चं मे॥

यस्मात्परं नापंरमस्ति किश्चिद्यस्मान्नाणीयो न ज्यायौस्ति किश्चित्।

वृक्ष इंव स्तब्धो दिवि तिष्ठत्येकस्तेनेदं पूर्णं पुरुषेण सर्वम्॥ अनेन द्वितीय-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः शिवः सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥२॥

शं चं में मयंश्च में प्रियं चं मेऽनुकामश्चं में कामंश्च में सौमन्सश्चं में भूद्रं चं में श्रेयंश्च में वस्यंश्च में यशंश्च में भगंश्च में द्रविणं च में यन्ता चं में धूर्ता चं में क्षेमंश्च में धृतिश्च में विश्वं च में महंश्च में स्विचं में ज्ञात्रं च में सूर्श्च में प्रसूश्चं में सीरं च में लयश्चं म ऋतं चं मेऽमृतं च मेऽय्क्ष्मं च मेऽनामयच में जीवातुंश्च में दीर्घायुत्वं चं मेऽनिमृत्रं च मेऽभंयं च में सुगं चं में शयंनं च में सूषा चं में सुदिनं च मे॥

न कर्मणा न प्रजया धर्नेन त्यागेनैके अमृत्त्वमांन्शुः। परेण नाकं निहितं गुहांयां विभ्राजंदेतद्यतंयो विशन्तिं॥ अनेन तृतीय-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः श्री रुद्रः सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥३॥ ऊर्क मे सूनृतां च मे पयंश्व मे रसंश्व मे घृतं चं मे मधुं च मे सिथिश्व मे सिपीतिश्व मे कृषिश्वं मे वृष्टिश्व मे जैत्रं च म औद्धिंद्यं च मे रियश्वं मे रायंश्व मे पूष्टं चं मे पृष्टिश्व मे विभ चं मे प्रभ चं मे बहु चं मे भूयंश्व मे पूर्णं चं मे पूर्णतंरं च मेऽक्षितिश्व मे कूयंवाश्व मेऽत्रं च मेऽक्षंच मे ब्रीह्यंश्व मे यवांश्व मे माषांश्व मे तिलांश्व मे मुद्राश्वं मे खुल्वांश्व मे गोधूमांश्व मे मुसुरांश्व मे प्रियङ्गंवश्व मेऽणंवश्व मे श्यामकांश्व मे नीवारांश्व मे॥

वेदान्तिविज्ञान्सिनिश्चितार्थाः सन्त्यांस योगाद्यतंयः शुद्धसत्त्वाः। ते ब्रह्मलोके तु परान्तकाले परामृतात्परिमुच्यन्ति सर्वे॥ अनेन चतुर्थ-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः शङ्करः सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥४॥

अश्मां च में मृत्तिका च में गिरयंश्च में पर्वताश्च में सिकंताश्च में वनस्पतंयश्च में हिरंण्यं च में ऽयंश्च में सीसं च में त्रपृश्च में श्यामं चं में लोहं चं में ऽग्निश्चं में आपंश्च में वीरुधंश्च म ओषंधयश्च में कृष्टपच्यं चं में ऽकृष्टपच्यं चं में ग्राम्याश्चं में प्शवं आर्ण्याश्चं युज्ञेनं कल्पन्तां वित्तं चं में वित्तिश्च में भूतं चं में भूतिश्च में वस्तुं च में वस्तिश्चं में कर्म च में शक्तिश्च में ऽर्थश्च म एमंश्च म इतिश्च में गितिश्च मे॥ दहं विपापं प्रमें ऽश्मभूतं यत्पुंण्डरीकं पुरमध्यस् स्थम्। तृत्रापि दहं गुगनं विशोकस्तस्मिन् यदन्तस्तदुपांसितव्यम्॥ अनेन पश्चम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>नीललोहितः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥५॥

अग्निश्चं म् इन्द्रंश्च मे सोमंश्च म् इन्द्रंश्च मे सिवता चं म् इन्द्रंश्च मे सरंस्वती च म् इन्द्रंश्च मे पूषा चं म् इन्द्रंश्च मे बृह्स्पतिश्च म् इन्द्रंश्च मे मित्रश्चं म् इन्द्रंश्च मे वरुणश्च म् इन्द्रंश्च मे त्वष्टां च म् इन्द्रंश्च मे धाता चं म् इन्द्रंश्च मे विष्णुंश्च म् इन्द्रंश्च मेऽिश्वनौं च म् इन्द्रंश्च मे म्रुतंश्च म् इन्द्रंश्च मे विश्वं च मे देवा इन्द्रंश्च मे पृथिवी चं म् इन्द्रंश्च मे प्रन्तिश्चं च म् इन्द्रंश्च मे प्रजापंतिश्च म् इन्द्रंश्च मे॥ इन्द्रंश्च मे मूर्धा चं म् इन्द्रंश्च मे प्रजापंतिश्च म् इन्द्रंश्च मे॥

यो वेदादौ स्वंरः प्रोक्तो वेदान्ते च प्रतिष्ठितः। तस्यं प्रकृतिंकीन्स्य यः परंः स मृहेश्वंरः॥ अनेन षष्ठम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>ईशानः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥६॥

अर्शुश्चं मे र्शिमश्च मेऽदाँभ्यश्च मेऽधिंपतिश्च म उपार्शुश्चं मेऽन्तर्यामश्चं म ऐन्द्रवायवश्चं मे मैत्रावरुणश्चं म आश्विनश्चं मे प्रतिप्रस्थानंश्च मे शुक्तश्चं मे मुन्थी च म आग्रयणश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे ध्रुवश्चं मे वैश्वानुरश्चं म ऋतुग्रहाश्चं मेऽतिग्राह्यांश्च म ऐन्द्राग्नश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे मरुत्वृतीयांश्च मे माहेन्द्रश्चं म आदित्यश्चं मे सावित्रश्चं मे सारस्वृतश्चं मे पौष्णश्चं मे पात्नीवृतर्श्व मे हारियोजनश्च मे॥

सुद्योजातं प्रंपद्यामि सुद्योजाताय वै नमो नर्मः। भवे भवे नाति भवे भवस्व माम्। भवोद्भवाय नर्मः॥ अनेन सप्तम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>विजयः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥७॥

इध्मश्चं मे बर्हिश्चं मे वेदिश्च मे धिष्णियाश्च मे सुचंश्च मे चमसाश्चं मे ग्रावाणश्च मे स्वरंवश्च म उपर्वाश्चं मेऽधिषवंणे च मे द्रोणकलृशश्चं मे वायव्यांनि च मे पूत्भृचं म आधवनीयश्च म आग्नींग्नं च मे हिव्धांनं च मे गृहाश्चं मे सदंश्च मे पुरोडाशांश्च मे पचताश्चं मेऽवभृथश्चं मे स्वगाकारश्चं मे॥

वामदेवाय नमों ज्येष्ठाय नमेः श्रेष्ठाय नमों रुद्राय नमः कालाय नमः कलंविकरणाय नमो बलंविकरणाय नमो बलाय नमो बलंप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमो मुनोन्मनाय नमः॥

अनेन अष्टम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>भीमः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥८॥

अग्निश्चं मे घर्मश्चं मेऽर्कश्चं मे सूर्यश्च मे प्राणश्चं मेऽश्वमेधश्चं मे पृथिवी च मेऽदितिश्च मे दितिश्च मे द्यौश्चं मे शक्वंरीरङ्गुलंयो दिशंश्च मे यज्ञेनं कल्पन्तामृश्चं मे सामं च मे स्तोमंश्च मे यज्ञंश्च मे दीक्षा चं मे तपंश्च म ऋतुश्चं मे वृतं चं

मेऽहोरात्रयों वृष्ट्या बृंहद्रथन्तरे चं मे युज्ञेनं कल्पेताम्॥ अघोरें भ्योऽथ घोरें भ्यो घोरघोरं तरेभ्यः। सर्वें भ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥ अनेन नवम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः देवदेवः सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥९॥

गर्भांश्व मे वृत्सार्श्व मे त्र्यविश्व मे त्र्यवी चं मे दित्यवार्च मे दित्यौही चं मे पश्चाविश्व मे पश्चावी चं मे त्रिवृत्सर्श्व मे त्रिवृत्सा चं मे तुर्यवार्च मे तुर्यौही चं मे पष्ठवार्च मे पष्ठौही चं म उक्षा चं मे वृशा चं म ऋष्भश्च मे वृहर्च मेऽनृङ्वां चं मे धेनुश्च म आयुर्यज्ञेनं कल्पतां प्राणो यज्ञेनं कल्पतामपानो यज्ञेनं कल्पतां व्यानो यज्ञेनं कल्पतां चक्षुंर्यज्ञेनं कल्पता्ड् श्रोत्रं यज्ञेनं कल्पतां मनो यज्ञेनं कल्पतां वाग्यज्ञेनं कल्पतामात्मा यज्ञेनं कल्पतां यज्ञोनं कल्पतां यज्ञोनं कल्पतामात्मा यज्ञेनं कल्पतां यज्ञोनं कल्पतां यज्ञोनं कल्पतामात्मा यज्ञेनं कल्पतां यज्ञो यज्ञेनं कल्पताम्॥

तत्पुरुषाय विद्महें महादेवायं धीमहि। तन्नों रुद्रः प्रचोदयाँत्॥ अनेन दशम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>भवोद्भवः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥१०॥

एकां च मे तिस्रश्चं मे पश्चं च मे स्प्त चं मे नवं च म् एकांदश च मे त्रयोंदश च मे पश्चंदश च मे स्प्तदंश च मे नवंदश च म् एकंविश्शतिश्च मे त्रयोंविश्शतिश्च मे पश्चंविश्शतिश्च मे स्प्तविश्शतिश्च मे नवंविश्शतिश्च म् एकंतिश्शच मे त्रयंस्त्रिश्शच मे चतंस्रश्च मेऽष्टौ चं मे द्वादंश च में षोडंश च में विश्शतिश्चं में चतुंविंश्यतिश्च में उष्टाविश्यतिश्च में द्वात्रिश्यच में षिट्गश्यच में चत्वारिश्यचं में चतुंश्चत्वारिश्यच में उष्टाचंत्वारिश्यच में वाजंश्च प्रस्वश्चांपिजश्च ऋतुंश्च सुवंश्च मूर्धा च व्यिश्रंयश्चान्त्यायनश्चान्त्यंश्च भौवनश्च भुवंनश्चाधिपतिश्च॥

ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणो-ऽधिपतिर्ब्रह्मां शिवो में अस्तु सदाशिवोम्॥

अनेन एकादश-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>आदित्यात्मकः श्री रुद्रः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥११॥

[इडां देवहूर्मनुंर्यज्ञनीर्बृह्स्पतिंरुक्थाम्दानिं शश्सिष्द्विश्वेंदेवाः सूँक्तवाचः पृथिवि मात्मां मां हिश्सीर्मधुं मनिष्ये मधुं जनिष्ये मधुं विद्यामि मधुं विद्यामि मधुंमतीं देवेभ्यो वाचंमुद्यासश् शुश्रूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मां देवा अवन्तु शोभाये पितरोऽनुंमदन्तु॥]

॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ रुद्रपद्पाठः॥

ॐ। गुणानांम्। त्वा। गुणपंतिमितिं गुण-पतिम्। हुवामहे। कविम्। कवीनाम्। उपमश्रंवस्तम्मित्युपमश्रंवः-तुमम्॥ ज्येष्ठराजमितिं ज्येष्ठ-राजम्। ब्रह्मणाम्। ब्रह्मणः। पते। एतिं। नुः। शृण्वन्। ऊतिभिरित्यूति-भिः। सीद्। सादंनम्॥

नमंः। ते। रुद्र। मृन्यवें। उतो। ते। इषंवे। नमंः॥ नमंः। ते। अस्तु। धन्वंने। बाहुभ्यामितिं बाहु-भ्याम्। उत। ते। नमंः॥ या। ते। इषुंः। शिवत्मेतिं शिव-त्मा। शिवम्। बुभूवं। ते। धनुंः॥ शिवा। शर्व्यां। या। तवं। तयां। नः। रुद्र। मृड्य॥ या। ते। रुद्र। शिवा। त्नूः। अधीरा। अपापकाशिनीत्यपाप-काशिनी॥ तयां। नः। तनुवां। शन्तंम्येति शम्-त्मया। गिरिशन्तेति गिरि-शन्त। अभीतिं। चाकुशीहि॥ याम्। इषुम्ं। गिरिशन्तेतिं गिरि-शन्त। हस्तें।(१)

बिर्मर्षि। अस्तंवे॥ शिवाम्। गिरित्रेतिं गिरि-त्र्। ताम्। कुरु। मा। हिर्माः। पुरुषम्। जगंत्॥ शिवेनं। वर्चसा। त्वा। गिरिशं। अच्छां। वदामसि॥ यथां। नः। सर्वमं। इत्। जगंत्। अयक्ष्मम्। सुमना इतिं सु-मनाः । असंत्॥ अधीतिं। अवोचत्। अधिवक्तेत्यंधि-वक्ता। प्रथमः। दैव्यः। भिषक्॥ अहीन्ं। च। सर्वानं। जम्भयन्ं। सर्वाः। च। यातुधान्यं इतिं यातु-धान्यः॥ असौ। यः। ताम्रः। अरुणः। उत। बुगुः। सुमङ्गल इतिं सु-मङ्गलंः॥ ये। च। इमाम्। रुद्राः। अभितः। दिक्षु।(२)

श्रिताः। सहस्रश इति सहस्र-शः। अवेति। एषाम्। हेर्डः। ईमहे॥ असौ। यः। अवसर्पतित्यंव-सर्पति। नीलंग्रीव इति नीलं-ग्रीवः। विलोहित इति वि-लोहितः॥ उत। एनम्। गोपा इति गो-पाः। अदृश्न्। अदृशन्। उदृहार्यं इत्युंद-हार्यः॥ उत। एनम्। विश्वां। भूतानि। सः। दृष्टः। मृड्याति। नः॥ नर्मः। अस्तु। नीलंग्रीवायिति नीलं-ग्रीवाय। सहस्राक्षायिति सहस्र-अक्षायं। मीढुषे॥ अथो इति। ये। अस्य। सत्वांनः। अहम्। तेभ्यः। अकर्म्। नर्मः॥ प्रेति। मुश्र्। धन्वंनः। त्वम्। उभयोः। आर्त्रियोः। ज्याम्॥ याः। च। ते। हस्तैं। इषंवः।(३)

परेति। ताः। भगव इति भग-वः। वपु॥ अवृतत्येत्यंव-तत्यं। धनुंः। त्वम्। सहंस्राक्षेति सहंस्र-अक्ष। शतंषुध इति शतं-इषुधे॥ निशीर्येति नि-शीर्य। शल्यानांम्। मुखां। शिवः। नः। सुमना इति सु-मनाः। भवा विज्यमिति वि-ज्यम्। धनुः। कपर्दिनंः। विशंल्य इति वि-शल्यः। बाणवानिति बाणं-वान्। उत॥ अनेशन्।अस्य। इषंवः। आभुः। अस्य। निषङ्गर्थिः॥ या। ते। हेतिः। मीढुष्टमेतिं मीढुः-तम। हस्तैं। बभूवं। ते। धनुंः॥ तया। अस्मान्। विश्वतंः। त्वम्। अयक्ष्मया। परीति। भुज्॥ नमंः। ते। अस्तु। आयुंधाय। अनाततायेत्यनां-तताय। धृष्णवे॥ उभाभ्याम्। उता ते। नमः। बाहुभ्यामितिं बाहु-भ्याम्। तर्व। धन्वने॥ परीति। ते। धन्वनः। हेतिः। अस्मान्। वृण्क्तु। विश्वतं:॥ अथो इति। यः। इषुधिरितींषु-धिः। तवं।

नमंः। हिरंण्यबाहव इति हिरंण्य-बाह्वे। सेनान्यं इति सेना-न्यें। **दिशाम्। च। पत्ये। नमंः। नमंः। वृक्षेभ्यंः। हिरंकेशेभ्य इति हिरं-केशेभ्यः। पश्नाम्। पत्ये। नमंः। नमंः। सस्पिअंराय। त्विषीमत इति त्विषी-मते। पृथीनाम्। पत्ये। नमंः। नमंः। ब्रुशायं। विव्याधिन इति वि-व्याधिनें। अन्नांनाम्। पत्ये। नमंः। नमंः। नमंः। हिरंकेशायिति हिरं-केशाय। उपवीतिन इत्यंप-वीतिनें। पृष्टानांम्। पत्ये। नमंः। नमंः। भवस्यं। हेत्ये। जगंताम्। पत्ये। नमंः। नमंः। स्द्रायं। आत्ताविन इत्यां-त्ताविनें। क्षेत्रांणाम्। पत्ये। नमंः। नमंः। सूतायं। अहंन्त्याय। वनांनाम्। पत्ये। नमंः। नमंः। स्तायं। अहंन्त्याय। वनांनाम्। पत्ये। नमंः। नमंः। (५)

रोहिताय। स्थपतंथे। वृक्षाणाँम्। पतंथे। नमंः। नमंः। मुत्रिणें। वाणिजायं। कक्षांणाम्। पतंथे। नमंः। नमंः। भुवन्तयें। वारिवस्कृतायेतिं वारिवः-कृतायं। ओषंधीनाम्। पतंथे। नमंः। नमंः। उचैर्घोषायेत्युचैः-घोषाय। आक्रन्दयंत इत्यां-कृत्स्र-वीतायं। धावंते। सत्वंनाम्। पतंथे। नमंः। कृत्स्रवीतायेतिं कृत्स्र-वीतायं। धावंते। सत्वंनाम्। पतंथे। नमंः॥(६)

नमंः। सहंमानाय। निव्याधिन् इतिं नि-व्याधिनें। आव्याधिनींनामित्यां-व्याधिनींनाम्। पत्ये। नमंः। नमंः। क्कुभायं। निष्क्षिण् इतिं नि-स्क्षिनें। स्तेनानांम्। पत्ये। नमंः। नमंः। नमंः। नमंः। निष्क्षिण् इतिं नि-स्क्षिनें। इषुधिमत् इतींषुधि-मतें। तस्कंराणाम्। पत्ये। नमंः। नमंः। वश्चंते। पृरिवश्चंत्

इति परि-वश्चते। स्तायूनाम्। पत्तये। नर्मः। नर्मः। निचेरव् इति नि-चेरवें। परिचरायेति परि-चरायं। अरंण्यानाम्। पत्तये। नर्मः। नर्मः। सृकाविभ्य इति सृकावि-भ्यः। जिघार्षसद्भ्य इति जिघार्षसत्-भ्यः। मृष्णताम्। पत्तये। नर्मः। नर्मः। असिमद्भ्य इत्यंसिमत्-भ्यः। नक्तम्। चरद्भ्य इति चर्तत्-भ्यः। प्रकुन्तानामिति प्र-कुन्तानाम्। पत्तये। नर्मः। नर्मः। उष्णीषिणें। गिरिचरायेति गिरि-चरायं। कुलुश्चानाम्। पत्तये। नर्मः। नर्मः।(७)

इषुंमद्र्य इतीषुंमत्-भ्यः। धन्वाविभ्य इति धन्वावि-भ्यः। च। वः। नमः। नमः। आतुन्वानेभ्य इत्यां-तुन्वानेभ्यः। प्रतिदर्धानेभ्य इति प्रति-दर्धानेभ्यः। च। वः। नमः। नमः। आयच्छंद्र्य इत्यायच्छंत्-भ्यः। विसृजद्र्य इति विसृजत्-भ्यः। च। वः। नमः। नमः। अस्यद्र्य इत्यस्यंत्-भ्यः। विध्यंद्र्य इति विध्यंत-भ्यः। च। वः। नमः। नमः।आसीनेभ्यः। शयानेभ्यः। च। वः। नमः। नमः। स्वपद्र्य इति स्वपत्-भ्यः। जाग्रंद्र्य इति जाग्रंत्-भ्यः। च। वः। नमः। नमः। तिष्ठंद्र्य इति तिष्ठंत्- भ्यः। धावंद्र्य इति धावंत्-भ्यः। च। वः। नमः। नमः। स्भाभ्यः। स्भापंतिभ्य इति स्भापंति-भ्यः। च। वः। नमः। नमः। अश्वंभ्यः। अश्वंपतिभ्य इत्यश्वंपति-भ्यः। च। वः। नमः॥(८)

नमंः। आव्याधिनीभ्य इत्यां-व्याधिनीभ्यः। विविध्यंन्तीभ्य

इति वि-विध्यन्तीभ्यः। च। वः। नमः। नमः। उगणाभ्यः। तृ क्ष्तिभ्यः। च। वः। नमः। नमः। गृत्सभ्यः। गृत्सपंतिभ्यः इति गृत्सपंति-भ्यः। च। वः। नमः। नमः। व्रातेभ्यः। व्रातंपितिभ्यः इति व्रातंपिति-भ्यः। च। वः। नमः। नमः। नमः। गणभ्यः। गणपंतिभ्यः इति गणपंति-भ्यः। च। वः। नमः। नमः। नमः। विरूपेभ्यः। विश्वरूपेभ्यः इति विश्व-रूपेभ्यः। च। वः। नमः। नमः। नमः। महन्त्रः इति महत्-भ्यः। क्षुष्लकेभ्यः। च। वः। नमः। नमः। नमः। रथिभ्यः इति रथि-भ्यः। अरथेभ्यः। च। वः। नमः। नमः। रथिभ्यः इति रथि-भ्यः। अरथेभ्यः। च। वः। नमः। नमः। रथिभ्यः। (९)

रथंपतिभ्य इति रथंपति-भ्यः। च। वः। नमः। नमः। सेनाभ्यः। सेनानिभ्य इति सेनानि-भ्यः। च। वः। नमः। नमः। क्षत्तृभ्य इति क्षतृ-भ्यः। सङ्गृहीतृभ्य इति सङ्ग्रहीतृ-भ्यः। च। वः। नमः। नमः। तक्षेभ्य इति तक्षं-भ्यः। रथकारेभ्य इति रथ-कारेभ्यः। च। वः। नमः। नमः। कुलालेभ्यः। कमरिभ्यः। च। वः। नमः। नमः। नमः। पुञ्जिष्टेभ्यः। निषादेभ्यः। च। वः। नमः। नमः। इषुकृज्य इति धन्वकृत्-भ्यः। च। वः। नमः। नमः। नमः। मृग्यभ्य इति मृग्यु-भ्यः। श्वनिभ्यः इति श्वनि-भ्यः। च। वः। नमः। च। वः। नमः। वः। नमः। नमः। नमः। नमः। नमः। नमः। नमः। वः। नमः। श्वभ्य इति श्वनिभ्यः। श्वपितिभ्यः। च। वः। नमः। नमः। श्वभ्यः। श्वति श्वपितिभ्यः। च। वः। नमः। श्वभ्यः। श्वति श्वपितिभ्यः। च। वः। नमः। श्वभ्यः। श्वति श्वपितिभ्यः। च। वः। नमः। श्वभ्यः। श्वति श्वपितभ्यः। च। वः। नमः। श्वभ्यः। श्वपितिभ्यः। श्वपितिभ्यः। च। वः। नमः॥(१०)

नर्मः। भवायं। च्। रुद्रायं। च्। नर्मः। श्वीयं। च्। पशुपतंये। च। नर्मः। नीलंग्रीवायेति नीलं-ग्रीवाय। च। शितिकण्ठायेतिं शिति-कण्ठांय। च। नमंः। कुप्रिनैं। च। व्युंप्तकेशायेति व्युंप्त-केशाय। च। नमंः। सहस्राक्षायेति सहस्र-अक्षायं। च। शृत्धंन्वन् इति शृत-धन्वने। च। नमंः। गिरिशायं। च। शिपिविष्टायेति शिपि-विष्टायं। च। नमंः। मीदुष्टंमायेति मीदुः-तमाय। च। इषुंमत् इतीषुं-मृते। च। नमंः। हुस्वायं। च। वामनायं। च। नमंः। बृहुते। च। वर्षीयसे। च। नमंः। वृद्धायं। च। संवृध्वंन इति सम्-वृध्वंने। च।(११)

नमंः। अग्नियाय। च। प्रथमायं। च। नमंः। आ्रावैं। च। अजिरायं। च। नमंः। शीघ्रियाय। च। शीभ्यांय। च। नमंः। ऊर्म्याय। च। अवस्वन्यांयेत्यंव-स्वन्यांय। च। नमंः। स्रोतस्याय। च। द्वीप्यांय। च॥(१२)

नर्मः। ज्येष्ठायं। च्। किनिष्ठायं। च्। नर्मः। पूर्वजायेति पूर्व-जायं। च्। अपुर्जायेत्यंपर-जायं। च्। नर्मः। मध्यमायं। च्। अपुर्गल्भायेत्यंप-गुल्भायं। च्। नर्मः। जुघ्न्यांय। च्। बुध्नियाय। च्। नर्मः। सोभ्यांय। च्। प्रतिसर्यायिति प्रति-सर्याय। च्। नर्मः। याम्यांय। च। क्षेम्यांय। च। नर्मः। उर्व्याय। च। खल्यांय। च। नर्मः। श्लोक्यांय। च। अवसान्यांयेत्यंव-सान्यांय। च। नर्मः। वन्यांय। च। कक्ष्यांय। च। नर्मः। श्लवायं। च। प्रतिश्रवायेति प्रति-श्रवायं। च।(१३)

नर्मः। आशुर्षेणायेत्याशु-सेनाय। च। आशुरंथायेत्याशु-र्थाय। च। नर्मः। शूरांय। च। अवभिन्दत इत्यंव-भिन्दते। च। नर्मः। वर्मिणै। च। वरूथिनै। च। नर्मः। बिल्मिनै। च। कवचिनै। च। नर्मः। श्रुतायं। च। श्रुतसेनायेति श्रुत-सेनायं। च॥(१४) नर्मः। दुन्दुभ्याय। च। आहनुन्यायेत्यां-हनुन्याय। च। नर्मः। धृष्णवैं। च। प्रमृशायेतिं प्र-मृशायं। च। नमंः। दूतायं। च। प्रहितायिति प्र-हिताय। च। नमः। निषङ्गिण इति नि-सङ्गिनै। च। इषुधिमत् इतीषुधि-मते"। च। नमंः। तीक्ष्णेषंव इति तीक्ष्ण-इषवे। च। आयुधिनैं। च। नर्मः। स्वायुधायेतिं सु-आयुधार्य। च। सुधन्वन इति सु-धन्वने। च। नर्मः। सुत्याय। च। पथ्याय। च। नमंः। काट्याय। च। नीप्याय। च। नमंः। सूद्याय। च। सरस्याय। च। नमः। नाद्याय। च। वैशन्ताय। च।(१५)

नमंः। कूप्याय। च। अवट्याय। च। नमंः। वर्ष्याय। च। अव्ष्याय। च। नमंः। वर्ष्याय। च। विद्युत्यायितिं वि-द्युत्याय। च। नमंः। ईप्रियाय। च। आतप्यायत्यां-तप्याय। च। नमंः। वात्याय। च। रेष्मियाय। च। नमंः। वास्त्व्याय। च। वास्तुपायितं वास्तु-पायं। च॥(१६)

नर्मः। सोर्माय। च। रुद्रायं। च। नर्मः। ताम्रायं। च। अरुणायं। च। नर्मः। शङ्गायं। च। पृशुपतंय इति पशु-पतंये। च। नर्मः। उग्रायं। च। भीमायं। च। नर्मः। अग्रेवधायेत्यंग्रे-वधायं। च। दूरेवधायेतिं दूरे-वधायं। च। नर्मः। हुन्ने। च। हनीयसे। च। नर्मः। वृक्षेभ्यः। हरिकेशेभ्य इति हरि-केशेभ्यः। नर्मः। तारायं। नर्मः। शम्भव इतिं शम्-भवें। च। मयोभव इतिं मयः-भवें। च। नर्मः। शृङ्करायेतिं शम्-करायं। च। मयस्करायेतिं मयः-करायं। च। नर्मः। शिवायं। च। शिवतंरायेतिं शिव-तराय। च।(१७)

नमंः। तीर्थ्याय। च्। कूल्यांय। च। नमंः। पार्याय। च। अवार्याय। च। नमंः। प्रतरंणायिति प्र-तरंणाय। च। उत्तरंणायेत्युंत्-तरंणाय। च। नमंः। आतार्यायेत्याँ-तार्याय। च। आलाद्यांयेत्याँ-लाद्यांय। च। नमंः। शष्य्याय। च। फेन्याय। च। नमंः। सिक्त्यांय। च। प्रवाह्यांयिति प्र-वाह्याय। च॥(१८)

नमंः। इिरण्याय। च। प्रपृथ्यायिति प्र-पृथ्याय। च। नमंः। किर्शिलायं। च। क्षयंणाय। च। नमंः। कपिर्दिनें। च। पुलस्तयें। च। नमंः। गोष्ठ्यायिति गो-स्थ्याय। च। गृह्याय। च। नमंः। तल्प्याय। च। गेह्याय। च। नमंः। काट्याय। च। गृह्याय। च। गृह्याय। च। गृह्याय। च। गृह्याय। च। नमंः। हृद्य्याय। च। निवेष्यायिति नि-वेष्याय। च। नमंः। पार्स्ययाय। च। रजस्याय। च। नमंः। शुष्क्याय। च। हिर्त्याय। च। नमंः। लोप्याय। च। उलप्याय। च।(१९)

नमंः। ऊर्व्याय। च। सूर्म्याय। च। नमंः। पृण्याय। च। पृण्श्वायिति पर्ण-श्वाय। च। नमंः। अपगुरमाणायत्यंप-गुरमाणाय। च। अभिघ्नत इत्यंभि-घ्नते। च। नमंः। आख्खिदत इत्यं-खिदते। च। प्रख्खिदत इति प्र-खिदते। च। नमंः। वः। किरिकेभ्यः। देवानाम्। हृदयेभ्यः। नमंः। विक्षीणकेभ्यः इति वि-क्षीणकेभ्यः। नमंः। विचिन्वत्केभ्यः इति वि-चिन्वत्केभ्यः। नमंः। आनिर्हतेभ्यः इत्यानिः-हृतेभ्यः। नमंः। आमीवत्केभ्यः इत्यानिः-मिवत्केभ्यः॥(२०)

द्रापें। अन्धंसः। प्रते। दरिंद्रत्। निलंलोहितित नीलं-लोहित्॥ प्रवाम्। पुरुंषाणाम्। प्रवाम्। प्रशूनाम्। मा। भेः। मा। अरः। मो इतिं। प्रवाम्। किम्। चन। आममत्॥ या। ते। रुद्र। शिवा। तृनः। शिवा। विश्वाहंभेषजीति विश्वाहं-भेषजी॥ शिवा। रुद्रस्यं। भेषजी। तयां। नः। मृड्। जीवसें॥ इमाम्। रुद्रायं। त्वसें। कप्रिनें। क्ष्यद्वीरायेतिं क्षयत्-वीराय। प्रेति। भ्रामहे। मृतिम्॥ यथां। नः। शम्। असंत्। द्विपद् इतिं द्वि-पदें। चतुंष्यद् इति चतुंः-पृदे। विश्वम्ं। पुष्टम्। ग्रामें। अस्मिन्।(२१)

अनांतुर्मित्यनां-तुर्म्॥ मृडा। नः। रुद्र। उत। नः। मयः। कृिष्। क्षयद्वीरायेति क्षयत्-वीराय। नमंसा। विषेम्। ते॥ यत्। शम्। च। योः। च। मनुः। आयज इत्यां-यजे। पिता। तत्। अश्याम्। तवं। रुद्र। प्रणीताविति प्र-नीतौ॥ मा। नः।

महान्तम्। उता मा। नः। अर्भकम्। मा। नः। उक्षंन्तम्। उता मा। नः। उक्षितम्॥ मा। नः। वधीः। पितरम्। मा। उता मातरम्। प्रियाः। मा। नः। तुनुवंः।(२२)

रुद्र। रीरिषः॥ मा। नः। तोके। तनये। मा। नः। आयंषि। मा। नः। गोषु। मा। नः। अश्वंषु। रीरिषः॥ वीरान्। मा। नः। रुद्र। भामितः। वधीः। ह्विष्मंन्तः। नमसा। विधेम। ते॥ आरात्। ते। गोघ्र इतिं गो-घ्रे। उत। पूरुषघ्र इतिं पूरुष-घ्रे। क्षयद्वीरायेतिं क्षयत्-वीराय। सुम्नम्। अस्मे इतिं। ते। अस्तु॥ रक्षां। च। नः। अधीतिं। च। देव। ब्रूहि। अधां। च। नः। शर्म। युच्छ। द्विबर्हा इतिं द्वि-बर्हाः॥ स्तुहि।(२३)

श्रुतम्। गृर्तसद्मितिं गर्त-सदम्ं। युवांनम्। मृगम्। न। भीमम्।उपहृत्नम्। उग्रम्॥ मृडा। जिर्ते। रुद्र। स्तवांनः। अन्यम्। ते। अस्मत्। नीतिं। वपन्तु। सेनाः॥ परीतिं। नः। रुद्रस्यं। हेतिः।वृणक्तु। परीतिं। त्वेषस्यं। दुर्मितिरितिं दुः-मृतिः। अघायोरित्यंघा-योः॥ अवेतिं। स्थिरा। मघवंद्र्य इतिं मघवंत्-भ्यः। तनुष्व। मीढ्वंः। तोकायं। तनयाय। मृडय्॥ मीढुंष्टमेति मीढुंः-तम्। शिवंतमेति शिवं-तम्। शिवः। नः। सुमना इतिं सु-मनाः। भव्॥ प्रमे। वृक्षे। आयुंधम्। निधायेतिं नि-धायं। कृत्तिम्ं। वसानः। एतिं। चर्। पिनांकम्।(२४)

बिभ्रंत्। एतिं। गृहि॥ विकिंरिदेति वि-किरिद्। विलोंहितेति

वि-लोहित। नर्मः। ते। अस्तु। भगव इति भग-वः॥ याः। ते। सहस्रम्। हेतयः। अन्यम्। अस्मत्। नीतिं। वपन्तु। ताः॥ सहस्राणि। सहस्रधेतिं सहस्र-धा। बाहुवोः। तवं। हेतयः॥ तासाँम्। इशांनः। भगव इतिं भग-वः। प्राचीनां। मुखां। कृधि॥(२५)

सहस्राणि। सहस्रश इति सहस्र-शः। ये। रुद्राः। अधीति।
भूम्याँम्॥ तेषाँम्। सहस्रयोजन इति सहस्र-योजने। अवेति।
धन्वांनि। तुन्मसि॥ अस्मिन्। मृहति। अण्वे। अन्तरिक्षे।
भवाः। अधि॥ नीलंग्रीवा इति नीलं-ग्रीवाः। शितिकण्ठा
इति शिति-कण्ठाः। श्र्वाः। अधः। क्षमाचराः॥ नीलंग्रीवा
इति नीलं-ग्रीवाः। शितिकण्ठा इति शिति-कण्ठाः। दिवम्।
रुद्राः। उपंश्रिता इत्युपं-श्रिताः॥ ये। वृक्षेषुं। सस्पञ्जराः।
नीलंग्रीवा इति नीलं-ग्रीवाः। विलोहिता इति वि-लोहिताः॥
ये। भूतानाम्। अधिपतय इत्यधि-पृत्यः। विशिखास इति
वि-शिखासः। कप्रदिनः॥ ये। अन्नेषु। विविध्यन्तीति विविध्यन्ति। पात्रेषु। पिबंतः। जनान्। ॥ ये। प्रथाम्। प्रथिरक्षंय
इति पथि-रक्षंयः। ऐलबृदाः। यव्युधः॥ ये। तीर्थानि।(२६)

प्रचर्न्तीतिं प्र-चरंन्ति। सृकावंन्त इतिं सृका-वृन्तः। निष्क्षिण् इतिं नि-सङ्गिनंः॥ ये। एतावंन्तः। च। भूयार्थसः। च। दिशः। रुद्राः। वितस्थिर् इतिं वि-तस्थिरे॥ तेषांम्। सहस्रयोजन इतिं सहस्र-योजने। अवेतिं। धन्वांनि। तुन्मसि॥ नर्मः। रुद्रेभ्यः। ये। पृथिव्याम्। ये। अन्तरिक्षे। ये। दिवि। येषाँम्। अन्नम्। वातः। वर्षम्। इषंवः। तेभ्यः। दशं। प्राचीः। दशं। दक्षिणा। दशं। प्रतीचीः। दशं। उदीचीः। दशं। उध्वाः। तेभ्यः। नमः। ते। नः। मृड्यन्तु। ते। यम्। द्विष्मः। यः। च। नः। द्वेष्टिं। तम्। वः। जम्भै। द्धामि॥(२७)

त्रयंम्बक्मिति त्रि-अम्बक्म्। यजामहे। सुगन्धिमिति सु-गन्धिम्। पुष्टिवर्धनमिति पुष्टि-वर्धनम्॥ उर्वाक्कम्। इव। बन्धनात्। मृत्योः। मुक्षीय। मा। अमृतात्। यो। रुद्रः। अग्नौ। यः। अप्स्वत्यंप्-सु। य। ओषंधीषु। यः। रुद्रः। विश्वाः। भुवना। आविवेशेत्याः-विवेशं। तस्मैं। रुद्रायं। नमंः। अस्तु॥ ॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥मन्त्रपुष्पम्॥

ॐ भृद्रं कर्णेभिः शृणुयामं देवाः। भृद्रं पंश्येमाक्षभिर्यजंत्राः। स्थिरेरङ्गैंस्तुष्टुवा संस्तृनूभिः। व्यशेंम देविहेतं यदायुः। स्वस्ति न इन्द्रों वृद्धश्रंवाः। स्वस्ति नंः पूषा विश्ववेंदाः। स्वस्ति नस्ताक्ष्यों अरिष्टनेमिः। स्वस्ति नो बृह्स्पतिंर्दधातु॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

योऽपां पुष्पं वेदे। पुष्पंवान् प्रजावाँन् पशुमान् भविति। चन्द्रमा वा अपां पुष्पम्। पुष्पंवान् प्रजावाँन् पशुमान् भविति। य एवं वेदे। योऽपामायतंनं वेदे। आयतंनवान् भविति। अग्निर्वा अपामायतंनम्। आयतंनवान् भवति। योंऽग्नेरायतंनं वेदं॥ आयतंनवान् भवति। आपो वा अग्नेरायतंनम्। आयतंनवान् भवति। य एवं वेदं। योऽपामायतंनं वेदं। आयतंनवान् भवति। वायुर्वा अपामायतंनम्। आयतंनवान् भवति। यो वायोरायतंनं वेदं। आयतंनवान् भवति॥

आपो वै वायोरायतंनम्। आयतंनवान् भवति। य एवं वेदं। योऽपामायतंनं वेदं। आयतंनवान् भवति। असौ वै तपंत्रपामायतंनम्। आयतंनवान् भवति। योऽमुष्य तपंत आयतंनं वेदं। आयतंनवान् भवति। आपो वा अमुष्य तपंत आयतंनम्॥

आयतंनवान् भवति। य एवं वेदं। योऽपामायतंनं वेदं। आयतंनवान् भवति। चन्द्रमा वा अपामायतंनम्। आयतंनवान् भवति। यश्चन्द्रमंस आयतंनं वेदं। आयतंनवान् भवति। आणो वे चन्द्रमंस आयतंनम्। आयतंनवान् भवति॥ य एवं वेदं। योऽपामायतंनं वेदं। आयतंनवान् भवति॥ य एवं वेदं। योऽपामायतंनम्। आयतंनवान् भवति। नक्षंत्राणि वा अपामायतंनम्। आयतंनवान् भवति। यो नक्षंत्राणामायतंनं वेदं। आयतंनवान् भवति। आपो वे नक्षंत्राणामायतंनम्। आयतंनवान् भवति। य एवं वेदं॥८२॥ योऽपामायतंनं वेदं। आयतंनवान् भवति। पूर्जन्यो वा अपामायतंनम्। आयतंनवान् भवति। यः पूर्जन्यंस्युऽऽयतंनं वेदं। आयतंनवान् भवति। यः पूर्जन्यंस्युऽऽयतंनं वेदं। आयतंनवान् भवति। यः पूर्जन्यंस्युऽऽयतंनम्। अपामायतंनवान् भवति। आपो वे पूर्जन्यंस्युऽऽयतंनम्।

आयतंनवान् भवति। य एवं वेदे। योऽपामायतेनं वेदे॥
आयतंनवान् भवति। संवृत्सरो वा अपामायतंनम्।
आयतंनवान् भवति। यः संवृत्सरस्यऽऽयतंनं वेदे।
आयतंनवान् भवति। आपो वै संवृत्सरस्यऽऽयतंनम्।
आयतंनवान् भवति। य एवं वेदे। योऽप्सु नावं प्रतिष्ठितां
वेदे। प्रत्येव तिष्ठित॥

राजाधिराजायं प्रसह्यसाहिनें। नमों वयं वैंश्रवणायं कुर्महे। स मे कामान्कामकामाय मह्यम्। कामेश्वरो वैंश्रवणो दंदातु। कुबेरायं वैश्रवणायं। महाराजाय नमः॥
॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ दशशान्तयः॥

ॐ भृद्रं कर्णेभिः शृणुयामं देवाः। भृद्रं पंश्येमाक्षभिर्यजंत्राः। स्थिरेरङ्गैंस्तुष्टुवाः संस्तुनूभिः। व्यशेम देविहेतं यदायुः। स्वस्ति न इन्द्रों वृद्धश्रंवाः। स्वस्ति नंः पूषा विश्ववंदाः। स्वस्ति नस्ताक्ष्यों अरिष्टनेमिः। स्वस्ति नो बृह्स्पतिंदिधातु॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥१॥

ॐ नमो ब्रह्मणे नमों अस्त्वग्नये नमेः पृथिव्यै नम् ओषंधीभ्यः। नमों वाचे नमों वाचस्पतंये नमो विष्णंवे बृह्ते करोमि॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥२॥

नमों वाचे या चोंदिता या चानुंदिता तस्यैं वाचे नमो नमों वाचे नमों वाचस्पतंये नम ऋषिंभ्यो मन्नकृद्धो मन्नपितभ्यो मा मामृषंयो मन्नकृतो मन्नपतंयः परांदुर्माहमृषींन्मन्नकृतो मन्नुपतीन्परादां वैश्वदेवीं वाचंमुद्यास शिवामदंस्तां जुष्टां देवेभ्यः शर्म मे द्यौः शर्म पृथिवी शर्म विश्वंमिदं जगंत्। शर्म चन्द्रश्च सूर्यश्च शर्म ब्रह्मप्रजापती। भूतं वंदिष्ये भुवंनं वदिष्ये तेजों वदिष्ये यशों वदिष्ये तपों वदिष्ये ब्रह्मं वदिष्ये सत्यं विदिष्ये तस्मा अहमिदमुपस्तरणमुपस्तृण उपस्तरणं मे प्रजायै पश्नां भूयादुपस्तरणमहं प्रजायै पश्नां भूयासं प्राणांपानौ मृत्योर्मा पातुं प्राणांपानौ मा मां हासिष्टं मध् मनिष्ये मधुं जनिष्ये मधुं वक्ष्यामि मधुं विदष्यामि मधुंमतीं देवेभ्यो वाचंमुद्यास र शुश्रूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मां देवा अवन्तु शोभायैं पितरोऽनुंमदन्तु। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥३॥

शं नो वार्तः पवतां मात्रिश्वा शं नंस्तपतु सूर्यः। अहांनिशं भंवन्तु नः शः रात्रिः प्रतिधीयताम्। शमुषा नो व्यंच्छतु शमांदित्य उदेतु नः। शिवा नः शन्तंमा भव सुमृडीका सरंस्वति। मा ते व्योम सन्दिशि। इडांये वास्त्वंसि वास्तुमद्वांस्तुमन्तों भूयास्म मा वास्तोंश्छित्स्मह्मवास्तुः स भूयाद्योंऽस्मान्द्वेष्टि यं चं व्यं द्विष्मः। प्रतिष्ठासिं प्रतिष्ठावंन्तो भूयास्म मा प्रतिष्ठायांश्छित्स्मह्मप्रतिष्ठः स भूयाद्यों उस्मान्द्वेष्ट्रियं चं वयं द्विष्मः। आ वांत वाहि भेषजं वि वांत वाहि यद्रपंः। त्वर हि विश्वभेषजो देवानां दूत ईयंसे। द्वाविमो वातौ वात आ सिन्धोरा पंरावतः॥

दक्षं मे अन्य आवातु परान्यो वातु यद्रपः। यद्दो वातते गृहें ऽमृतंस्य निधिर्हितः। ततों नो देहि जीवसे ततों नो धेहि भेषुजम्। ततों नो मह आवंह वात आवांतु भेषजम्। शुम्भूर्मयोभूर्नो हृदे प्र ण आयू ५ेषि तारिषत्। इन्द्रस्य गृहोऽसि तं त्वा प्रपंद्ये सगुः सार्थः। सह यन्मे अस्ति तेनं। भूः प्रपंद्ये भुवः प्रपंद्ये सुवः प्रपंद्ये भूर्भुवः सुवः प्रपंद्ये वायुं प्रपद्येऽनौर्तां देवतां प्रपद्येऽश्मानमाखणं प्रपंदो प्रजापंतेर्ब्रह्मकोशं ब्रह्म प्रपंद्य ओं प्रपंदो। अन्तरिक्षं म उर्वन्तरं बृहद्ग्रयः पर्वताश्च यया वातः स्वस्त्या स्वस्तिमान्तयां स्वस्त्या स्वस्तिमानंसानि। प्राणापानौ मृत्योर्मा पातं प्राणांपानौ मा मां हासिष्टुं मियं मेथां मियं प्रजां मय्यग्निस्तेजों दधातु मियं मेधां मियं प्रजां मयीन्द्रं इन्द्रियं दंधातु मियं मेधां मियं प्रजां मिय सूर्यो भाजों दधातु॥

द्युभिर्क्तुभिः परिपातम्स्मानरिष्टेभिरिश्वना सौर्भगेभिः। तन्नों मित्रो वर्रुणो मामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथिवी उत द्यौः। कयां नश्चित्र आ भ्वंदूती सदावृधः सखाः। कया शिचेष्ठया वृता। कस्त्वां स्त्यो मदानां म॰ हिष्ठो मत्स्दन्धंसः। दृढाचिंदारुजे वसुं। अभी षु णः सखीनामविता जीरतृणाम्। शृतं भंवास्यूतिभिः। वयः सुपूर्णा उपंसेदुरिन्द्रं प्रियमेधा ऋषंयो नाधंमानाः। अपं ध्वान्तमूर्णुहि पूर्धि चक्षुंमुंमुग्ध्यंस्मान्निधयेव बद्धान्॥

शं नों देवीर्भिष्टंय आपों भवन्तु पीतयें। शंयोर्भिस्नंवन्तु नः। ईशांना वार्याणां क्षयंन्तीश्चर्षणीनाम्। अपो यांचामि भेषजम्। सुमित्रा न आप ओषंधयः सन्तु दुर्मित्रास्तस्में भूयासुर्यों ऽस्मान्द्वेष्टि यं चं वयं द्विष्मः। आपो हि ष्ठा मयोभुवस्ता नं ऊर्जे दंधातन। महे रणांय चक्षंसे। यो वंः शिवतंमो रसस्तस्यं भाजयतेह नंः। उशतीरिव मातरंः। तस्मा अरं गमाम वो यस्य क्षयांय जिन्वंथ॥

आपों जनयंथा च नः। पृथिवी शान्ता साग्निनां शान्ता सा में शान्ता शुच र शमयत्। अन्तिरक्षि शान्तां तद्वायुनां शान्तं तन्में शान्तर शुच र शमयत्। द्यौः शान्ता सादित्येनं शान्ता सा में शान्ता शुच शमयत्। पृथिवी शान्तिंर्न्तिरक्षि शान्तिंद्याः शान्तिंद्याः शान्तिंद्याः शान्तिंद्याः शान्तिंद्राः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शानिः शान्तिः शान्ति

शान्तिः। तयाह १ शान्त्या सर्वशान्त्या मह्यं द्विपदे चतुंष्पदे च शान्तिं करोमि शान्तिंमें अस्तु शान्तिः। एह श्रीश्च हीश्व धृतिश्व तपों मेधा प्रतिष्ठा श्रद्धा सत्यं धर्मश्चैतानि मोत्तिष्ठन्तुमनूत्तिष्ठन्तु मा मा्ड् श्रीश्च हीश्च धृतिश्च तपो मेधा प्रंतिष्ठा श्रद्धा सत्यं धर्मश्चेतानि मा मा हांसिषुः। उदायुंषा स्वायुषोदोषंधीना रसेनोत्पर्जन्यंस्य शुष्मेणोदंस्थाममृता । अनु। तचक्षुंदेविहेतं पुरस्तौच्छुऋमुचरत्। पश्येम शुरदेः शृतं जीवेम शुरदेः शृतं नन्दाम शुरदेः शृतं मोदाम श्रारदेः शतं भवीम श्रारदेः श्रात । श्रुणवीम श्रारदेः श्रातं प्रब्रंवाम शरदेः शतमजीताः स्याम शरदेः शतं ज्योक सूर्यं दृशे। य उदंगान्महतोऽर्णवाँद्विभ्राजंमानः सरि्रस्य मध्यात्स मां वृषभो लोहिताक्षः सूर्यो विपश्चिन्मनंसा पुनातु। ब्रह्मणश्चोतंन्यसि ब्रह्मण आणी स्थो ब्रह्मण आवर्पनमसि धारितेयं पृथिवी ब्रह्मणा मही धारितमेनेन महदन्तरिक्षं दिवं दाधार पृथिवी सदेवां यदहं वेद तदहं धारयाणि मा मद्वेदोऽधिविस्नंसत्। मेधामनीषे माविंशता समीचीं भूतस्य भव्यस्यावंरुध्यै सर्वमायुंरयाणि सर्वमायुंरयाणि। आभिर्गीर्भिर्यदतों न ऊनमाप्यांयय हरिवो वर्धमानः। यदा स्तोतृभ्यो महिं गोत्रा रुजासिं भूयिष्ठभाजो अधं ते स्याम। ब्रह्म प्रावादिष्म तन्नो मा हांसीत्। ॐ शान्तिः शान्तिः

शान्तिः॥४॥

ॐ सन्त्वां सिश्चामि यजुषां प्रजामायुर्धनं च॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥५॥

शं नो मित्रः शं वर्रुणः। शं नो भवत्वर्यमा। शं न इन्द्रो बृह्स्पतिः। शं नो विष्णुंरुरुक्रमः। नमो ब्रह्मणे। नमंस्ते वायो। त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मांसि। त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मं विद्यामि। ऋतं विद्यामि। सत्यं विद्यामि। तन्मामंवतु। तद्क्तारंमवतु। अवंतु माम्। अवंतु वृक्तारम्। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥६॥

ॐ तच्छुं योरावृंणीमहे। गातुं यज्ञायं। गातुं यज्ञपंतये। दैवीः स्वस्तिरंस्तु नः। स्वस्तिर्मानुंषेभ्यः। ऊर्ध्वं जिंगातु भेषजम्। शं नो अस्तु द्विपदें। शं चतुंष्पदे। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः। ७॥

ॐ सह नांववतु। सह नौं भुनक्तु। सह वीर्यं करवावहै। तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहैं। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥८॥

ॐ सह नांववतु। सह नौं भुनक्तु। सह वीर्यं करवावहै। तेज्ञस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहैं। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥९॥

ॐ सह नांववतु। सह नौं भुनक्तु। सह वीर्यं करवावहै। तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहैं। ॐ शान्तिः शान्तिः 142 दशशान्तयः

शान्तिः॥१०॥